

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD VOOR DE WEERMACHT VAN NEDERLAND EN INDIË

waarin opgenomen:

het Artilleristisch Tijdschrift, het Cavaleristisch Tijdschrift en het
Militair Technisch Tijdschrift.

Directeur-Redacteur: J. MOORMAN, Reserve-Kapitein der Grenadiers.

Redacteuren:

J. J. C. P. WILSON, Kapitein van den Generalen Staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.
A. Q. H. DIJXHOORN, Kapitein van den Generalen staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.
M. R. H. CALMEIJER, 1e Luitenant der Infanterie, werkzaam bij de Afdeling
Generale Staf van het Dep. van Defensie. P. W. PIETERS, Ritmeester der Huzaren.
A. ETERMAN, 1e Luitenant der Artillerie, Lid der Commissie van Proefneming.

Redactie en Administratie: Zwarteweg 1, Den Haag. Tel. 117783. Postrekening 44715
Abonnement f2.50 per kwartaal. Indië en Buitenland f12.50 per jaar. Losse Nummers f1.50

101ste JAARGANG

No. 6

JUNI 1932

INHOUD

	Blz.
Lessen uit de Krijgsgeschiedenis, door J. J. C. P. WILSON	430
Luchtbeschermingsdienst, door W. F. SILLEVIS	435
Aan den zelfkant der Ontwapeningsconferentie.....	440
Economische mobilisatie, door W. J. VAN DE WOESTIJNE	447
Toon in polemieken, door A. A. VAN NIJNATTEN	448
Verbindingsdienst in de lichte brigade en haar gevechtsgroepen, door G. STÜRM	449
Aanval van een voorbataljon in hoog terrein, door C. J. A. VAN DER HEEM....	455
Tactiek der infanterie, door M. R. H. CALMEIJER	465
Toelatingsexamen Hoogere Krijgsschool in 1932	469
Gegevens vreemde legers	475
Leven en Streven in de Koninklijke Landmacht.....	477
Uit de vakpers	481

LESSEN UIT DE KRIJGSGESCHIEDENIS

DE LES VAN SHANGHAI TEN AANZIEN VAN DE WAARDE DER NEDERLANDSCHE WEERMACHT

DOOR

J. J. C. P. WILSON,

Kapitein van den Generalen Staf.

Nu de rust te Shanghai is teruggekeerd, is het tijd, om de gebeurtenissen, die zich daar hebben afgespeeld, aan een onderzoek te onderwerpen. Wij zullen daarbij kort zijn: Iedere lezer toch zal zich tot in bijzonderheden het verloop van den strijd herinneren.

Het doel van dit opstel is dan ook niet om het tragische gebeuren in het Verre Oosten dag voor dag te beschrijven, doch om enkele n.o.m. belangrijke gevolgtrekkingen te maken.

Als Nederlandsch officier heb ik den strijd met groote belangstelling gevolgd, niet alleen, omdat elke oorlogsdaad in het Verre Oosten den toestand in en om de Stille Zuidzee en den Indischen Oceaan belangrijk kan wijzigen, doch vooral omdat het hier wederom betrof den strijd tusschen een mogendheid met een krachtig georganiseerde weermacht met nationalistische gevoelens tegen een militair-zwakkeren en verdeelden Staat.

Bezien wij eerst even de organisatie der wederzijdsche strijdmiddelen.

1. *Het Chineesche leger.*

De aanwezige troepen zijn meer te vergelijken met de landsknechten uit den tijd van den dertigjarigen oorlog dan met moderne Europeesche formaties. De Chineesche soldaat vecht voor zijn levensonderhoud en voor den roem van zijn chef, van wien dat levensonderhoud afhankelijk is. De strijd voor ideëele zaken is hem onbekend. Dit materialisme verklaart o.m., dat in de burgeroorlogen de bezitter van goud de eigenlijke machthebber is. Men leeft nog in den tijd van het „Geen geld, geen Zwitsers” en strijdt voor een hoogere bezoldiging zonder gewetensbezwaren zij aan zij met den vroegeren tegenstander.

Uiteraard kan de intrinsieke waarde van een dergelijke weermacht niet hoog worden aangeslagen.

Die weermacht vormt een afspiegeling van het verdeelde Chineesche volk. Zij bestond vóór het conflict met Japan uit een vijftal, naast elkander staande legers:

1. dat van de Nationale Regeering te Nanking;
2. dat van Kanton, onder de bevelen van Zuid-Chineesche generaals.
3. dat van de generaals in het Noorden, o.a. Feng.
4. dat van den Gouverneur van Mandchoerije.
5. het communistische leger in Midden- en Zuid-China.

De totale sterkte der troepen bedroeg in 1929 ongeveer 114 divisieën en 32 zelfstandige brigades, alsmede 8 cavalerie-divisieën en 5 -brigades. In datzelfde jaar is men begonnen om een drietal eenheidsorganisatiën voor de divisieën in te voeren. Zij geven ons een denkbeeld van de gevechtskracht dier groote eenheden.

Type	Infanterie	Cavalerie	Artillerie	Pioniers	Verbindings-troepen.	Trein
A	18 bataljons (2 brign. van 3 regn.)	1 escadron	12 stukken (1 afd. van 3 btn.)	3 comp. (1 bat.)	1 comp.	Mem.
B	18 bataljons (3 brign. van 2 regn.)	1 escadron	idem	idem	idem	Mem.
C	12 bataljons (2 brign. van 2 regn.)	4 escadrons (1 reg.)	36 stukken (1 reg. van 3 afd.)	idem	idem	idem

Het zeer beduidende te kort aan artillerie spreekt vooral bij de A en B-divisieën.

De luchtstrijdkrachten zijn in vorming; zij zouden in 1935 een sterkte van 23 escadrilles bereiken.

De vloot bestaat uit 6 kleine kruisers, 4 jagers, 8 torpedobooten en 40 kanonneerbooten, waarvan een belangrijk deel meer dan 30 jaren oud is.

China heeft nagenoeg geen eigen wapen- en munitiefabrieken; de in bedrijf zijnde fabrieken werken met verouderde machines en hebben onvoldoende capaciteit.

De troepen zijn slecht gekleed en onvoldoende uitgerust; zij missen o.a. gasmaskers.

Het behoeft geen betoog, dat dit leger, zoowel voor wat betreft de intellectueele samenstelling en de moreele factoren, als ten aanzien van de materieele uitrusting een vergelijking met het Nederlandsche leger niet kan doorstaan. De lezer houde dit vooral in gedachten.

2. De Japansche strijdkrachten.

Deze vertoonen een geheel ander beeld dan die van den tegenstander. In het zich in de laatste 70 jaren snel ontwikkelende eilandrijk heeft zich een nationalistische geest ontwikkeld, welke in materieelen vorm tot uiting is

gekomen in een eerste-klasse weermacht, die aan de hoogste eischen voldoet. De vorming van de jeugd en het aankweeken van de begrippen vaderlandsliefde en zelfopoffering kwamen het leger en de vloot ten goede. De Russisch-Japansche oorlog deed de rest.

Het Japansche leger bestaat in vreedstijd o.m. uit dertien linie-divisiën (Garde en 1 t/m 12). Bij mobilisatie is uiteraard de vorming van een groot aantal reserve-, landweer en landstormeenheden voorzien. Wij zullen deze thans buiten beschouwing laten.

De divisie bestaat uit 12 bataljons infanterie (2 brigades van 2 regimenten), 1 regiment veldartillerie van 24 stukken, 1 regiment cavalerie van 2 escadrons, 1 bataljon pioniers en 1 treinbataljon.

De overige bij de oorlogsdivisiën in te deelen verbanden en de bij de te vormen legerkorpsen te voegen legerkorpstroepen, zijn in vreedstijd bij eenige divisiën ondergebracht, b.v.:

bij een vijftal divisiën elk een brigade of een regiment zware artillerie,
 bij twee divisiën een verbindingsregiment,
 bij andere divisiën luchtafweertroepen, vechtwagens, spoorwegtroepen
 3 cav. brign., elk van 4 regimenten, jacht-, bombardeer- en verkenningsvliegtuigafdeelingen, enz.

Het bataljon infanterie bestaat uit 3 tirailleurcompagnieën, een mitrailleurcompagnie (6 mitrailleurs) en een geschutcompagnie (2 kan. van 37 mm en 4 mijnenwerpers van 70 mm).

Bij de Japansche vloot valt de Chineesche in het niet. Hetzelfde geldt voor de verhouding der luchtstrijdkrachten. De Japansche luchtvloot telde in 1931 niet minder dan 1600 vliegtuigen (zonder schooltoestellen).

De Japansche strijdkrachten mogen — zooals zij ook in vroegere oorlogen bewezen — op één lijn gesteld worden met die der meest-vooraanstaande Europeesche militaire machten, al is de verhoudingssterkte tusschen infanterie en artillerie niet zóó ten voordeele der artillerie opgevoerd als in het Fransche leger.

De strategische en tactische denkbeelden in het Japansche leger herinneren sterk aan die, welke in het Duitsche leger gemeengoed zijn en waren. De detacheringen over en weer van officieren der beide legers, zijn hieraan niet vreemd.

Beschouwingen.

De strijd bij Shanghai geeft ons dus een worsteling tusschen twee volkomen ongelijkwaardige tegenstanders te zien:

de ééne, onderling verdeeld, onvoldoende uitgerust en bewapend, zonder idealen,

de andere, een militaire eersterangs-macht met een hoog moreel, moderne begrippen, uitrusting en bewapening en gloeiend van vaderlandsliefde.

En de getalsterkten bij Shanghai? Stonden daar dan wellicht tien Chineesche soldaten tegen één Japanner? Verre van dat! Aan Chineesche zijde strenden 5 divisiën, n.l. het 19e Leger (61, 78 en 90 divisie) en 2 divisiën van maarschalk TCHIANG-KAI-TSJEK (87 en 88), tezamen sterk ongeveer 60.000 hoofden.

Van Japansche zijde werden naar Shanghai gezonden:

op 28 Januari eenige troepen,

op 4 Februari de 12e divisie,

na 4 Februari de 9e divisie,
omstreeks 28 Februari de 11e en 14e divisiën.
Totaal ruim 4 divisiën of rond 50.000 man.

Daarenboven hielp een eskader van ruim 40 Japansche oorlogsschepen bij den aanval mede en hebben de Japanners sterke luchtstrijdkrachten ingezet.

Zou het Nederlandsche leger ooit een dergelijken ongelijken strijd te voeren krijgen als de Chineezzen bij Shanghai?

Ik vermeen, dat zelfs de grootste pessimist deze vraag ontkennend zal moeten beantwoorden.

Beseffen wij dit, dan zijn er uit het conflict bij Shanghai enkele uitermate belangrijke gevolgtrekkingen te maken, die ons vertrouwen kunnen geven in de dikwijls onderschatte betekenis van het Nederlandsche leger, strijdend in Nederlandsche terreinen.

Deze gevolgtrekkingen zijn n.m.m.:

a. Het feit, dat het zoo zeer verdeelde Chineesche volk, dat jarenlang ten prooi was geweest aan burgeroorlog en bandietisme, als één man front maakte, toen Japan de overvaling van Shanghai uitvoerde.

Ook hier herhaalde de geschiedenis zich door wederom aan te toonen, *dat het bezit van nationaal gevoel een eigenschap is, die onuitroeibaar in het menschelijk individu is vastgeworteld.* In ons eigen land ervoeren wij dat op 4 Augustus 1914, toen wijlen Mr. TROELSTRA zijn gedenkwaardige redevoering in de 2e Kamer der Staten-Generaal uitsprak en bij de verwerping van het verdrag met België; in ons eigen land zullen wij dat wederom ervaren, wanneer in de toekomst een buitenlandsche mogendheid ons goed recht van rustig te leven in Europa, Azië of Amerika, zou willen aantasten. Dit nationale gevoel, dat soms afwezig schijnt, sluimert in ieder individu, zij het soms achter een dicht gordijn van internationale leuzen en uitingen. Het zal echter bij een onrecht, dat der Nederlandsche natie wordt aangedaan, ontwaken en opvlammen, zooals het opvlamt bij een internationalen voetbalwedstrijd en zooals het in China opvlamde na het avontuur van Shanghai.

Dit is de eerste les, die het droevig gebeuren in het Verre Oosten ons geeft.

b. De tweede is wellicht nog belangrijker en tevens even weinig-nieuw! Zij leert ons, wat de militair-zwakkere kan presteeren tegen een tegenstander, die hem in geoefendheid, bewapening en uitrusting verre overtreft, indien althans die zwakkere beschikt over *gunstig terrein*, een *hoog moreel* en een *moderne mitrailleurbewapening*.

Gunstig terrein. Een tweetal officieren, die Shanghai bezochten, deelden mij mede, dat het terrein, waarin de Chineesche troepen de verdediging voerden, groote overeenkomst vertoont met het hooge polderland langs onze groote rivieren. „Op den dijk van de Whangpoo-rivier staande, kunt ge U op den Lekdijk wanen”, deelde een mijner zegslieden mij mede. Het gebied bestaat eveneens uit kleigronden, doorsneden door slooten, aan welker oevers wilgen zijn geplant. In dit terrein bezetten de 5 divisiën een hoofdweerstandstrook van ruim 30 km frontbreedte.

Hoog moreel. De Japansche invasie heeft het Chineesche leger geschonken, wat het miste: Een ideaal, om voor te strijden. Van dat oogenblik af, zien wij dat leger onder moeilijke omstandigheden met succes het gevecht voeren, dank zij de hooge moreele waarde der troepen. Dat de moreele factoren vooral niet moeten worden onderschat, toont het gebeurde te Shanghai overduidelijk. De schitterende verdediging der onophoudelijk gebombardeerde en telkens

bestormde Woosung-forten (*verouderde werken met kustgeschut in open opstellingen*) spreekt daarover boekdeelen; het krachtig standhouden der Chineezen ondanks vlieger- en tankaanvallen, ondanks hevige artilleriebeschietingen, verdient onze bewondering. Thans (1 Juni) heeft de Chineesche regeering de officieele verlieslijsten openbaar gemaakt. Zij noemen de namen van 214 gedooide en van 677 gewonde officieren en van 1153 gesneuvelde en van 4060 gewonde mindere militairen. Dit wil zeggen, dat het verliespercentage ruim 10 % bedroeg; er zullen dus onderdeelen zijn geweest, waarvoor het veel hooger was. Dat die onderdeelen tegen een machtigen tegenstander nochtans volhielden, bewijst, dat het zelfvertrouwen in hen was opgeleefd.

Zulks treft te meer na de Chineesche debacle in Mandchoerije, waar de Japanners bij een militaire wandeling hun tegenstanders voor zich uitdreven en met zeer zwakke krachten enorme gebiedsdeelen wisten te bezetten.

Conclusie.

Shanghai vormt een merkwaardige bladzijde in het boek der krijgsgeschiedenis, een bladzijde, waarvan iedere Nederlandsche officier de regels in het geheugen moet prenten. Het verloop der feiten zal alle twijfel omtrent de waarde der Nederlandsche strijdkrachten uit ons gemoed moeten bannen. Wij dienen te beseffen, welke materieele kracht onze meerdere duizenden mitrailleurs en honderden moderne vuurmonden vertegenwoordigen, indien zij bediend worden in Nederlandsche terreinen door Nederlandsche troepen met een hoog moreel.

Dit voorbeeld van Shanghai behoort ieder troepenofficier met zijn soldaten te bespreken, óók om te wijzen op het opvlammen der nationale gevoelens, welke schijnbaar niet meer bestonden. Wanneer onze Nederlandsche soldaten begrijpen, dat zij nimmer in een dergelijken, ongelijken strijd gewikkeld zullen kunnen worden als het Chineesche leger en dat zij slechts voor een zaak zullen worden te wapen geroepen, waarvan *ieder* Nederlander de heiligheid *dan* zal beseffen, kunnen wij er van verzekerd zijn, dat wij het moreel van leger en volk wederom naar boven hebben gebracht.

Dan zal aan het Nederlandsche volk een „Mandchoerije” worden bespaard en zal den tegenstander slechts een „Shanghai” worden bereid.

Kunnen wij dit bereiken, dan zal ons grondgebied veilig zijn en zullen wij tot in lengte van dagen onze neutrale positie kunnen handhaven.

Onze werkelijke kracht wordt, zoowel door velen hier te lande, als in het buitenland n.m.m. onderschat. Dat is gevaarlijk én voor ons én voor die buitenlanders.

Een bewust gevoel van eigen kracht (zonder zelfoverschatting of uitdaging) verhoogt onze beteekenis als volk en onze veiligheid. Dit mogen Regeering, Legerleiding en troep bedenken.

LUCHTBESCHERMINGSDIENST

DOOR

W. F. SILLEVIS.

Luit.-kolonel van den Generalen Staf, Hoofd van het Bureau voor luchtverdediging.

Une population avertie, instruite et équipée, désireuse de se protéger en aidant les autorités par tous les moyens en son pouvoir, doit être capable, dans la plupart des cas, de se défendre en de sauver son existence.

Een prijzenswaardige daad van de Redactie is het opnemen in het Meinummer van de Militaire Spectator van een overzicht nopens de organisatie van den luchtbeschermingsdienst in eenige Europeesche Rijken. Niet alleen, omdat daardoor de Nederlandsche officier een indruk krijgt van de denkbeelden, die in de ons omringende landen heerschen betreffende de bescherming van de burgerbevolking tegen de gevolgen van luchtaanvallen, maar bovenal omdat thans — door middel van de pers — den Nederlandschen burger wordt duidelijk gemaakt op welk een beschamende wijze de luchtbeschermingsdienst h.t.l. achter staat bij dien in het buitenland. Daar: vrij algemeen een krachtig particulier initiatief, dat — naast opwekkende propaganda — zich ten doel stelt het civiele en militaire bestuur flink te steunen in de voorbereiding van maatregelen tot noodeloos verlies van menschenlevens en van eigendommen; hier: een eindeloos theoretisch getwist over de vraag welk gezagslichaam tot plicht heeft de zorg voor de bescherming van de inwoners met het gevolg, dat in het grootste deel des lands niets of weinig wordt gedaan voor die menschlievende hulp aan de burgerbevolking.

Och, men kent hier immers uit dagbladberichten, uit brochures en uit de Handelingen van de vergaderingen van de beide Kamers der Staten-Generaal dien strijd, welke kan worden samengevat in de volgende twee strijdvragen:

a. Is de organisatie van den luchtbeschermingsdienst met de daaraan verbonden uitgaven de taak van de Regeering of van het gemeentebestuur?;

b. Zoo die plicht aan de Regeering ten deel valt, is het dan het militaire of het burgerlijke gezag, hetwelk die aangelegenheid verder ter hand moet nemen?

Het is in 't bijzonder de tegenwoordige Minister van Defensie, die — blijkens zijne mededeelingen in de vergaderingen van de volksvertegenwoordiging — geen twijfel heeft gelaten wat zijn antwoord op die vragen is. Onomwonden heeft hij herhaaldelijk verklaard, dat het de plicht van het gemeentebestuur is te zorgen voor de bescherming der inwoners tegen luchtaanvallen en dat de Regeering hierbij de noodige voorlichting en — voor zooveel nodig — steun zal verleen. Ook heeft hij uitgesproken, dat — behoudens enkele maatregelen van militairen aard (bijv. luchtwachtdienst) — die steun in hoofdzaak moet komen van het civiele gezag. Het is verblijdend, dat — zooals bovenvermeld

overzicht aangeeft, — ook in het buitenland dit standpunt, hetwelk hier te lande zoo vele bestrijders heeft gevonden, vrij algemeen wordt gedeeld.

Bovendien heeft deze bewindsman den sluier, die tot nu toe het onderwerpelijke vraagstuk verborg voor het oog van den belangstellenden burger, vaneengereten door het uitgeven van een voor ieder verkrijgbaren „*Leidraad Luchtbeschermingsdienst.*”

Maar de Regeering heeft zich niet tevreden gesteld met de theoretische oplossing van het brandende vraagstuk van den luchtbeschermingsdienst (lbsd.); zij is tot daden overgegaan: immers in begin Mei is geïnstalleerd eene *inter-departementale commissie*, met opdracht der Regeering van raad te dienen nopens het treffen van wettelijke voorzieningen ter bescherming van de bevolking tegen de gevolgen van luchtaanvallen en dit advies te belichamen in een wetsontwerp.

En ziet! Hangende de oplossing van dit vraagstuk verschijnt — het kon op geen beter tijdstip! — een Fransch voorschrift, dat op zeer volledige wijze de organisatie en de voorbereiding van den lbsd. behandelt; ik heb op 't oog de „*Instruction pratique sur la défense passive contre les attaques aériens.*”

Ik kan de verleiding niet weerstaan den lezers in kennis te stellen met de *grondbeginselen*, die in dit boekwerkje zijn neergelegd en wel voornamelijk daarom, omdat die grondbeginselen de bovenvermelde twistpunten behandelen en daarvoor een oplossing aangeven.

De Fransche Regeering heeft de richtlijnen, waarlangs de lbsd. zich moet ontwikkelen, heel duidelijk aangegeven!

Het *titelblad* geeft reeds een aanduiding van de wijze, hoe de stof zal zijn verwerkt. Immers daar staat: „*Ministère de l'Intérieur.*” „*Direction de la Sureté Générale.*” „*4e Bureau Defense Nationale.*” Met andere woorden dit voorschrift is afkomstig van het Departement van Binnenlandsche Zaken. De strijdvraag: „*Defensie — Binnenlandsch Bestuur*” is dus reeds opgelost.”

Bovendien staat in de „*Inleiding*” met enkele woorden aangegeven, welk deel van de werkzaamheden bij de organisatie van den lbsd. aan elk dier twee ministeries ten deel valt, t.w.:

De Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de regeling van de voorbereidende maatregelen voor de luchtbescherming in haar vollen omvang.

De „*Inspecteur-général de la Défense aérienne du territoire*” (Maarschalk PÉTAÏN) is belast met het brengen van verband tusschen het samenstel van maatregelen van luchtverdediging en dat van luchtbescherming.

Het doel van het geschriftje is: „*indiquer aux populations et aux établissements intéressés les mesures indispensables à leur sécurité*”; ook dit boekwerkje ademt den geest van openbaarheid blijkens de mededeeling: „*elle est ni secrète, ni confidentielle, et doit par suite faire l'object d'une large publicité.*”

De *Inleiding* eindigt met een *grondbeginsel*, hetwelk men ook in onzen *Leidraad* aantreft, nl.: het gemeentebestuur moet uit de reeks van opgenoemde maatregelen een keus doen voor de eigen gemeente, daar uiteraard niet het geheele samenstel van handelingen voor elke gemeente zonder meer toepasselijk is. „*C'est aux autorités locales, qu'il appartient de donner à chacune, d'elles (mesures) l'importance relative, qui lui revient.*”

Het voorschrift is verdeeld in drie gedeelten:

I. *De organisatie van den lbsd.*

II. *De voorbereiding van den lbsd.*

III. *Uit te voeren maatregelen*, terwijl eveneens enkele *voorbeelden* van uit te vaardigen verordeningen als bijlagen zijn toegevoegd.

Het is uiteraard niet mijn bedoeling den lezer te onthalen op een min of meer uitgebreid uittreksel uit de in die drie gedeelten behandelde stof; alleen kan met genoegen worden geconstateerd, dat vele besproken maatregelen groote overeenkomst vertoonen met die, welke reeds in 1927 h.t.l. werden aanbevolen.

ad I. De opzet van de organisatie is goed doordacht en logisch uitgewerkt. Aan elken, daarvoor in aanmerking komenden overheidspersoon wordt een duidelijk gestelde taak opgedragen; zoo vindt zoowel de Minister van Binnenlandsche Zaken, als de prefect en de burgemeester in dit geschrift duidelijk aangewezen de plaats, die hij in het groote raderwerk van den lbsd. moet innemen. Aandacht verdient het feit, dat men — behalve de bestuursorganen — ook de directies van particuliere inrichtingen van grooten omvang (fabrieken, hoogovenbedrijf, mijnen e.d.) de zgn. „*établissements et installations de Ire catégorie*” heeft gewezen op hetgeen moet worden gedaan om personeel en materieel zooveel mogelijk te beschermen tegen de gevolgen van luchtaanvalen; de aanbevolen maatregelen komen grootendeels overeen met die voorgeschreven voor gemeenten van middelbare grootte. Zodoende is het zoo onmisbare verband gelegd tusschen particulier initiatief en overheidszorg.

Elke overheidspersoon of elk bestuurslichaam wordt bijgestaan door een commissie en de samenstelling en de taak dier commissiën geeft een duidelijk beeld van de wijze, waarop men zich in Frankrijk den lbsd. denkt opgebouwd.

Zoo onderscheidt men:

a. Commission supérieure de défense passive.

Voorzitter: Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandsche Zaken.

Leden: vertegenwoordigers van verschillende bij naam genoemde departementen, een vertegenwoordiger van den Inspecteur-Général, de voorzitter van het Hoofdbestuur van het Roode Kruis.

De commissie heeft een permanent secretariaat; de vergaderingen zijn openbaar.

Haar *taak* is in den uitgebreidsten zin van het woord den Minister van raad te dienen bij en eenheid te brengen in den voorbereidingsarbeid van den lbsd. in de gewestelijke gebieden en in de gemeenten.

b. Commission departementale de défense passive.

Voorzitter: de prefect.

Leden: vertegenwoordigers van verschillende overheidsdiensten als waterstaat, posterijen, brandweer, gendarmerie e.d., de burgemeesters van de groote steden, de voorzitters van Kamer van Koophandel.

Het instellen van een dergelijke commissie is verplichtend; de prefect benoemt tevens een permanent secretariaat.

Taak: samenwerking bevorderen met nevenliggende gewestelijke gebieden, eenheid brengen in de maatregelen der burgemeesters, desgewenscht door het verstreken van instructies.

c. Commission urbaine de défense passive.

Kunnen worden ingesteld op last van de prefect of op initiatief van den burgemeester, welke laatste het voorzitterschap bekleedt.

In de commissie hebben zitting vertegenwoordigers van gemeentelijke dien-

sten en daarvoor in aanmerking komende particulieren; *taak* is den burgemeester behulpzaam te zijn bij het inrichten van een lbsd. in de gemeente.

Het geheele raderwerk wordt dus opgebouwd door ambtenaren van het civiele bestuur. Daarnaast en daarboven staat als vertegenwoordiger van de Regeering Maarschalk PÉTAÏN, die zoonoodig de luchtbeschermingsmaatregelen in overeenstemming brengt met de door het militair gezag gewenschte maatregelen voor de landsdefensie en die bovendien aan een voortdurende controle onderwerpt de door de gezagslichamen getroffen voorbereidingen.

ad II. Het tweede gedeelte bevat een systematisch overzicht van de verschillende voorbereidingsmaatregelen, die in elk gebied en in elke gemeente kunnen worden genomen; een en ander toont veel overeenkomst met hetgeen in onzen Leidraad is voorgeschreven en eischt geen nadere toelichting.

Alleen wil ik de aandacht vestigen op het feit, dat men in Frankrijk niet volstaat met het louter opsommen van wenschelijke maatregelen, maar dat men beseft verder te moeten gaan.

Men schrijft de gemeenten voor op welke wijze de voorbereidingsmaatregelen in vreedstijd moeten zijn vastgelegd en wel in een „luchtbeschermingsplan,” hetwelk — zooals het voorschrift zegt — op precies dezelfde wijze moet worden ingericht als het „mobilisatieplan,” dat in de mobilisatieregisters van elk gezagsbestuur berust.

ad III. Behalve een nauwkeurige opsomming van tal van maatregelen voor personeel en materieel, welke handelingen niet zoo overzichtelijk en uitgebreid zijn gerangschikt en behandeld als in onzen „leidraad” treft men in dit laatste hoofdstuk aan „problèmes généraux de la défense passive” en daarbij o.m. „le problème juridique et le problème financier”; een dergelijke beschouwing over de juridische en financiële zijde van den lbsd. heb ik nog nergens aangezien.

Nopens den *rechtskundigen grondslag* vind ik aangetekend, dat de lichamen van civiel bestuur aan de voorbereiding een hechte basis moeten geven door verschillende maatregelen verplichtend te stellen, een en ander binnen de grenzen van de bestaande wetgeving. Hierop volgt dan een overzicht van de wetten, waarop de verschillende uit te vaardigen verordeningen kunnen zijn gegrond.

Maar ik kan mij niet onttrekken aan den indruk, dat die aanwijzingen alleen gelden voor bestuurslichamen, die ten volle willen medewerken, doch dat een bepaalde wettelijke grondslag voor den lbsd. ook in Frankrijk ontbreekt.

Van meer belang — ook voor ons land — is het teere vraagstuk van *beschikbaarstelling van de noodige gelden*. Het voorschrift gaat daarbij van de grondgedachte uit, dat de staat, de gewesten, de gemeenten en de particulieren, elk voor zich, gelden voor den lbsd. kunnen en moeten beschikbaar stellen.

Het beginsel daarbij is, dat de Staat de gelden verschaft voor de aanschaffing, het onderhoud en de oplegging van het benodigde materieel, met dien verstande, dat zulks niet geldt voor dat materieel, hetwelk in vreedstijd in dienst der gemeente of gewesten een nuttig gebruik kan vinden. Zoo moeten bijv. gasmaskers, die brandweer en andere gemeentelijke diensten in gewone tijden gebruiken bij de uitoefening van de dagelijksche werkzaamheden, worden bekostigd door de betrokken gemeente; eveneens komen bijv. uitbreidingen van het telefoonnet, die reeds in vreedstijd goede diensten aan de gemeentelijke bedrijven bewijzen, niet voor rekening van den Staat.

Dit hoofdstuk eindigt dan zijne beschouwingen over het financieele gedeelte met gulden woorden, die ook elk Nederlandsch gemeentebestuur ter ernstige overweging kunnen worden voorgelegd, nl. De juiste regeling van de financieele aangelegenheid vergt veel tijd, maar is bepaald onontbeerlijk, doch inmiddels behoeft het gemeentebestuur niet stil te zitten, immers: „*l'établissement du plan de défense passive, qui constitue la tâche la plus urgente, ne peut extraire que des frais insignifiants, qui resteront à la charge des intéressés.*”

Eerst daarna kan het financieele vraagstuk geregeld worden; immers:

„*C'est seulement l'examen de ce document, qui permettra ensuite de chiffrer numériquement les besoins et d'établir une estimation des dépenses à engager.*”

De *eindindruk* is, dat dit Fransche voorschrift precies vaststelt de taak, die elk bestuurslichaam bij de organisatie van den lbsd. heeft te verrichten, alsmede de wijze waarop die opdracht op de beste manier kan worden vervuld.

Maar ondanks het vele goede wordt gemist de *wettelijke grondslag*, waarop de lbsd. moet berusten en zonder welke een solide opbouw van dien dienst nimmer zal kunnen plaats vinden. Die eisch moge wellicht voor Frankrijk van minder belang zijn dan bijv. voor Nederland, maar hem verwaarloozen zal ook daar onherroepelijk tot teleurstelling leiden.

Ook zou ik niet gaarne als mijn meening uitspreken, dat de daadwerkelijke voorbereidingsarbeid in Frankrijk gereed of nagenoeg gereed is; wel durf ik verklaren, dat in vele gemeenten van ons land de organisatie van lbsd. *beter* is voorbereid dan in Frankrijk. Helaas zijn er echter h.t.l. vele andere gemeenten, — en daaronder de groote — die het belang van dien dienst nog niet voldoende inzien en juist voor de hoofden van dergelijke gemeenten en voor de bewindvoerders van de betrokken provinciën kan dit Fransche voorschrift een lichtend voorbeeld zijn bij de taak, welke voor hen in deze materieí sweggelegd.

Naschrift.

Juist vóór het ter perse gaan van deze aantekeningen bereikt mij een aanhangsel op dit Fransche voorschrift, in welk aanhangsel zijn opgenomen zes losse bijlagen, die uitvoerig en in bijzonderheden behandelen enkele onderwerpen van den lbsd als verduistering, schuilplaatsen, gasmaskers, geneeskundige dienst e.d. Een merkwaardige overeenkomst met het desbetreffende Nederlandsche voorschrift!

AAN DEN ZELFKANT DER ONTWAPENINGSCONFERENTIE

V.

In de trechtereelden.

Zoals reeds in vroegere beschouwingen in *De Militaire Spectator* is opgemerkt, was in de afgelopen maanden de taak van de 4 hoofdcommissies — landmacht, zeemacht, luchtmacht, chemische oorlogsmiddelen — om de conferentie en meer in het bijzonder haar Algemeene Commissie voor te lichten op technisch gebied ter zake van de kwalitatieve ontwapening.

In deze voorlichting zijn verschillende dezer commissies maar matig geslaagd. Zij zijn wel is waar thans gereed gekomen met het indienen van min of meer omvangrijke eindrapporten, maar eenheid van opvatting is daarin — behalve ten aanzien van de chemische, bacteriologische en brandstichtende strijdmiddelen — veelal ver te zoeken.

De zaak waar het om gaat: bevordering van de ontwapening is daarbij niet steeds ten volle gediend. Men ontkomt, bij de bestudeering van de gegeven antwoorden en opgestelde rapporten, dan ook niet steeds aan den indruk, dat verschillende delegaties, als uitvloeisel van de hun van regeeringswege verstrekte instructies, de bezwaren welke sommige maatregelen ter bevordering van de ontwapening met zich zouden brengen, breed uitmeten. Dit veelal als gevolg van de stelling, welke de eigen veiligheid het best verzekerd acht door behoud van bewapening althans van bepaalde bewapeningsverhoudingen, inplaats van door algemeene bewapeningsvermindering.

Niet dat deze delegaties hun bewapeningsstellingen reeds ongenaakbaar hebben willen maken door deze te omringen door al te zware hindernissen. Dit zoude hun streven al te duidelijk hebben doen uitkomen en zeker de publieke opinie algemeen tegen hen in het harnas hebben kunnen brengen. Door evenwel een reeks, veelal welgekozen argumenten in het vuur te brengen, als even zooveel inslaande projectielen, is, mede in verband met de tegenargumentatie van andere delegaties, het terrein tusschen de verschillende, tegenover elkander staande groepeerings als het ware in een trechterveld herschepen.

Nog is dit niet onoverschrijdbaar geworden, maar het wordt steeds moeilijker en het zal meer tijd kosten — dit is ook een overweging tot het vormen der trechtereelden geweest — om elkaar daarover heen de behulpzame hand te reiken om te zamen de moeilijkheden te overwinnen.

Dat intusschen de publieke opinie hiervan niet geheel de dupe wordt, is bij de verkiezingen in enkele landen en in de pers reeds gebleken, zij het dat uitlatingen, als die van professor EINSTEIN, die de militaire-, marine- en luchtvaart-deskundigen scherpe verwijten meent te kunnen maken, noch geheel juist, noch ter zake dienende zijn. Immers de groote quaesties waar het van

22 April jl., de dag van de Resolutie der Algemeene Commissie, welke het mandaat aan de andere verstrekke, tot midden Juni omging, hebben wel een technische zijde, maar zijn in omvang en strekking in het algemeen van zoodanigen aard dat de algemeene en de politieke zijden er van domineeren en althans voor het nemen van principieele beslissingen niet behoeven te worden begraven onder technische details.

Het gaat toch tenslotte, althans bij de kwalitatieve beperking, om tastbare zaken: zwaar geschut, vechtwagens, typen en afmetingen van oorlogsvaartuigen en van militaire vliegtuigen.

Ware door de *politieke leiding* de positieve opdracht verstrekt om een technische oplossing, b.v. ter vermindering van het zware geschut, te ontwerpen, dan zouden de deskundigen reeds dadelijk voor reëeler vraagstukken zijn geplaatst geweest, dan die waarvoor zij tot dusverre min of meer in *abstracto* de gegevens moesten opstellen.

Ten onzent heerschen bij sommigen, vermoedelijk uit onkunde, over het optreden der militaire deskundigen de zonderlingste opvattingen. Maar zelfs de volkscommissaris der Sovjetrepublieken LOUNATCHARSKI, die blijkbaar persoonlijk in de landmachtcommissie medewerkte, moest 6 Juni jl. aan het slot van den arbeid van de technische sub-commissie der landmacht erkennen, dat „de militaire deskundigen slechts het inzicht en de denkbeelden van hun betrokken delegaties vertolkten”.

Intusschen blijft de mogelijkheid in de meeste rapporten open om uit de trechtereelden te geraken omdat er toch ook deskundigen waren, die getracht hebben op objectieve wijze in de eerste plaats de ontwapeningsgedachte zelve te dienen en daartoe de hand aan de ploeg hebben geslagen om door het trechtereeld heen een bruikbaren weg te traceeren. Hier herhaalt zich feitelijk wat het bekende rapport van 1926 van de Militaire sub-commissie der Voorbereidende Ontwapeningscommissie reeds in twee tegenover elkander staande lezingen naar voren bracht.

Qualitatieve beperking van vechtwagens en pantserautomobielen.

Wie zou meenen dat de landmachtcommissie zich met de vechtwagens (tanks) unaniem door het trechtereeld heeft kunnen heenwerken, zal bij bestudeering van het desbetreffende rapport spoedig van het tegendeel overtuigd zijn.

Aanvankelijk was hier een gepast optimisme zeker op zijn plaats. Reeds bij de groote inleidende redevoeringen, gehouden in de conferentie in Februari van dit jaar, toch hadden verscheidene mogendheden zich verklaard voor het absoluut verbod van vechtwagens. Daartoe behoorden, behalve China, Duitschland, Letland, Oostenrijk, Sovjet-Rusland en Turkije, ook Italië, Spanje, Zweden en Zwitserland, terwijl de delegatie der Vereenigde Staten tot „speciale beperkingen” op dit gebied wilde geraken. Dat Nederland voorstander van de afschaffing der tanks was, bleek reeds in 1926 bij de beraadslagingen in de Militaire sub-commissie van de Voorbereidende Ontwapeningscommissie, terwijl de heer RUTGERS in April 1927 daarop met nadruk wees. Op dit tijdstip stond de Nederlandsche delegatie met de Zweedsche en natuurlijk de Deutsche alleen.

Op het eerste gezicht zou men kunnen veronderstellen, dat de oplossing van geen vraagstuk eenvoudiger zou zijn dan dat van het verbod van tanks, welk wapen immers eerst in 1916 zijn intrede heeft gedaan, voorafgegaan in 1900 door de eerste pantserautomobielen.

Met eenige vrij eenvoudig op te stellen bepalingen, zou, naar velen dachten, dit oorlogsmiddel weer kunnen verdwijnen, als zijnde een product van een zich nog voortdurend ontwikkelende techniek, dat zich in het bijzonder er toe leent de suprematie van Staten met een sterk ontwikkelde oorlogsindustrie te bevoordeelen. Doch hier is tevens het zwakke punt der geheele quaestie aan te wijzen.

In tegenstelling met hun houding inzake de kwalitatieve geschutsbeperking (zie *De Militaire Spectator* van Mei jl.), waarbij Engeland en de Vereenigde Staten het standpunt van de Nederlandsche delegatie deelden om te komen tot afschaffing van al het geschut boven 155 mm, waren eerstgenoemde Staten niet te vinden voor afschaffing van alle tanksoorten. De „speciale beperking” door den eersten gedelegeerde der Vereenigde Staten op dit gebied in uitzicht gesteld, bleek niet van vergaande strekking te zijn. Beide mogendheden willen wel tot een kwalitatieve besnoeiing overgaan doch hun middelbare tanksoorten (beneden 20 ton gewicht) behouden.

Aangezien verder Frankrijk, natuurlijk gesteund door Japan, bovendien de zwaarste bestaande tanks — zijnde zijn nieuwe chars de *rupture 2C* van niet minder dan 68 ton — zelfs niet wil „internationaliseeren”, kwam reeds dadelijk een vorming in vier hoofdgroepen naar voren.

Tot deze en verdere splitsing werkten enkele complicaties mede welke aan de uitwerking van het tankbeperkingsvraagstuk vastzitten.

Hier zij volstaan met te vermelden dat de pantserautomobielen met 4-raderen aandrijving of met 6 raden en daardoor beweegbaar over het terrein, zoomede de zgn. rupsantserwagens, de gelegenheid bieden om het afschaffen der tanks te bemoeilijken en zulks te meer omdat de mogelijkheid van het transformeeren van landbouwtractoren met rupsbeweging in lichte tanks niet zonder belang is. Volgens een Poolsche mededeeling zou dit laatste vooral zijn te vreezen van Sovjet-Rusland welk land aldus *duizenden* lichte vechtwagens zou kunnen verkrijgen. De Raden-republiek heeft bovendien alleen reeds het vorig jaar een 60-tal van de nieuwste lichte en middelsoort vechtwagens in Engeland aangekocht.

Tenslotte is het gebruik van lichte vechtwagens voor politioneele doeleinden en ordehandhaving in sommige wegarne grensgebieden van Britsch-Indië, waar onrustige bergstammen huizen, van groot belang gebleken.

Uit een en ander zal duidelijk zijn dat de landmachtcommissie — niettegenstaande zij een tiental zittingen aan deze quaestie besteedde — niet tot een eenstemmig rapport over de al dan niet specifiek offensieve eigenschappen van vechtwagens en hun gevaar voor de nationale verdediging is kunnen geraken. Slechts ten aanzien van de mate van bedreiging van de burgerbevolking valt meer eenstemmigheid te boeken.

Het tankvraagstuk in het deskundigen-comité.

Alvorens in groote trekken den inhoud van dit rapport aan te geven, zij, aan de hand van de talrijke Volkenbondsstukken, zeer in het kort de ontwikkelingsgang daarvan geschetst.

Natuurlijk heeft deze het stadium van het onderzoek door een comité van deskundigen moeten doormaken; ditmaal in openbare zitting onder hetzelfde presidium als de landmachtcommissie zelf.

De eerste moeilijkheden deden zich voor ten aanzien van de beantwoording van de kenmerkende eigenschappen van vechtwagens enerzijds, pantserwagens anderzijds. Aanvankelijk stelden de Britsche en Fransche delegatie voor beide

afzonderlijke definities op. Zij waren het eens dat een vechtwagen niet alleen zich over elk terrein kan bewegen maar — waar de Nederlandsche delegatie in het bijzonder op wees, als vormende een kenmerkend verschil met landbouwtractoren — zich een weg kan banen over loopgraven en de normale hindernissen van het slagveld. Dat dit laatste mogelijk was o.m. dank zij het gewicht der vechtwagens, wilde de Fransche delegatie intusschen — als ondienstig voor het door haar beoogde doel — niet erkennen tegenover de Britsche, welke harerzijds op de „crushing power” ten behoeve van de door haar beoogde splitsing volgens het gewicht, den nadruk legde, wellicht vooral om de zeer zware Fransche tanks aldus te kunnen veroordeelen.

Intusschen vereenigden zich beide delegaties in een compromis, waarbij vecht- en pantserwagens te zamen in één definitie werden betrokken.

De meeste andere delegaties sloten zich hierbij aan.

In de later gehouden voltallige landmachtcommissie kwam het evenwel op aandrang van den gedelegeerde der Vereenigde Staten nog tot een door een groot aantal staten — w.o. Nederland — aanvaarde, doch door Frankrijk verworpen, omschrijving van beide oorlogswapens afzonderlijk.

Als gevolg van deze definitie vallen gepantserde motorvoertuigen, welke slechts een „middelmatic vermogen” van overschrijding van loopgraven hebben, niet onder vechtwagens, doch vormen zij een bijzondere rubriek onder de pantserwagens. Hiertoe behooren dus b.v. de Fransche auto's-chenille, de Pavesi-tanks met 4 raderen-aandrijving, zoomede onze rupspantserwagens, welke onderscheidenlijk loopgraven van 0.8, 1 en 1.2 meter kunnen overschrijden.

De mogelijkheid van het optreden van vechtwagens tegen *permanente* versterkingen, als vervat in een tweede vraag, werd door het comite, hetwelk de aanwezigheid van tankhindernissen bij dergelijke werken voorop stelde, in het algemeen ontkennend beantwoord. De Nederlandsche delegatie deed evenwel in het rapport uitkomen de kostbaarheid van dergelijke speciale hindernissen en de onmogelijkheid om een systeem van permanente werken in vreedestijd in een gecultiveerd land over de geheele lengte afdoende van tankhindernissen te voorzien.

Hier vond de Fransche delegatie een aangrijpingspunt voor het behoud van de zware Fransche 68-tons tank, bewapend met een koepelkanon van 75 mm en 4 zware mitrailleurs en gepantserd zelfs tegen voltreffers van het Duitsche veldkanon van 77 mm. Door nl. „aan te nemen” dat alleen — nog niet bestaande — tanks van 70-ton en meer permanente vestingwerken kunnen aanranden, werden harerzijds alleen deze hypothetische tanks als het meest specifiek offensief verklaard, zoodat de 68-ton char 2C, welke daartoe niet in staat wordt geacht, buiten de verbodsbepalingen zou moeten vallen.

Bij de beantwoording van de, aan het comité van deskundigen voorgelegde derde vraag, nl. die nopens het optreden van vechtwagens tegen „veldwerken, organisaties en andere doelen van het slagveld” trad de tegenstelling tusschen Frankrijk, dat de zwaar gepantserde en daardoor zware vechtwagens wil behouden en Engeland, dat deze niet heeft en zich vooral op den aanbouw van middelsoort en lichte gepantserde wagens heeft toegelegd, nog scherper aan het licht.

De Nederlandsche delegatie gaf te kennen niet met de Britsche voorstelling van zaken te kunnen medegaan, omdat in het Britsche antwoord de mogelijk-

heid van het overschrijden van loopgraven door de verschillende soorten tanks zeer werd onderschat en zelfs van de tanks beneden 10-ton (zijnde alle lichte tanks, inbegrepen de bekende Fransche Renault-vechtwagen) werd gezegd, dat deze niet in staat zijn loopgraven van 1.5 m, d. i. de gebruikelijke loopgraaf-breedte, te overschrijden.

Aldus zouden lichte tanks nagenoeg geen offisieve waarde hebben en dat terwijl b.v. de nieuwe Vickers 6-ton tank zelfs loopgraven van 1.83 m kan overschrijden.

Aangezien in het Fransche ontwerp wèl voor alle vechtwagens de mogelijkheid van het overschrijden van normale loopgraven werd erkend, met name reeds voor tanks van 7-ton, aanvaardde de Nederlandsche delegatie dit gedeelte van het Fransche antwoord, blijkbaar omdat het zich leende tot het doel door de delegatie beoogd, nl. te komen tot een verbod van *alle* tanks. Het Britsche ontwerp vond slechts ondersteuning van de zijde van Australië, Britsch-Indië, Canada, Portugal en Zweden, werd niet verder verdedigd en komt — gewijzigd intusschen op het punt van de mogelijkheden van loopgraafoverschrijding — in een noot van het rapport van het comité voor.

De vraag betreffende de mate van bedreiging van de burgerbevolking werd algemeen — behoudens een afwijkend oordeel van Duitschland en Sovjet-Rusland — ontkennend beantwoord, waarbij als axioma werd vooropgesteld dat een vrijwillige directe actie tegen de burgerbevolking op grond van het oorlogsrecht buitengesloten moet worden geacht.

Ten slotte had het comité de mogelijkheid te beschouwen van het verbouwen van automobielen en gewone tractoren, onderscheidenlijk in pantserwagens en in vechtwagens.

Een snelle transformatie werd mogelijk geacht, doch de werkzaamheid van een aldus verkregen vechtwagen werd geringer geacht dan die van een als zoodanig gebouwde vechtwagen. De Poolsche delegatie met enkele andere was, met het oog op de hiervoren reeds aangegeven aan Sovjet-Rusland toegeschreven bedoeling, van meening dat sommige typen van moderne tractoren na transformatie een grootere werkzaamheid kunnen erlangen dan vechtwagens van oud model, welk gezichtspunt de Nederlandsche delegatie vooralsnog niet geheel kon deelen.

Wat de pantserwagens betreft, werd de mate van werkzaamheid van geïmproviseerde pantserautomobielen, in de eerste plaats als verkenningorgaan vrijwel gelijkstaande geacht met die van als zoodanig gebouwde pantserwagens.

Het tankrapport van de landmachtcommissie.

In het eindrapport, onder dagteekening van 7 Juni ingediend en waarin aan het tank-vraagstuk niet minder dan 8 bladzijden zijn besteed, wordt de meening van de verschillende groepen van delegaties naar voren gebracht. Evenwel worden daarbij de namen van de tot die groepen behorende delegaties niet genoemd. Uit de discussies waarvan het *Journal de la Conférence* melding maakt blijkt intusschen dat *voor het algeheele verbod* van de vechtwagens zijn, behalve hiervoren genoemde 11 mogendheden, bovendien Afghanistan, Argentinië, Brazilië, Bulgarije, Denemarken, Estland, Finland, Hongarije, Lithauen, Noorwegen en Perzië, derhalve in totaal 22 mogendheden.

Zij vormen de grootste groep en zijn van oordeel dat de vechtwagens de

offensieve operaties in hooge mate kunnen bevorderen en in het bijzonder gevaarlijk zijn voor de nationale verdediging.

Een tweede belangrijke groep (Engeland, de Vereenigde Staten, Britsch-Indië, Australië en Canada) is van meening dat slechts de vechtwagens, welke een bepaald gewicht overschrijden als specifiek offensief en gevaarlijk voor de landsverdediging moeten worden beschouwd. De Britsche delegatie in het bijzonder onderscheidde in dit verband:

- zware vechtwagens boven 20 ton gewicht, deze zouden moeten vervallen;
- middelbare vechtwagens tusschen 10 en 20 ton gewicht; de Britsche delegatie wil deze behouden omdat zij van belang geacht worden als bewegelijke reserve en ten behoeve van een tegenaanval tegen troepen, welke een verdedigende positie hebben geforceerd;
- lichte vechtwagens waartoe zij rekent te behooren die van minder dan 10 ton; ook deze wil deze groep behouden.

Het komt er dus hoofdzakelijk op aan dat Engeland o.m. zijn Medium Merk C. Tank van 20 ton evenals de nieuwere middelbare tanks van 17 en 16 ton, wil behouden.

Opgemerkt zij dat de delegatie der Vereenigde Staten zich niet duidelijk heeft uitgesproken of zij de bovengrens op 20 of op 25 ton wenscht te zien gesteld; in het laatste geval blijft de Amerikaansche middelbare tank Model 1926 van 23 ton gehandhaafd.

De derde groep wordt gevormd door Frankrijk, dat merkwaardig genoeg dit maal alleen staat en wier delegatie noch rechtstreeks noch indirect werd gesteund door de delegaties der Kleine-Entente, in haar opvatting dat zelfs aan den zwaren „char de rupture” van 68 ton geen specifiek offensieve waarde kan worden toegekend, niettegenstaande dit type een coupure van 4 m breedte neemt en alleenstaande boomen van niet minder dan 0.8 m ontwortelt.

Opgemerkt zij dat, aangezien Frankrijk de oude middelbare tank „Merk V een ster” van 33 ton buiten dienst heeft gesteld, dit land bij het aanvaarden van het Britsch-Amerikaansch gezichtspunt slechts de 7 tons Renaulttank zou overhouden, tegenover de Britsche 16- en 20 tons tanks, terwijl ook de in beproeving zijnde nieuwe Fransche lichte 10 tons tank daarbij zou achterstaan.

Een vierde groep delegaties (Polen, Roemenië, Tsjecho-Slovakije en Zuid-Slavië) is van meening dat bij de beperking van lichte vechtwagens rekening moet worden gehouden met het feit dat verschillende typen landbouwtractoren snel in vechtwagens kunnen worden gewijzigd. Zij achten derhalve bepaalde maatregelen hiertegenover noodzakelijk.

Ten slotte heeft een aantal der vertegenwoordigde delegaties (Bolivia, Chili, Portugal, Zuid-Afrika) zich blijkbaar van het uitspreken van een oordeel onthouden, terwijl Japan, hoewel voorstander van het behoud van zware tanks zich noch bepaald bij de Britsche groep, noch bij de Fransche delegatie aansloot.

Voor het verbieden van *pantserwagens* heeft zich niet zulk een groot aantal delegaties laten vinden als ten aanzien van de tanks.

Blijkens het rapport hebben verschillende delegaties, waaronder in de eerste plaats de Zwitsersche, zich vereenigd met het Nederlandse, in het rapport aangehaalde gezichtspunt dat pantserwagens onder de wapens, met de meest kenmerkende offensieve eigenschappen moeten worden gerangschikt „indien zij speciale voorzieningen bezitten, welke het mogelijk maken dat zij kunnen optreden op het gevechtsveld.”

Indien de aan den weg gebonden gepantserde automobielen daaronder vielen en zouden worden verboden zou daarmede een te voren georganiseerde en bij mobilisatie in werking tredende transformatie van gewone vracht- en terreinautomobielen tot pantserwagens in de hand worden gewerkt. Dit geldt niet ten aanzien van de, door de Nederlandsche delegatie bedoelde, speciale pantserautomobielen omdat de daaraan getroffen bijzondere voorzieningen overbodig zijn voor de industrie- en de landbouwtractoren, welke geen coupures van 0.8 tot 1.5 m behoeven te overschrijden.

Het zou dan zaak zijn de constructie van landbouwtractoren met dergelijke afwijkende voorzieningen, bv. lange rupsbanden, te verbieden.

De andere delegaties beschouwen of alle pantserautomobielen als bepaaldelijk van offensieve waarde en gevaarlijk voor de landsverdediging of willen deze eigenschap aan geen enkel type pantserautomobil toekennen, ook niet aan die, welke in staat zijn om op te treden op het gevechtveld.

Tenslotte behandelde de landmachtcommissie nog de al dan niet specifiek offensieve eigenschappen van kleine *mobiele gepantserde torens* en van *pantser-treinen*. De meerderheid maakt de waardeering dezer eigenschappen afhankelijk van het kaliber van het in deze torens en treinen opgestelde geschut. Daarbij bleek dat de Fransche delegatie de grens van de algemeene toelaatbaarheid van spoorweggeschut niet op 220 mm (zie Militaire Spectator Mei jl.) maar op 250 mm wil zien gesteld.

Op het gebied van de wapeningen der landmacht is, in verband met het rapport van de landmachtcommissie van 7 Juni 1932, het uitzicht geopend dat althans zal verdwijnen of moet worden geïnternationaliseerd het bestaande, verplaatsbare geschut boven 250 mm. Dit is intusschen hoofdzakelijk alleen van invloed op de wapening der groote mogendheden; wat b.v. Frankrijk betreft vallen onder dit geschut de mortieren van 280 mm, vervoerd door tractoren of op rupsbanden, zoomede het spoorweggeschut van 285 tot 405 mm.

Als in het Meinummer is opgemerkt, zal de Algemeene Commissie echter een beslissing moeten nemen in hoeverre 250 mm de bovenste grens dient te vormen of dat deze „eendrachtig” lager zou kunnen worden gesteld en wel, zooals de Nederlandsche delegatie dit aangaf, op 155 mm of nog lager. Ten aanzien van de vechtwagens zal deze commissie voor een nog ingewikkelder vraagstuk staan omdat in de landmachtcommissie zelfs geen overeenstemming is bereikt ten aanzien van de kwalitatieve beperking van de bestaande tank-typen.

TER RECENSIE ONTVANGEN BOEKWERKEN.

Colonel A. GRASSET, LA GUERRE EN ACTION, SURPRISE D'UNE DIVISION. Rossignol-Saint Vincent. Avec 9 croquis et 1 carte-hors texte. Uitg. Editions BERGER-LEVRAULT, 5 Rue Auguste-Comte, Paris VIe. Prijs Frs. 20.—.

Dr. P. J. HERWERDEN, HET VERBLIJF VAN LODEWIJK VAN NASSAU IN FRANKRIJK. HUGENOTEN EN GEUZEN, 1568—1572. Uitg. Uitgevers-Maatschappij VAN GORCUM & COMP. N.V. Assen. Prijs ingenaaid f 3.90. 1932.

ECONOMISCHE MOBILISATIE

DOOR

W. J. VAN DE WOESTIJNE ¹⁾.

Een van de gevolgen van een modernen oorlog is de ontwrichting van wat we noemen het normale economische leven. Oorzaken hiervoor zijn a) het onttrekken aan de productie van de gemobiliseerde mannen, b) de relatief zeer sterke vermeerdering van de productie voor het leger en c) de vermindering, soms zelfs het stopstaan van den invoer. Een belangrijke verandering van de productie- en consumptieverhoudingen treedt dan ook steeds op. De bevolking ondervindt hiervan als producent en als consument de gevolgen, meest nadeelige en soms van privaat-economisch standpunt gezien voordeelige ²⁾. Personen met vaste inkomens en de arbeidersklasse lijden meestal zeer door de stijgende prijzen, terwijl de laatste groep door de verschuivingen in de productie met felle werkloosheid in verschillende vakken rekening moet houden.

Zijn zulke gevolgen te verwachten in de oorlogvoerende landen, ook de neutrale staten hebben daaronder te lijden.

Zoolang er in Europa kans op groote oorlogen bestaat, heeft dus de arbeidersklasse van Nederland, onverschillig of zich „het wonder van 1914” herhaalt of niet, rekening te houden met de economische gevolgen van den oorlog.

Door doelmatig ingrijpen van overheidszijde kan de nadeelige invloed zoo-veel mogelijk beperkt worden. De maatregelen die te dien opzichte in 1914 zoowel in ons land als in het buitenland genomen werden, droegen sterk het karakter van improvisaties. Geen wonder, want men had de economische maatregelen, die bij een dreigenden oorlog genomen moeten worden, niet van te voren onder het oog gezien. De geweldige schokken, die een oorlog teweegbrengt, eischen een doelmatig en planmatig ingrijpen, dus een z.g. economische mobilisatie.

Aan de bestudeering van de problemen die daarmede samenhangen is het onlangs bij FELIX ALCAN te *Parijs* verschenen boekje van HELLE et ACHE, „*La Défense nationale et ses conditions modernes*”, gewijd.

Ondanks de beknoptheid (125 blz.) biedt dit boekje zeer veel, vooral door de stelselmatige behandeling. Ongeveer de helft van het werkje is gewijd aan de „potentieele krachten”. Achtereenvolgens worden de geographische ligging, de bevolking, de materieele middelen, de transport- en verkeers-

¹⁾ De Redactie maakt van deze gelegenheid gebruik om de aandacht der lezers te vestigen op de belangrijke brochure van den heer W. J. VAN DE WOESTIJNE „*De bestrijding van het oorlogsgevaar, vooruitzichten en gevolgen*”, Amsterdam, P. N. VAN KAMPEN & ZOON.

²⁾ Wij geven hier geen volledige opsomming van de invloeden van den oorlog op het economische leven en gaan b.v. de tendens tot rationeelere productie, die dan optreedt, stilzwijgend voorbij.

middelen, de financieele kracht en de politieke situatie onder het oog gezien. Hierbij valt sterk de economische visie van de schrijvers op. „Steeds wanneer een land probeert om op kunstmatige wijze zijn economische omstandigheden in tijd van vrede zoo om te bouwen, dat zij het gunstigst zijn voor een oorlog, stelt het zich niet alleen aan de verdenking een aanval voor te bereiden bloot, maar speelt het tevens een gevaarlijk spel, want door de normale werking van de economische krachten te vervalschen, brengt het meer en meer zijn welvaart in gevaar en daarmee zijn werkelijke kracht in een oorlog.”

Het boekje verdient juist in onzen tijd veler belangstelling, want hoewel de schrijvers meer speciaal het oog hadden op den, door een oorlog verstoorden wereldhandel, ontkend kan niet worden, dat in de thans woedenden economischen oorlog, invoer en uitvoer van goederen geenszins verzekerd is, en de behandelde problemen dientengevolge actueel zijn. Mogen velen, die den ernst van onzen tijd verstaan, het bestudeeren.

DE TOON IN POLEMIEKEN

Hooggeachte Redactie,

De polemiek over „De plaats van Beroeps- en Reservepersoneel in ons leger”, die zeer zeker door ons allen met aandacht gevolgd zal zijn, wordt m.i. ernstig ontsierd door persoonlijk-getinte aanvallen. Ik betreur dit, omdat daarmee de overigens goed geformuleerde betoogen ernstig geschaad worden. Voor den goeden naam van ons *wetenschappelijk* vakblad zou ik Heeren Schrijvers, die hun meening over een vakkundig onderwerp wenschen ten beste te geven, willen verzoeken toch vooral zakelijk te zijn en er geen aangelegenheden, b.v. omtrent iemand's meening over het besproken onderwerp in vroegere jaren, bij te halen, die ter zake van geen belang zijn en waardoor de onsmakelijke gedachte aan „bijbedoelingen” naar voren zou kunnen komen.

Het ontsiert den militair toch niet, zoo hij door veranderde tijdsomstandigheden of voorheen niet-bestaande invloeden van meening verandert. En kan men niet overtuigd worden, dat een misschien jarenlang-vastgeroeste meening blijkt onjuist te zijn?

In een polemiek behooren de betoogen hoog en zuiver-wetenschappelijk gehouden te worden en moet niet afgedaald worden tot argumenten, die den persoon betreffen en dus niet ter zake dienende zijn.

Hoogachtend,

A. A. VAN NIJNATTEN.

Luit.-kol.

Maastricht, 2 Juni 1932.

Naschrift.

Ons standpunt is geheel overeenkomstig dat van den geachten inzender, wien wij gaarne dank zeggen voor de door hem gemaakte opmerkingen. (RED.)

VERBINDINGSDIENST IN DE LICHTEN BRIGADE EN HAAR GEVECHTSGROEPEN¹⁾

DOOR

G. STÜRM,

Kapitein bij het Regiment Wielrijders.

X. *Het optreden van den verbindingsvlieger en de vliegtuigen van de Ar. V.A.*

Wanneer de beschikbare luchtstrijdkrachten dit toelaten, wordt aan de Lt. B. en aan elke D. G. een vliegtuiggroep toegevoegd. Laten de luchtstrijdkrachten zulks *niet* toe, dan zal de C.V. bepalen, op welke wijze in de behoeften aan luchtstrijdkrachten bij den Lt. B. zal worden voorzien. Het zal evenwel kunnen voorkomen, dat in het eerste stadium, waarin de Lt. B. behoefte kan gevoelen aan een verbindingsvliegtuig (n.l. voor de verbinding tusschen C. Lt. B. en de uitgezonden verkenningsdetachementen — ptn. 468 en 477 Veld. Voorschr.), daartoe nog geen vliegtuigen beschikbaar zijn. Bij oefeningen en bij de opleiding van ons personeel, dient echter bij den verkenningsdienst steeds rekening te worden gehouden met het optreden van een verbindingsvlieger.

De C. van een verkenningsdetachement moet derhalve van C. Lt. B. o.m. ontvangen: zijn herkenningsletters (voor den U-seinlappost), alsmede de 4 seinen en het herkenningssteeken (wimpel(s)) van het verbindingsvliegtuig, terwijl dit vliegtuig van C. Lt. B. ontvangt de bewegings- c.q. verkenningsassen, alsmede de respectieve herkenningsletters van de uitgezonden verkenningsdetachementen.

Door het verkenningsdetachement worden, evenals door de Verk. A., de herkenningsletters steeds *boven* den U-seinlap geplaatst.

De commandant van het verkenningsdetachement dient nauwkeurig rekening te houden met het optreden van de voor samenwerking aangewezen vliegtuigen. Het verbindingsvliegtuig kan van C. Lt. B. opdracht ontvangen om op een bepaald tijdstip of op een bepaalde plaats verbinding te zoeken met een verkenningsdetachement. Aangezien het echter niet mogelijk is dat C. Lt. B. op elk willekeurig oogenblik weet waar de hoofdmacht van een verkenningsdetachement zich bevindt, en ook niet kan bepalen op welk tijdstip die hoofdmacht een zeker punt op de bewegings- c.q. verkenningsas heeft bereikt, zal in den regel het verbindingsvliegtuig de bewegings- c.q. verkenningsas moeten volgen en aldus de hoofdmacht van het verkennings-

¹⁾ Dit is een vervolg van een artikel, dat gedeeltelijk reeds verschenen is in het Cavaleristisch Tijdschrift, — zie de nummers van Maart, April, Juli, Augustus, September en December 1931 en van Januari 1932.

detachement *opzoeken*. Weet daarentegen C. Lt. B. dat het verkenningdetachement op een bepaalde plaats *in gevecht* is, dan kan hij den verbindingsvlieger naar dat punt zenden.

Een vóór het front of op den vleugel van de verkenningdetachementen optredende eigen Ver. V.A. kan berichten, welke voor die detachementen belangrijk zijn, per berichtkoker bij het betrokken detachement afwerpen.

De Ver. V.A. moet dan echter ook op de hoogte zijn met de bewegingsc.q. verkenningssassen der detachementen. De Ver. V.A. kan per radio melden aan het vliegveld, het verbindingsvliegtuig per radio aan den cp. van C. Lt. B.; beide vliegtuigen kunnen echter aan het verkenningdetachement *niet* per radio melden. Een vliegtuig moet echter met behulp van een berichtkoker ook meldingen kunnen overbrengen aan de *marcheerende* hoofdmacht van een verkenningdetachement.

Is deze hoofdmacht *in gevecht*, dan kan het verbindingsvliegtuig zoo nodig sein 1 (Waar zijt gij?) geven, waarop de U-seinlap van den C.-verkenningdetachement moet worden ontbloom, terwijl de mitrailleur- en karabijnroepen *in voorste lijn* hun grondlappen moeten uitleggen.

De verbindingsvlieger moet zich hieruit een beeld vormen van de opstelling van het detachement. Het spreekt vanzelf dat bedoeld beeld aanmerkelijk minder sprekend zal zijn dan dat van een jalonnerende compagnie infanterie.

De C. van het verkenningdetachement kan zoo nodig gebruik maken van de U-seinlapcode, vervat in Bijlage II van V. Opt. S. 1927, om berichten te geven aan het verbindingsvliegtuig. Moet dit al een uitzondering blijven, (pt. 141 V. Opt. S. '27), voor het verkenningdetachement vindt men overigens in genoemde bijlage niet veel toepasselijke codes.

De code, welke het meest toepassing kan vinden, zal wel zijn „148” (Wat is er tegenover ons?), waarbij derhalve de C. van het verkenningdetachement ten opzichte van het onmiddellijk omliggend terrein een beroep doet op het verkennend en beveiligend vermogen van den verbindingsvlieger. Deze kan dan met behulp van de seinen 3 en 4 (pt. 138 V. Opt. S. '27) den C. van het verkenningdetachement ten zeerste van dienst zijn.

Overigens wordt in de Lt. B. het verbindingsvliegtuig bij aanval en verdediging op dezelfde wijze gebezigd als zulks in de divisien geschiedt. De verkenningstoeten door den verbindingsvlieger gedurende één vlucht te maken zijn echter van langeren duur dan in de divisien, omdat de afstanden en tussenruimten aanmerkelijk grooter zijn. Het gevolg hiervan is, dat de vlieger de seinen 1 t/m 4 vaker zal moeten geven dan in de divisien en zich derhalve nog méér zal moeten beperken tot *plaatselijk* optreden met behulp van den seinhoorn.

Ook in de Lt. B. ontvangt de verbindingsvlieger zijn opdracht *op het vliegveld*. Het is onjuist het vliegtuig te laten opstijgen, het boven den U-seinlappost van C. Lt. B. te laten komen en aldaar (nadat de grondpost van C. Lt. B. zich op het vliegtuig heeft afgestemd) te pogen met behulp van den U-seinlappost de opdracht te geven.

Het verbindingsvliegtuig kan in voorkomend geval in de vóórcompagnie en het vóóreskadron berichtkokers afwerpen.

Op sein 1 van het vliegtuig zijn de groepen in voorste lijn verplicht hun 4 grondlappen uit te leggen en zulks bij voorkeur op de wijze zooals figuur V dat aangeeft.

Op de seinen 3 en 4 van het verbindingsvliegtuig moet door den U-seinlappost in voorste lijn worden geantwoord met het „*begrepenteeken*”.

In de Lt. B. kunnen de ter beschikking gestelde vliegtuigen van de Ar. V.A. worden gebezigd ten behoeve van den *waarnemingsdienst* en van den *bewakingsdienst*. In beide gevallen doet het vliegtuig zijn meldingen per radio aan den ontvangpost van het betrokken lws. Aangezien het bewakingsvliegtuig in de Lt. B. echter een zeer breede of diepe strook moet verkennen en waarnemen, verdient voor dat vliegtuig uitrusting met een radiozend- en ontvangstation ten zeerste aanbeveling. Bij dit wisselverkeer wordt bij den huidige ontwikkelingsgraad van de vliegtuigposten van de luchtwaarnemers groote technische bekwaamheid gevergd. Aan dezen eisch voldoen slechts enkele waarnemers.

XI. *Gebruik, opstelling en indeeling der Radioposten.*

De Vbd. A. van de Lt. B. beschikt over:

één zwaren auto-radiopost,
vier lichte auto-radioposten,
vier rijwiel-radioposten, en
een afzonderlijken ontvangpost.

Bovendien beschikt de Vbd. A. van den staf van K.R.A. over twee ontvangposten van de twee lws.

Van de vier rijwielradioposten kunnen er tijdelijk twee gedetacheerd worden bij C.—R.W. en bij den Cav. C. indien daarmede voorkomen kan worden, dat deze posten groote afstanden zouden moeten afleggen. Genoemde Cn. mogen deze posten dan echter niet naar eigen goedvinden inzetten; de inzet geschiedt centraal door C. Lt. B.

De zware autoradiopost wordt ingedeeld bij den verbindingspost van C. Lt. B. Hij maakt onderdeel uit van het veldlegernet (zie bijlage III van het V. Golf. '29) en onderhoudt de verbinding met den C.V. en de D.G.Cn.

Een of twee van de lichte auto- en (of) van de rijwielradioposten worden eveneens bij den verbindingspost van C. Lt. B. ingedeeld. In de verdediging kan met één post worden volstaan (althans indien er één brigadenet is gevormd), in welk geval die post optreedt als hoofdpост van dat net. Zijn er echter, zooals meermalen zal kunnen voorkomen, in een verdedigende opstelling *twee* brigadenetten gevormd, dan zullen bij den verbindingspost van C. Lt. B., behalve de zware post, nog ten minste twee posten (lichte auto- c.q. rijwielposten) noodig zijn, n.l. voor elk der twee brigadenetten één hoofdpост.

Is de Lt. B. in beweging (aanval, bewegelijke verdediging, enz.) dan kan met het oog op het aantal beschikbare posten en de noodzaak om bij de belangrijkste gevechtsgroepen *twee* posten te kunnen indeelen, z.g.n. om elkaar te lappen, als regel slechts één brigadenet worden gevormd, waardoor de verbindingspost van C. Lt. B. behalve over den zwaren radiopost over twee lichte auto- c.q. rijwielposten moet beschikken. Een van deze posten is in bedrijf als hoofdpост in het brigadenet, de andere post dient om (bij verplaatsing van den verbindingspost van C. Lt. B.) te lappen.

Wij zien derhalve dat C. Lt. B., zoowel indien de Lt. B. stilstaat als indien ze in beweging is, van de 9 ontvang- en zendposten er ten minste 3 moet indeelen bij zijn verbindingspost, zoodat er nog slechts 6 lichte auto- c.q. rijwielposten overblijven om aan lagere verbindingsposten te worden toegewezen.

Hoe worden deze 6 posten door den C. Lt. B. verdeeld?

Een in drie gevechtsgroepen opmarcheerende Lt. B. met b.v. twee verkenningsdetachementen vooruit, deelt bij voorkeur bij elk verkenningsdetachement één rijwielradiopost in.

Van de vier overige beschikbare posten kunnen dan twee posten aan elk

der twee voorste gevechtsgroepen worden toebedeeld. De reserve-gevechtsgroep beschikt dan over één post. Aanvankelijk zijn hiertegen geen belangrijke bezwaren, aangezien C. Lt. B. veelvuldig in de buurt van deze gevechtsgroep zal vertoeven. Moet echter deze reserve-gevechtsgroep worden ingezet, dan zal de taak van een of beide verkenningsdetachementen wel bereids zijn beëindigd, waardoor een of twee radioposten ter beschikking kunnen komen voor de reserve-gevechtsgroep.

Men kan ook het beginsel, dat de belangrijkste gevechtsgroepen in de in beweging zijnde Lt. B. over twee posten beschikken tijdelijk laten varen en derhalve één der twee voorste gevechtsgroepen in stede van twee, één radiopost geven, waardoor er voor de reservegevechtsgroep ook één beschikbaar komt. Een en ander hangt van velerlei omstandigheden af. Hierbij moet rekening worden gehouden met het voorschrift dat ook in het (een) brigadenet in beginsel niet meer dan 5 posten mogen worden opgenomen.

In een verdedigende opstelling der Lt. B. heeft het geen zin aan de belangrijkste gevechtsgroepen twee radioposten toe te bedeelen met het oog op overlapping. Alsdan kunnen derhalve zoonoodig met de 6 beschikbare radioposten, 6 onder-commandanten met een post worden uitgerust.

Brachten wij nu echter deze 6 posten met één post van den verbindingspost van C. Lt. B. in één brigadenet, dan zou dit bestaan uit 7 posten; dit aantal posten in één net is te groot om een voldoende snelle berichtenwisseling in het net te kunnen bewerkstelligen. Vandaar dat bij ons is voorgeschreven, dat als regel in een radionet niet meer dan 5 posten kunnen worden opgenomen. Deelt derhalve C. Lt. B. zijn 9 zend-ontvangstposten zoodanig in, dat meer dan 5 Cn. over één (c.q. meer) radiopost(en) beschikken, dan moet hij tevens twee brigadenetten bevelen. Hierbij worden dan de Cn, die tactisch het meest met elkaar moeten samenwerken, in één radionet vereenigd.

Bij de door ons in het *Cavaleristisch Tijdschrift* besproken oefening in den verbindingsdienst, gehouden door de Lt. B. in 1930, waren 6 ondercommandanten voorzien van één radiopost, terwijl C. Lt. B., behalve over den zwaren post, beschikte over één lichte auto- en één rijwieleradiopost, beide elk de hoofdpst vormende respectievelijk van de brigadenetten I en II (zie het Radiobevel op bladz. 136 van het *Cavaleristisch Tijdschrift* van 1931). De in of ten behoeve van de Lt. B. werkende radionetten zijn schematisch weergegeven in figuur VI. Elk der beide brigadenetten beschikt over een eigen golflengte, terwijl zij beide *dezelfde* reservegolflengte kregen toegewezen. De C.V. moet derhalve van de 18 beschikbare golflengten voor de divisiegroepsnetten en netten der Lt. B. (zie bijlage III V. Golf. '29) er 3 beschikbaar stellen voor de Lt. B.

De nauwgezette lezer zal opmerken, dat de inzet van de 9 radioposten volgens figuur VI niet in overeenstemming is met de hierboven gegeven beginselen. De opzet van de oefening toch was het voeren van de *bewegelijke verdediging*, m.a.w. de gevechtsgroepen A., B., C., konden elk oogenblik het bevel ontvangen of door den vijand worden gedwongen, terug te gaan op een achterwaarts gelegen lijn, en wel zooals bevelen was: beoosten De Mark, bezuiden Terheiden. Ter toelichting diene, dat de radioposten hier aldus waren ingezet *uit een oefeningsoogpunt*, zooals b.v. zou kunnen geschieden bij een verdediging in breed front.

Volgens de hierboven beschreven algemeen geldende beginselen hadden de 9 posten b.v. als volgt ingezet moeten zijn: C. Lt. B. 3, C.-gg.B. 2, C.-gg.C. 2 en C.-Brigaderes. 2 radioposten. C.-gg.A., alsmede de detachementen Kaarschot

en Breedschot zouden zich alsdan zonder radio moeten behelpen en aangewezen zijn op de overige verbindingsmiddelen. Men moge hieruit derhalve zien, dat het aantal radioposten in de Lt. B. nog voor vermeerdering vatbaar is! Ook een andere indeeling der radioposten is denkbaar; zoo is het zeer goed mogelijk dat de C. Lt. B. de detachementen Kaarschot en- (of) Breedschot, gezien hun opstelling op den zuidvleugel, radiografisch verbonden wil zien. Het aantal beschikbare posten zal ons dan nopen bij een dergelijk klein detachement *één* post in te deelen, waardoor het detachement bij verplaatsingen niet *doorlopend* in radiografische verbinding kan staan met zijn C. Dit is evenwel niet steeds noodzakelijk. Een dergelijk detachement kan per radio belangrijke meldingen hebben gedaan om zich daarna naar een nieuwe opstelling te verplaatsen; zoodra dan wederom halt wordt gemaakt, komt de radiopost onverwijld in bedrijf en meldt zich in het brigadenet. De post bevindt zich derhalve steeds bij de hoofdmacht van het detachement en mag niet tijdelijk worden achtergelaten of vooruitgezonden. Om deze redenen wordt dan ook bij een verkenningsdetachement slechts *één* radiopost ingedeeld en bij voorkeur een rijwielpost. Deze post is in de organisatie van de Vbd.A. — Lt. B. opgenomen om o.m. te worden ingedeeld bij onderdeelen (verkdn, ggn. enz.) waarvan kan worden voorzien dat zij met hun hoofdmacht meermalen gebruik zullen moeten maken van voet- en rijwielpaden, m.a.w. zich moeten verplaatsen langs wegen te smal voor een autopost. De hoofdmacht van een verkenningsdetachement b.v. verplaatst zich meermalen langs voet- of rijwielpaden, loopende door dennenboschjes e.d. terwijl daarbij slooten en beken gepasseerd moeten worden met behulp van aanwezige smalle bruggetjes enz. De autopost moet dan achterblijven of vele kilometers omrijden, hetgeen in de werkelijkheid is uitgesloten. Zelfs een radiopost in motorzijaanspan kan evenmin als een autopost het verkenningsdetachement volgen, om welke reden dan ook deze zijaanspanpost in onze organisatie niet is opgenomen. In sommige buitenlandsche organisaties vindt men voor het beoogde doel zadelradioposten; proeven met deze posten hier te lande genomen voldeden niet, temeer daar deze posten veel paarden eischten.

Dat de radiodienst bij sommige groote oefeningen niet in alle opzichten voldoet, is o.m. meermalen het gevolg van een onjuiste indeeling of samenstelling van de posten. Zoo werd bij de groote oefeningen in September 1931 in den Achterhoek *een post voor korte golven*, onderdeel vormend van de Vbd.A. van een Div., ingedeeld bij een Verk. A. Deze post met een reikwijdte van ± 10 km kon den gebruikelijken afstand niet overbruggen (± 25 km D.G.C.—C.—Verk. A.). Volgens de organisatie krijgt C.—Verk.A. de beschikking over *een lichten autopost*. Evenzoo werden, zulks in strijd met de organisatie, bij een rijwielpost in stede van 6, vier manschappen ingedeeld, waarvan terecht de klacht het gevolg kan zijn dat de dienst voor deze 4 manschappen te zwaar werd.

De wijze van opstelling van een radiopost moet zoodanig worden geregeld, dat hij van den grond af en uit de lucht zoo min mogelijk is waar te nemen. Een post, die niet in een auto is geplaatst zooals de rijwielradiopost, wordt, zulks met het oog op de weersinvloeden (regen), bij voorkeur onder dak opgesteld. De plaats van opstelling wordt gekozen in het rayon van den betrokken verbindingspost, en bij voorkeur niet aan 's vijands zijde van dien post. Toegangswegen tot den radiopost moeten zoonoodig evenals die tot den commandopost en verbindingspost worden versperd, zoodat overrompeling door vijandelijke patrouilles is uitgesloten.

Behalve het (c.q. de 2) brigadenet(ten) komen in de Lt. B. in den regel 3 luchtnetten voor, n.l.:

- 1°. dat voor de verbinding van den verbindingsvlieger met C. Lt. B.;
- 2°. dat voor de verbinding van de artillerievliegtuigen met de artillerie;
- 3°. dat voor de verbinding van de verkenningsvliegtuigen (Ver. V.A.) met het vliegveld (-park).

Ten slotte vermelden wij eenige gegevens van genoemde radioposten.

Zware autoradiopost: Antenne-energie 75 Watt, golflengtebereik 300—1800 m, reikwijdte 100—200 km, energiebron benzine-aggregaat, vervoer zender en ontvanger in één auto, benzine-motor in aanhangwagen.

Lichte autoradiopost: Antenne-energie 10—20 Watt, golflengtebereik 300—1800 m, reikwijdte 40—80 km, energiebron accu met omvormer alsmede handgenerator, vervoer in één auto.

Rijwielradiopost: Antenne-energie 5—10 Watt, reikwijdte 40—50 km, golflengtebereik 500—1200 m, energiebron trapdynamo met accu, vervoer op 6 rijwielen.

Ontvangpost (voor verbindingsvliegtuig en Ar. V.A.) golfbereik 200—1200 m.

(Wordt vervolgd).

BETALING ABONNEMENT 3e KWARTAAL 1932.

Tot 1 JULI bestaat gelegenheid het ABONNEMENT voor het 3e KWARTAAL 1932 à f 2.50 (binnenland) te voldoen per postwissel of door overschrijving op postrekening 44715, met duidelijke vermelding waarvoor het bedrag bedoeld is.

Na dien datum zal over het abonnement, verhoogd met 15 ct. incassokosten, per kwitantie worden beschikt.

ADMINISTRATIE DE MILITAIRE SPECTATOR.

AANVAL VAN EEN VOORBATALJON IN HOOG TERREIN

DOOR

C. J. A. VAN DER HEEM.

Kapitein der infanterie, leeraar aan de K. M. A.

Voortzetting van de oefening in het Aprilnummer (met 2 schetsen).
(Zie *De Militaire Spectator* van Maart en April 1932,
blz. 237 en 306).

Het verloop van den aanval.

Het is aan 5 en 6 R.I. gelukt om de bevolen gereedstelling op tijd en na-
genoeg volgens de bedoeling van de leiding in te nemen.

De vijand is noch gedurende den nacht, noch des morgens aanvallend
opgetreden. Hij is daarentegen blijkbaar bezig zich in het veroverde terrein te
nestelen. Veel tijd heeft hij hiertoe nog niet gehad en er is nog geen sprake
van dat hij in het bezit zou zijn van moeilijk te overschrijden ijzerdraad-
versperringen of van schuilplaatsen, welke tegen krachtige artilleriebeschie-
ting bestand zijn.

Door C.—II—5 R.I. is intusschen nog een zeer belangrijke maatregel
genomen. Nadat hij besloten had zijn vuurbasis op de in het April-
nummer (blz. 308) besproken wijze, in te richten, heeft de C.-vuurbasis nauwkeurig de
plaats der verschillende sectiën zware mitrailleurs en der overige elementen
vastgesteld. De B.C. heeft er zich rekenschap van gegeven, dat het debou-
cheeren van zijn bataljon uit den Westrand van de boomgaarden bij Ubachsberg
op ernstige moeilijkheden zal kunnen stuiten, vooral indien hij de zware mi-
trailleurs, welke daar zijn opgesteld, niet meer aan het steunen van den aanval
zal kunnen laten deelnemen. Hij stelt daarom alles in het werk om dien steun
zoo lang mogelijk te laten voortduren en bezigt daartoe de *methode der open
vakken*, omdat het vuren over eigen troepen in het onderhavige geval onmoge-
lijk is. De B.C. moet dit regelen en hij heeft daartoe om 6.00 het volgende
bevel gegeven, persoonlijk en mondeling, aan C.—1—II—5 R.I. en door zijn
adjutant mondeling aan C.—2—II—5 R.I.

Mondeling bevel van C.—II—5 R.I. aan 1 en 2—II—5 R.I.

De vuurbasis is als volgt ingericht:

M.C.—II—5 R.I. in stelling in den Westrand der boomgaarden bij Ubachsberg.
(De B.C. toont nauwkeurig de plaats der sectiën op de kaart).

De overige elementen van de vuurbasis staan (worden eveneens op
de kaart aangewezen) en ontketenen om 7.00 bij het voorwaarts gaan de
volgende vuren (zie schets op blz. 307).

Alvorens M.C.—II—5 R.I. te doorschrijden moeten de 2 voorcompagnieën den volgenden *vorm* aannemen:

Rechtervoorcompagnie:

Frontbreedte 160 m;

Tusschenruimte tusschen de voorsectiën 60 m;

Zoodanig marcheeren, dat

de 1ste sectie — M.C.—II—5 R.I. langs den rechterflank der compagnie,

de 2de sectie — M.C.—II—5 R.I. door het opengelaten vak in de compagnie kan vuren.

Linkervoorcompagnie:

Tusschenruimte van de rechter 100 m;

Frontbreedte max. 150 m;

Zoodanig marcheeren, dat

de 3de sectie — M.C.—II—5 R.I. door het opgelaten vak tusschen de voorcompagnieën,

de 4de sectie — M.C.—II—5 R.I. langs den linkerflank van het bataljon en nog op den rand van het plateau kan vuren, waartoe zoo noodig het front der compagnie nog eenigszins moet worden versmald.

Begeef U persoonlijk naar de opstellingsplaatsen der in den Westrand van Ubachsberg staande zware mitrailleurs en leg, in overleg met de sectiecommandanten, aldaar nauwkeurig uw marsch in het terrein vast.

Bespreking van het bevel van den B.C.

De door den B.C. toegepaste, eenigszins gekunstelde, methode, is in dit geval bruikbaar, aangezien het hier het overschrijden van een slechts ongeveer 300 m diep open terreingedeelte betreft, waartoe nauwkeurige voorbereidingen kunnen worden getroffen, zoodat mag worden aangenomen, dat de bevolen „open vakken” niet verloren zullen gaan.

Bij het vaststellen van de grootte der open vakken moet de B.C. overwegen:

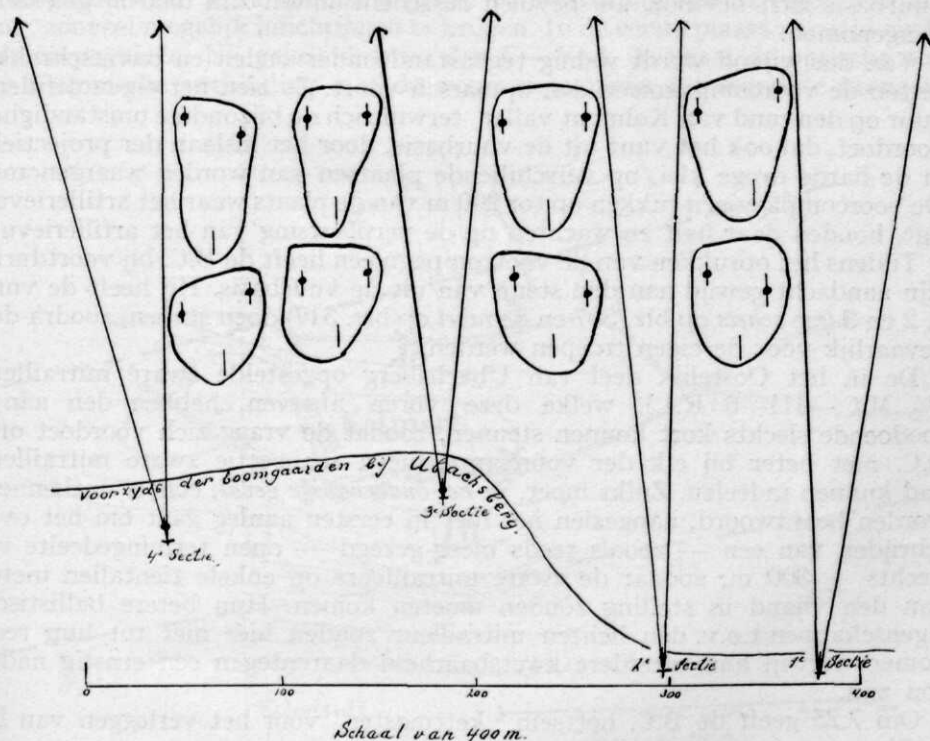
a. hoe ver hij, in verband met de veiligheid der eigen troepen, met het vuur der zware mitrailleurs daarnaast moet blijven;

b. welke beperkingen hij zich zal moeten opleggen bij zijn verklaarbaar streven naar zoo groot mogelijke open vakken, eendeels ten einde het noodzakelijk verband en élan in zijn bataljon niet verloren te doen gaan, anderdeels ten einde door te veel oopenhooping van lichte mitrailleurgroepen de kwetsbaarheid van zijn onderdeel niet al te zeer te vergrooten.

Zooals reeds werd gezegd, is het een gunstige omstandigheid, dat de afstand tusschen den Westrand van Ubachsberg en den Oostrand van Kolmont slechts ± 300 m is. Volgens „*de voorloopige gegevens betreffende het schieten met Mitrailleur M. '08*” moet het vuur der zware mitrailleurs minstens 40‰ van den flank der eigen troepenafdeelingen blijven, en steeds meer dan 10 m. Dit wil dus zeggen, dat op 300 m nog 12 m naast de eigen troep gevuld moet worden en dat dus bij een open vak van 24 m of minder, op die afstand de genoemde wijze van steunen niet meer kan worden toegepast. De tusschenruimten van 60 m en 100 m, die de B.C. bevolen heeft, vergunnen dus op 300 m nog in vakken van 35 en 75 m met de zware mitrailleurs steun te verleen. Op kleinere afstand tusschen zw. mitrs en eigen troepen, is het vak grooter.

Toen de B.C. de plaats der open vakken bepaalde, zooals deze door hem in het laatste mondelinge bevel zijn gelast, hield hij rekening met de plaats der eigen zw. mitrs in den Westrand van Ubachsberg en de ligging der terreinen,

waarin volgens de bekomen inlichtingen vermoedelijk op den krachtigsten weerstand zal worden gestuit. Een beschouwing van de schets op blz. 307 leert ons, dat de 1ste en 4de sectie resp. in de buurt van den Noord- en Zuidrand van het bataljonsvak staan. Deze sectiën zijn dus de aangewezen organen om langs de flanken van het bataljon haar steun te blijven verleen. De 2e en 3e sectie moeten door open vakken vuren. Door de plaats dezer sectiën is het logisch, dat de 2de sectie door een in de rechtersvoorcompagnie open te laten vak vuurt, terwijl de 3e sectie tusschen de beide compagnieën door moet vuren. Een en ander is schematisch weergegeven in *schets I*.

Schets I.

Steun op andere wijze door *deze* zw. mitrs, althans gedurende het oprukken van Ubachsberg naar Kolmont, zal in 't algemeen wel niet gegeven kunnen worden, omdat de compagniereserves de 'usschenruimten tusschen de voorste sectiën of groepen op andere plaatsen dan in de opengelaten vakken veelal zullen versperren, hetgeen een beschouwing van *schets I* onmiddellijk duidelijk zal maken.

De verovering van Kolmont.

Den 11den Juni om 7.00 wordt het voorbereide artillerievuur vóór het front der beide regimenten ontketend en openen ook de tot de vuurbasis behorende wapenen hun vuur. De infanterie rukt in goede orde uit de uitgangstelling voorwaarts, hetgeen, dank zij de genomen voorzorgsmaatregelen, voor den vijand blijkbaar verrassend geschiedt.

5 R.I. ondervindt daardoor weinig hinder van het ongeveer 10 minuten later vallende vijandelijk tegenvoorbereidingsvuur, een vuur dat overigens niet zeer dicht is, als gevolg van het feit, dat onze D.G.A. den artilleriestrijd met kracht voortzet. Het tegenvoorbereidingsvuur ligt in hoofdzaak op de omgeving van den Bergsche weg in het oord Ubachsberg, waar om 7.10 II—5 R.I. reeds gepasseerd is, terwijl de regimentsreserve er nog niet is aangekomen. Zonder ernstige verliezen bereikt II—5 R.I. den Westrand van de boomgaarden bij Ubachsberg, waar zich de voorste troepen van IV Div. genesteld hebben en waar het reeds besproken belangrijke gedeelte van de vuurbasis zich bevindt. De bevolen tusschenruimten zijn daarbij geleidelijk aangenomen.

Van den vijand wordt weinig tegenstand ondervonden en onverschrokken zetten de voorcompagnieën den opmarsch voort. Ze zien het eigen artillerievuur op den rand van Kolmont vallen, terwijl zich de bijzondere omstandigheid voordoet, dat ook het vuur uit de vuurbasis, door het inslaan der projectielen in de harde droge klei, op verschillende plaatsen kan worden waargenomen. De voorcompagnieën rukken op tot 200 m van de plaats waar het artillerievuur ligt, houden daar halt en wachten op de verplaatsing van het artillerievuur.

Tijdens het oprukken van de voorcompagnieën heeft de B.C. bij voortdurend zijn aandacht gewijd aan den steun van uit de vuurbasis. Hij heeft de vuren 1, 2 en 3 (zie *schets* op blz. 307 en de *tabel* op blz. 317) doen staken, zoodra deze gevaarlijk voor de eigen troepen werden.

De in het Oostelijk deel van Ubachsberg opgestelde zware mitrailleurs ($\frac{1}{2}$ M.C.—III—5 R.I.), welke deze vuren afgaven, hebben den aanval zoodoende slechts kort kunnen steunen, zoodat de vraag zich voordoet of de B.C. niet beter bij elk der voorcompagnieën een sectie zware mitrailleurs had kunnen indeelen. Zulks moet, *in het onderhavige geval*, echter ontkennend worden beantwoord, aangezien het hier in eersten aanleg gaat om het overschrijden van een — zooals reeds meer gezegd — open terreingedeelte van slechts \pm 300 m, zoodat de zware mitrailleurs op enkele tientallen meters van den vijand in stelling zouden moeten komen. Hun betere ballistische eigenschappen t.o.v. den lichten mitrailleur zouden hier niet tot hun recht komen, terwijl hun meerdere kwetsbaarheid daarentegen een ernstig nadeel zou zijn.

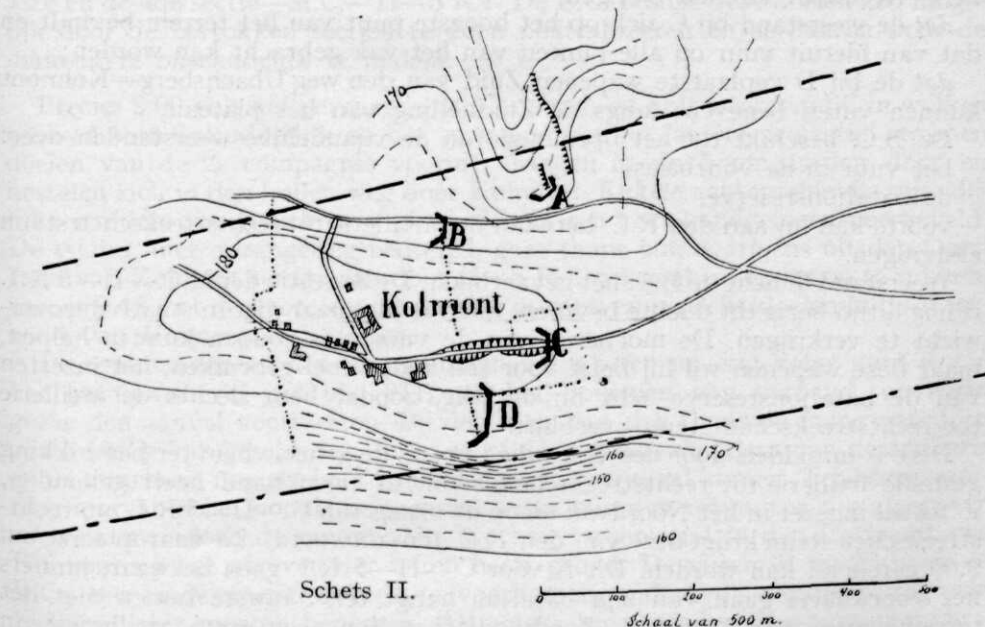
Om 7.25 geeft de B.C. het sein „kettingster” voor het verleggen van het artillerievuur.

Om 7.30 wordt genoemd vuur verplaatst en zetten de voorcompagnieën den opmarsch voort. Nauwelijks zijn zij echter voorwaarts gerukt of op verschillende plaatsen wordt vuur ontvangen van mitrailleurs, welke zich blijkbaar tijdens de artilleriebeschieting schuil hebben gehouden, doch thans in werking treden. De voorwaartsche beweging stopt, enkele groepen, welke nog een sprong trachten te maken, lijden ernstige verliezen en de over het terrein scherende bundels dwingen II—5 R.I. tot het zoeken van dekking.

De krachtige artilleriebeschieting — eerst met twee afdeelingen gedurende 10 minuten en daarna met één afdeeling tot het sein vuurverleggen — is blijkbaar niet in staat geweest om den weerstand in Kolmont te breken. Het ergste is wel, dat ook I—5 R.I. vastgelopen is tegen een vijand, die in het ravijn Noord van Kolmont stelling heeft genomen. De gedragslijn der voorcompagnieën van II—5 R.I. kan niet twijfelachtig zijn. Zij wordt bepaald door punt 6 van het bevel van den B.C. op blz. 310, waarin o.m. als taak is aangegeven om, alvorens voorwaarts te gaan, eerst den voortgang van I—5 R.I.

met vuur te steunen, door te beletten, dat uit Kolmont vuur op dit bataljon wordt afgegeven. Zoodra de commandanten der voorcompagnieën zich dan ook rekenschap van den toestand hebben gegeven, nemen zij maatregelen, om zooveel mogelijk wapenen van hun onderdeel aan den vuurstrijd te doen deelnemen. Voorts stellen zij den B.C. zoo goed mogelijk op de hoogte van den toestand. Voorloopig bezigen zij daartoe de optische verbinding, welke door den B.C. tot stand is gebracht.

De B.C. heeft het verloop der gebeurtenissen van den toren der R.C. Kerk te Ubachsberg gevolgd. Hij bemerkt al ras wat er gaande is en tracht, ten einde op de goede wijze in te kunnen grijpen, ter aanvulling van de eigen waarneming, zooveel mogelijk inlichtingen te krijgen. In de eerste plaats van zijn eigen voorcompagnieën. Hij gelast daarom den C.—Vbd. A. naast de optische ook een telefonische verbinding met de voorcompagnieën tot stand te brengen.

Schets II.

Schaal van 500 m.

Verder tracht hij inlichtingen van zijn nevenafdeelingen en van den R.C. te bekomen.

Om 8.00 is hem op deze wijze bekend geworden (zie *Schets II*):

1°. dat er in zijn eigen vak vijandelijke weerstanden aanwezig zijn bij A, B, C en D, van zoodanige sterkte, dat het de voorcompagnieën vermoedelijk niet zal gelukken ze met eigen middelen op te ruimen.

2°. dat bij 16 R.I., het linkernevenregiment, de aanval op normale wijze veld wint. Vanuit deze richting wordt het voorwaarts gaan van II—5 R.I. niet bemoeilijkt.

3°. dat bij I—5 R.I. hardnekkig wordt gestreden. De eigen partij heeft echter overwicht en de vijand wijkt zeer langzaam in Westelijke richting.

De onder 3°. vermelde inlichting is voor C.—II—5 R.I. van het meeste gewicht. De door den R.C. op touw gezette manoeuvre (II-5 R.I. bindt de bezetting van het oord Kolmont in front, terwijl dit tegelijkertijd door I—5 R.I. Noord wordt omvat) heeft blijkbaar alle kans van slagen. Intusschen is van

een verflauwen der weerstanden bij A, B, C of D nog niets te bespeuren en de B.C. besluit daarom alle hem ter beschikking staande middelen hiertegen aan te wenden, zoodra de terreinwinst van het rechternevenbataljon van dien aard is, dat van uit het Noorden aan de verovering van Kolmont kan worden deelgenomen. Hij geeft daartoe reeds nu de noodige bevelen, teneinde op het gewenschte oogenblik krachtig te kunnen optreden. Hij overweegt daarbij:

dat de weerstand bij A het front van zijn bataljon tot aan de weg Ubachsberg—Kolmont flankerend beschiet en dus zeer gevaarlijk is, dat deze weerstand in front door een steile rand gedekt is en bijgevolg nòch door de zware mitrailleurs, nòch door de artillerie kan worden opgeruimd, dat echter, indien de aanval van I—5 R.I. voortgang heeft, de positie des vijands hier spoedig onhoudbaar zal worden;

dat de bij B geplaatste wapenen geen vuur Zuid van den kunstweg Ubachsberg—Kolmont kunnen brengen;

dat de weerstand bij C zich op het hoogste punt van het terrein bevindt en dat van hieruit vuur op alle punten van het vak gebracht kan worden;

dat de bij D geplaatste wapenen Zuid van den weg Ubachsberg—Kolmont kunnen vuren benevens langs de Zuidhelling van het plateau.

De B.C. beschikt tot het opruimen van de vijandelijke weerstanden over: het vuur in de vuurbasis;

de bataljonsreserve;

voorts kan hij aan den R.C. het vuur der artillerie tot rechtstreekschen steun aanvragen.

Weerstand C. acht de B.C. het gevaarlijkst. De 3e sectie der M.C.—II—5 R.I. is nog altijd bezig dit doel te bevuren, maar is blijkbaar niet in staat vuuroverwicht te verkrijgen. De mortieren van de vuurbasis zouden kunnen helpen, maar deze wapenen wil hij liefst voor een ander doel gebruiken, het inzetten van de bataljonsreserve acht hij ontijdig, zoodat hem slechts de artillerie tot rechtstreekschen steun overblijft.

Deze is inmiddels door den R.C., die immers de geheele hem ter beschikking gestelde artillerie tot rechtstreekschen steun in eigen hand heeft gehouden, in totaal ingezet in het Noordvak en op de vraag van C.—II—5 R.I. om rechtstreekschen steun krijgt deze van den R.C. ten antwoord, dat daarop eerst om 9.00 gerekend kan worden. Dit is voor C.—II—5 R.I. geen bezwaar, immers het voorwaarts gaan van zijn bataljon hangt ten nauwste samen met het terreinwinnen van I—5 R.I. Zoodra dit bataljon geen extra artilleriesteun meer noodig heeft en dus op normale wijze op kan rukken, is dit voor C.—II—5 R.I. het teeken, dat ook voor hem het oogenblik is aangebroken om den opmarsch voort te zetten. Na overleg met den hem toegevoegden A.O.I. besluit hij daarom de hulp der artillerie in te roepen, omdat:

- 1° die hulp tijdig kan worden gegeven,
- 2° hij nauwkeurig weet, waar het doel zich bevindt,
- 3° het vuur van de artillerie gemakkelijk op de begeerde plaats kan worden gebracht, immers vuur 18 is reeds afgegeven en gecontroleerd (zie schets op blz. 240).

In verband met een en ander gaat het volgend *verzoek om vuursteun* naar den R.C.

Uitwerkingsvuur 10'.

Grootste vuursnelheid.

Doel mitrailleurnest, breed 50 m, vleugel van rechts ligt op den weg Ubachsberg—Kolmont (Vt14—68; 10—47).

Eigen troepen 200 m Oost van doel.

Vuur 18 lag 50 m verder.

Vuuropening 9.00.

Plaats van waarneming kerktoren R.C. K. Ubachsberg.

Ook tegen het weerstandsnest A neemt de B.C. maatregelen, omdat er geen *zekerheid* bestaat, dat dit door de manoeuvre van het nevenbataljon onschadelijk zal worden gemaakt. Hij maakt hiertoe gebruik van zijn mortieren, omdat geen der andere wapenen hem hier kan helpen. Bij informatie blijkt hem bovendien dat er nog voldoende munitie bij de mortieren gereed ligt, zoodat voor op weerstand A af te geven vuren de op de mortier- en munitiekarren aanwezige munitie niet behoeft te worden aangesproken.

De weerstanden bij B en D liggen respectievelijk binnen het bereik van de 1ste en de 4de sectie—M.C.—II—5 R.I. De B.C. besluit deze doelen zoo mogelijk door de betrokken sectiën te doen neutraliseeren en ze daarna door de manoeuvre onschadelijk te maken.

Precies 9.00 valt het gevraagde artillerievuur en hult weerstand C in wolken rook en stof. Onmiddellijk na het springen van het laatste projectiel stormen deelen van de 2e compagnie vooruit, dringen in de boomgaarden door en nestelen zich in den hollen weg door Kolmont. Enkele achtergebleven vijandelijke strijders geven zich over of worden in een kort handgemeen neergeveld. De vijand, met omsingeling bedreigd, gaat thans ook overigens uit den Oostrand van Kolmont terug, waardoor II—5 R.I. gelegenheid krijgt op te rukken, en om 9.45 met de voorcompagnieën de opgegeven gevechtsdoelen in de Westrand van Kolmont te bezetten.

De commandanten der voorcompagnieën moeten nu, ingevolge punt 6 van het bataljonsbevel (zie blz. 311), na het opnemen van verband, op eigen gezag den aanval voortzetten. Bij den lezer kan zich thans de vraag voordoen of dit veilig kan geschieden, m. a. w. of de voorbereide steun van de artillerie en de vuurbasis nog gegeven kan worden en op tijd zal komen. Ter beantwoording hiervan is het noodig na te gaan, welke vuren er tot nu toe zijn afgegeven en welken invloed de onverwacht krachtige weerstand in den Oostrand van Kolmont op het afgeven der vuren heeft gehad. De vuren 21 en 23 heeft de R.C., ten einde munitiegebrek te voorkomen, tijdens de vermeerstering van Kolmont zeer moeten beperken. Als echter om 9.45 de opgegeven gevechtsdoelen in den Oostrand van Kolmont zijn bereikt, is vuur 20, na gedurende 15' op den Westrand van Kolmont te hebben gelegen, automatisch naar vuur 23 versprongen. De R.C. heeft tijdig aan den B.C. medegedeeld, dat, na afgave van het door hem gevraagde vuur op weerstand C, de vuren weer precies zoo zouden verspringen als aanvankelijk was bepaald. Als de actie van II—5 R.I. wordt voortgezet ligt het vuur 21 dan ook, door de zorg van den R.C., weer op de aangewezen plaats.

Van uit de vuurbasis zijn op aanwijzing van den B.C. de vuren 4 en 5 ontketend door $\frac{1}{2}$ M.C.—III—5 R.I. Van M.C.—II—5 R.I. is reeds om 9.45, nadat de weerstand C was genomen, de 3e sectie snel achterwaarts gerukt ten einde de voorbereide stelling aan den Bergsche weg in te nemen. Nadat weerstand D teruggaat volgt ook de 4e sectie. Dank zij de getroffen voorbereidingen zijn deze sectiën in staat, resp. om 10.00 en om 10.15, hun vuren op de doelen 4 en 5 te openen.

De 1ste en 2de sectie hebben het moeilijker, omdat zij straks „nog niet

voorbereide stellingen" zullen moeten bezetten. Zoodra zij de voorcompagnieën niet meer kunnen steunen, treffen zij reeds voorloopige voorbereidingen voor de stellingverandering en op het oogenblik waarop zij het binnendringen van de vóórcompagnieën in den Oostrand der boomgaarden bij Kolmont waarnemen, gaan ook zij voorwaarts. Dit geschiedt om 9.40. Na een half uur hebben zij opnieuw stelling genomen in den Westrand van Kolmont, zoodat om 10.15 de voorcompagnieën weer over den geheelen steun van uit de vuurbasis kunnen rekenen.

Wij hopen den lezer duidelijk te hebben gemaakt welke geweldige moeilijkheden er overwonnen moeten worden ten einde:

1°. een goede samenwerking tusschen infanterie en de haar steunende artillerie tot stand te brengen;

2°. de overige den B.C. ten dienste staande middelen op goede wijze te doen functionneeren.

Het bezetten van Kruishoef.

Nadat de commandanten der voorcompagnieën van II—15 R.I. in den Westrand van Kolmont verband met elkaar hebben opgenomen, orde en samenhang in hun onderdeel hebben hersteld en berichten omtrent den toestand bij hun onderdeel aan den B.C. hebben gezonden, hervatten zij om 10.15 de voorwaartsche beweging en rukken snel naar de aangegeven gevechtsdoelen op. Ook thans zien zij voor zich het inslaan der granaten, maar nu bij Kruishoef en Zuid daarvan, terwijl ook de vuren uit de vuurbasis waarneembaar zijn. Behalve de vuren 4 en 5 wordt nog door de 1ste en 2de sectie van M.C.—II—5 R.I. gevuld door een opengelaten vak tusschen de beide voorcompagnieën. De sectiecommandanten, die bij de stellingverandering snel vooruit waren gegaan, hebben dit nog tijdig in overleg met de commandanten der voorcompagnieën kunnen regelen.

De B.C., die inmiddels zijn op naar Kolmont verplaatst heeft, acht den hollen weg van Kruishoef in Zuidelijke richting loopend gevaarlijk, vooral het stuk tusschen den boomgaard en den Wrakelbergerweg. Hij heeft van den commandant der mortieren vernomen, dat er behalve de munitie op de voertuigen nog extra munitie in de stelling aanwezig is en hij gelastte in verband met een en ander, een tweetal vuren: één in den hollen weg, welke den boomgaard bij Kruishoef aan de Oostzijde afsluit, een ander in den hollen weg tusschen den boomgaard bij Kruishoef en den Wrakelbergerweg.

Aanvankelijk wordt weinig weerstand ondervonden, maar naarmate de aanval veld wint, neemt de weerstand toe. De *Zuidelijke* voorcompagnie ondervindt vooral veel hinder van mitrailleurs, welke zich in en vóór den Oostrand van het driehoekige boschperceeltje, 500 m West van Kolmont tegen de helling van het plateau gelegen, hebben vastgezet. Deze wapenen zijn blijkbaar aan vuur 21 ontsnapt. Op 200 m van den rand van het bosch komt de beweging bij deze compagnie vrijwel tot staan. De *Noordelijke* voorcompagnie krijgt geen vuur uit Westelijke richting, maar wordt ernstig in haar beweging gremd door hevig vuur uit het nevenvak en wel van uit den hollen weg, welke van Kruishoef in N.O. richting loopt. Ook deze weerstandskernen zijn aan vuur 21 ontsnapt en kunnen blijkbaar ongehinderd hun vuur op het aanrukkende II—5 R.I. afgeven. Ten einde te kunnen begrijpen hoe dit mogelijk is, dienen we ons een oogenblik te verplaatsen in het vak van I—5 R.I., het rechternevenbataljon. Dit bataljon ontving na het voorwaarts rukken en korten tijd nadat vuur 19 versprongen was, krachtig vuur uit denzelfden hollen weg,

maar uit het gedeelte tusschen den viersprong en de boomgaarden Z.W. van Windhagen. Front makende tegen dit vuur rukte het bataljon naar genoemd gedeelte van den hollen weg en raakte aldus de bevolen richting kwijt. De verdedigers van den hollen weg N.O. van Kruishoef bleven zodoende ongemoeid.

1—II—5 R.I., aldus van uit het nevenvak aangevallen, beantwoordt het vuur en keert zich tegen den vijand, die haar het voorwaarts gaan onmogelijk tracht te maken. Ook hier dwingt het vijandelijk vuur een afdeeling de eenmaal aangenomen richting te verlaten en wel in die mate dat zij buiten het vak komt, dat aan het bataljon, waartoe zij behoort, is toegewezen. Dit brengt ernstige gevaren met zich mede, want 1—II—5 R.I. kan, indien blijkt, dat er in de boomgaarden bij Kruishoef nog weerstanden aanwezig zijn, onder echarpeerend vuur komen. Er vormt zich, door het afbuigen van de Iste compagnie, een gat in II—5 R.I. en de B.C. moet nu zijn invloed doen gelden en maatregelen nemen, opdat een gevaar wordt afgewend, dat de geheele onderneming op het plateau zou kunnen doen mislukken.

Hij overweegt, dat het *onmogelijk* is de rechtersvoorcompagnie haar aanvankelijke richting te doen hernemen. Dit zou reeds zeer moeilijk zijn voor een afdeeling, welke uitsluitend tengevolge van terreinsomstandigheden haar richting verloren had. Hier, waar 1—II—5 R.I. door vijandelijk vuur uit de richting is gedrongen, moet een dergelijke handelwijze bepaald als onuitvoerbaar worden beschouwd. De bataljonsreserve, welke inmiddels een sprong heeft gemaakt van de boomgaarden bij Ubachsberg naar die bij Kolmont, krijgt bevel de plaats der afgedwaalde rechtersvoorcompagnie in te nemen, het gat te stoppen en op te rukken naar het gevechtsdoel dat aanvankelijk aan 1—II—5 R.I. was opgegeven. Tevens wordt de 2de sectie van M.C.—II—5 R.I., waarvan het vuur door het oprukken van de 3e compagnie wordt onderschept, onder de bevelen van den commandant daarvan gesteld, teneinde den linkerflank van zijn onderdeel bij het doorstooten te dekken tegen het driehoekige boschje en zodoende tevens de 2de compagnie te steunen. De B.C. zendt bericht aan den R.C. van den gewijzigden toestand bij zijn bataljon. De R.C. toch moet op de hoogte zijn van het feit, dat een gedeelte van II—5 R.I. niet meer in het eigen vak strijdt en tevens dat het geheele bataljon is ingezet en niet meer over een reserve beschikt.

De *toestand bij II—5 R.I.* is om 11.00 als volgt:

De rechter voorcompagnie is opgerukt tot op ± 300 m van den reeds vermelden hollen weg, zij is in hevig vuurgevecht met de daar aanwezige vijandelijke weerstanden en ziet geen kans verder voorwaarts te rukken. De linker voorcompagnie is opgerukt tot op 200 m van het bosch en kan evenmin verder. De bataljonsreserve is den opmarsch begonnen. De B.C. heeft overwogen of het op zijn weg ligt de weerstanden, welke de eerste compagnie tegenhouden, op te ruimen. Lang behoeft hij hierover niet te peinen, want het is in het belang van het geheel dat de genoemde weerstanden worden overwonnen. Hij besluit door een manoeuvre en met behulp van zijn mortieren het doel te bereiken. Terwijl de derde compagnie in het gevormde gat doordringt moet de eerste het vuur zoo krachtig mogelijk voortzetten. Tegelijkertijd moeten dan de beide sectiën mortieren eveneens vuur op het stuk hollen weg brengen.

De derde compagnie moet daarop met de voorsectiën door den boomgaard heendringen, terwijl de rechter sectie der compagniereserve met vuur in den hollen weg de verdedigers aldaar in den flank moet grijpen en zodoende het oprukken van 1—II—5 R.I. moet vergemakkelijken. Tegen de weerstanden

in de Zuidhelft van het vak zal het vuur van de aan de 3de compagnie medegegeven zware mitrailleurs zich doen gevoelen en vraagt de B.C. tevens aan zijn R.C. steun van artillerie, op de wijze zooals dat reeds eenmaal hiervoor werd omschreven.

Ook hier zal getracht worden den weerstand te overwinnen door de samenwerking van vuur en beweging.

Tijdens het oprukken zijner tirailleurcompagnieën heeft de B.C. bij voortdurend de grootste waakzaamheid betracht bij het afgeven van vuur uit de vuurbasis en zoodra deze vuren gevaarlijk voor eigen troepen zouden worden zijn zij gestaakt. Op dit oogenblik is voor de commandanten der betrokken wapenen tevens het tijdstip aangebroken om maatregelen te nemen, ten einde van stelling te kunnen veranderen naar stellingen, welke straks, wanneer de 2e phase van den aanval gaat beginnen, moeten zijn ingenomen.

Dank zij de door den B.C. genomen maatregelen kan het bataljon, in overeenstemming met diens bedoelingen, den opmarsch voortzetten en om 12.15 bereiken de 3e en 2e compagnie de aangegeven gevechtsdoelen en heeft de 1ste compagnie zich meester gemaakt van het stuk hollen weg tusschen Kruishoef en den viersprong van holle wegen. Ook het rechter nevenbataljon heeft terrein gewonnen en zich meester gemaakt van het geheele complex van holle wegen N.O. van Kruishoef. Ook hier is het noodzakelijk geweest de bataljonsreserve in haar geheel in te zetten. Het 1e bataljon is daarbij intusschen voor een groot deel buiten het opgegeven vak gekomen.

Het tijdstip is nu aangebroken, waarop de R.C. regelend op moet treden. Hij besluit de regimentsreserve als volgt in te zetten.

Twee tirailleurcompagnieën komen onder bevel van C.—I—5 R.I. Zij verichten op het uur, waarop ingevolge het bevel van den R.C. de aanval moet worden voortgezet (zie punt 6 van het bevel van C.—5 R.I., blz. 239), de „*passage de ligne*”. De nog overblijvende tirailleurcompagnie van III—5 R.I. komt ter beschikking van C.—II—5 R.I. met de bedoeling om in de Zuidhelft van het bataljonsvak eveneens de eigen lijn te doorschrijden. Na het voorwaarts gaan blijft dus in het vak van II—5 R.I. 1 tirailleurcompagnie (3—II—5 R.I.) in min of meer gehavenden toestand voorloopig ter plaatse en wordt bataljonsreserve. Door den R.C. wordt verder bepaald, dat een der tirailleurcompagnieën, welke in het vak van I—5 R.I. worden doorschreden, als bataljonsreserve ter beschikking van dien commandant komt, terwijl de rest als regimentsreserve onder de bevelen treedt C.—III—5 R.I., die voor hergroepering zorg zal dragen.

Wij nemen thans afscheid van 5 R.I. Wij hebben getracht duidelijk te maken op welke wijze een B.C. bij het aanvallend gevecht gebruik kan maken van de te zijner beschikking staande middelen en wij hopen meer in 't bijzonder het licht te hebben doen vallen op een drietal moeilijkheden, die zich daarbij kunnen voordoen, te weten:

1°. de te nemen maatregelen bij het stuiten op weerstanden, welke door de voorcompagnieën niet met eigen middelen kunnen worden overwonnen;

2°. het — in een zich daartoe leenend terrein — in werking stellen en goed doen functionneeren van een vuurbasis;

3°. hoe te handelen indien door terreinsomstandigheden of (en) door het optreden des vijands een afdeeling uit de haar opgegeven richting wordt gedrongen.

TACTIEK DER INFANTERIE

Onder dit hoofd zal een reeks artikelen worden gepubliceerd, waarin op beknopte wijze verschillende onderwerpen van belang voor het tactisch optreden der infanterie worden behandeld.

HET AANVALLEND OPTREDEN DER SECTIE, NAAR AANLEIDING VAN DE REORGANISATIE VAN DE DUITSCHE SECTIE

DOOR

M. R. H. CALMEIJER,
Eerste luitenant der infanterie.

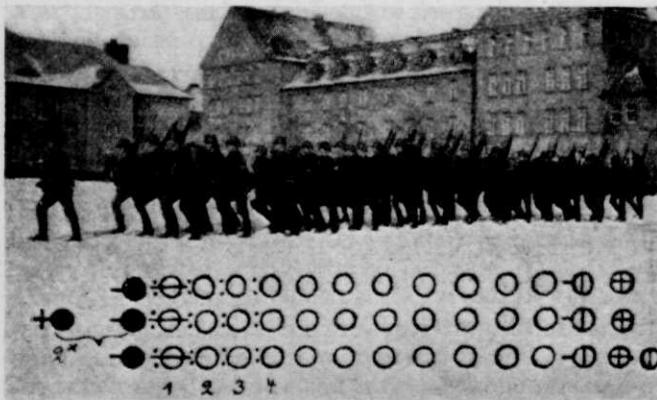
Sedert door de concentratie der infanterievuurkracht in een aantal betrekkelijk zware en daardoor meer dan één man bediening eischende automatische wapenen de homogeniteit van het voetvol werd verbroken, is steeds verschil van inzicht blijven bestaan omtrent de wijze waarop de sectie moet worden samengesteld om beweging, vuur en schok, de drie elementen van het infanteriegevecht, op de beste wijze tot hun recht te doen komen. Hierbij komen twee stroomingen tot uiting.

De in het *Fransche leger* gehuldigde opvatting ziet in den aanval „le feu qui marche” en beschouwt een zeer mobiele vuurkracht (geweermitrailleur) als het beste middel om — in het laatste stadium z.n. aangevuld met handgranaten en bajonetten — den vijand te vernietigen en zoo doende hetgevechtsdoel te bereiken (zie „Règlement de l'infanterie” ¹⁾, deel II, p. 420). De Kapitein VAN DER HEEM, die zich in het onlangs verschenen „Wetenschappelijk Jaarbericht” 1931 van de Vereeniging ter beoefening van de Krijgswetenschap een aanhanger van deze richting betoont, doet de Fransche opvatting duidelijk uitkomen, waar hij vraagt: „Is er inderdaad wel zulk een geweldig verschil tusschen vuur- en stootkracht; moet niet veeleer worden gesproken van de vernietigende kracht, welke in alle wapens schuilt?” Huldigt men deze meening, dan bestaat er uiteraard geen reden om genoemde elementen afzonderlijk te organiseeren en komt men logisch tot de Fransche organisatie van de sectie in een aantal (aldaar drie) mitrailleurgroepen, uitgerust met een zeer mobiel automatisch wapen.

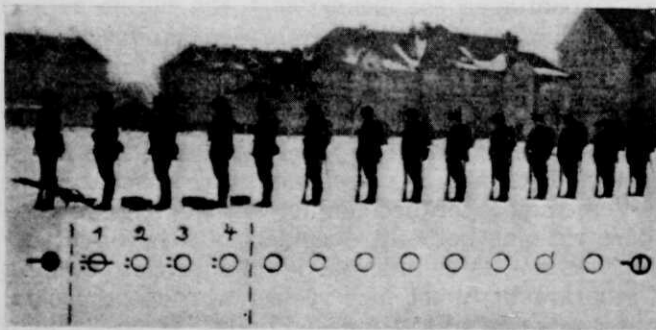
In het *Duitsche leger* daarentegen wil men de beslissing in hoofdzaak verkrijgen door den schok van de met geweer, bajonet en handgranaat bewapende tirailleurs en beschouwt men de vuurkracht als het beste middel om deze stootkracht aan den vijand te brengen. Vandaar een scherpe scheiding tusschen beide krachten, waarbij de lichte mitrailleurs den vijand zooveel mogelijk moeten verzwakken en neutraliseeren, terwijl de overige strijders, beschermd door het vuur der automatische wapenen, zoo gedekt mogelijk terrein moeten winnen, teneinde op het laatste oogenblik onbelemmerd voorwaarts te stormen en in het handgemeen 's vijands weerstand te breken (zie „Ausbildungsvor-

¹⁾ Verder aangehaald als „R. de l'I.”

schrift für die Infanterie" 1), deel I, p. 112). De samenvatting van stoot- en vuurkracht tot een organisch geheel geschiedde in Duitschland tot dusver in de *sectie*, bestaande uit: Sectiecommandant met commandogroep, 1 of 2 lichte mitrailleurgroepen (groepscommandant, lichte-mitrailleurschutter, 3 munitiedragers en 3 geweerdragenden) en ten minste 2 geweergroepen (groepscommandant met ten hoogste 7 man). Het samenspel tusschen beide elementen viel dus ten deel aan den *sectiecommandant*: „Es ist seine ständige Aufgabe,

Afb. 1. De sectie in colonne met drieën.

Afb. 2. De groep in colonne met éénen.

man de lichte mitrailleur, 2 man het toebehooren en een deel der munitie (deze 3 bewapend met een pistool) en 1 geweerdragende 2) de overige munitie. Per sectie wordt voor één lichte mitrailleur een affuit medegevoerd. Afb. 2 toont de groep in colonne met éénen.

Teekens:

+	sectiecommandant	φ	mitrailleurschutter	ø	helpers, tevens munitiedrager
●	groepcommandant	⊖	plaatsvervangende groepcommandant	⊕	ordonnans
○	geweerdragende	⊗	hoornblazer		

1) Verder aangehaald als „A.V.I.”.

2) Op afb. 2 zonder geweer.

das einheitliche Handeln der Schützen und l. M.G.-Gruppen untereinander (Stoszkraft, Feuerkraft) . . . sicherzustellen” („A.V.I.”, deel II, p. 232).

Hierin is kort geleden verandering gebracht. De Rijksweersectie is gereorganiseerd tot: Sectiecommandant met commandogroep (hoornblazer en 3 ordonnans) en 3 „eenheidsgroepen”. Afb. 1 geeft een beeld van de sectie in marschcolonne.

De „eenheidsgroep” bestaat uit: Groepscommandant, plaatsvervangende groepscommandant, mitrailleurtroep (4 man met 1 lichte mitrailleur) en geweerstroep (8—10 man, w.o. begrepen den plaatsvervangenden groepscommandant). Bij den mitrailleurstroep dragen: 1

De beide afbeeldingen zijn ontleend aan het onlangs verschenen boekje van den Rijksweër-Kapitein KÜHLWEIN „*Die Gruppe im Gefecht (Einheitsgruppe)*. Ein Handbuch für Lehrer und Schüler”¹⁾.

De bestudeering van dit handboekje kunnen wij bijzonder aanbevelen, aangezien het niet alleen — aan de hand van talrijke photo's en schetsen — een duidelijk beeld geeft van organisatie, bewapening en tactiek der Duitsche sectie, doch tevens alles vermeldt wat de groepscommandant moet weten om in het raam van het groote geheel te kunnen medewerken, zoodat het een beknopt overzicht bevat van de Duitsche tactische inzichten op het gebied van samenwerking tusschen tirailleurs en zware mitrailleurs, samenwerking met artillerie, bestrijding van vechtwagens en vliegtuigen, enz.

Uit het boekje blijkt duidelijk, dat, hoewel de organisatie van de Duitsche groep thans zeer veel overeenkomst vertoont met die der Fransche (Groepscommandant, plaatsvervangende groepscommandant, geweermitrailleurtroep, geweeertroep) het tactisch optreden der beide groepen, beheerscht door het in den aanvang vermelde verschil van inzicht, geheel uiteen loopt.

Bij den *naderingsmarsch* gaat in Frankrijk, bij de voorste groepen, de geweeertroep voorop, teneinde den mitrailleurtroep, welke de basis vormt voor alle bewegingen, te beveiligen („R. de l'I”, p. 225 en II p. 406). In Duitschland daarentegen gaat in den regel juist de mitrailleurtroep voorop want: „Im Angriff ist es schlieszlich nur die lebendige Stoszkraft der Schützen, die den Feind mit der blanken Waffe überwindet. *Diese Kraft möglichst ungeschwacht an den Feind heranzubringen ist die Kunst der Führung des Gruppenführers*” (KÜHLWEIN, blz. 57).

Zoodra de groep den vijand zoo dicht is genaderd, dat tirailleurvuur wordt ontvangen en dus mede kan worden beantwoord, treden in Frankrijk de geweeerdragenden aanvankelijk op als verkenners, teneinde vijands vuurbronnen te ontdekken en maken dan het front vrij, om den geweermitrailleur gelegenheid te geven het vuur te openen („R. de l'I”, II, p. 408). Geheel anders bij de Duitsche groep. Aldaar geeft de groepscommandant in deze omstandigheden een bevel als het volgende (KÜHLWEIN, blz. 58):

„Recht vooruit op omstreeks 600 m een aardappelmijt, in den linkerhoek daarvan een mitrailleur. — Mitrailleur, vizier 600 m — in stelling! — Vuren!
„*Geweergroep blijft voorloopig in dekking.*”

Zoolang de vuurstrijd uitsluitend met het automatische wapen wordt gevoerd, geschiedt de aanval der beide groepen thans verder op gelijksoortige wijze, want ook in Frankrijk volgen de geweeerdragenden in dat geval verder achter den mitrailleurtroep. Op omstreeks 400 m neemt de Fransche groep de formatie in linie aan, ook *de geweren openen het vuur* en onder rechtstreeksche aanvoering van den groepscommandant, gaat de groep thans voorwaarts. „L'unique manoeuvre du groupe consiste... à faire alterner les bonds et les feux”. („R. de l'I”, p. 413). Bij de Duitsche groep blijft de splitsing echter bewaard. De groepscommandant manoeuvreert met zijn beide troepen en doet deze elkaar wederzijds vuurdekking geven (KÜHLWEIN, blz. 58).

Is de Fransche groep den vijand tot op stormafstand genaderd, dan voert zij als één geheel haar laatsten sprong uit. De geweermitrailleur vuurt in beweging „*les assaillants jettent leurs derniers coups de feu ou attaquent à la baïonnette*”. („R. de l'I” II, p. 420). Bij de Duitsche groep daarentegen blijft de lichte mitrailleur z.m. in zijn laatste stelling en ondersteunt vandaar den

¹⁾ Zie De Militaire Spectator, Mei 1932, blz. 407.

stormaanval. Slechts als dit niet mogelijk is, gaat het wapen mede voorwaarts en kan alsdan in beweging vuren. De overige tirailleurs, waarbij zich twee der munitiedragers aansluiten, stormen, onder aanvoering van den groepscommandant, voorwaarts en „unter Hurraruf wird mit der blanken Waffe möglichst einheitlich eingebrochen” (KÜHLWEIN, blz. 59).

Duidelijk springt in het voorgaande het verschil in waardeering van stoot- en vuurkracht naar voren en tevens blijkt wel een zware taak in den Rijksweer thans op de schouders van de groepscommandanten wordt geladen. Een ander onlangs verschenen werkje, dat wij hier tevens onder de aandacht der lezers willen brengen, „Die (neue) Gruppe” door Majoor b. d. ZIMMERMAN, zegt dan ook (blz. 24) tot den groepscommandant:

„Du vereinigt unter deinem Befehl I.M.G.-Trupp und Schützentrupp. Du muszt diese beiden Teile ihrer Eigenart und den Forderungen des Kampfes entsprechend führen. Es genügt nicht, dasz du der tapferste deiner Leute bist. Du muszt mit der Tapferkeit die Ueberlegung und Umsicht verbinden. Erst dadurch wirst du zum Führer. In der Schlacht, die sich vor der Entscheidung in Einzelkämpfe auflöst, müssen Tausenden von Gruppenführern die Entschlüsse der Führung zum Siege verwandeln.

Sei dir dieser hohen Forderung, die an dich gestellt wird, immer bewuszt”.

Vragen wij ons thans af, of de nieuwe organisatie der Duitsche groep voor ons leger navolging zou verdienen, dan meen ik zulks met den meesten nadruk te moeten *ontkennen*. In ons legerstelsel is de reserve-officier sectiecommandant de laagste aanvoerder waarvan tactisch inzicht kan worden verlangd. Van den groepscommandant mag bij ons niet meer worden gevraagd, dan dat hij is „der tapferste seiner Leute”. Zijn taak moet bestaan uit het getrouw en toegewijd uitvoeren van zeer eenvoudige bevelen, waarbij de groep als één geheel optreedt.

Minder eenvoudig acht ik voor ons de keuze tusschen de beide wijzen waarop de sectiecommandant zijn onderdeel bij den aanval kan doen terreinwinnen. Het betreft hierbij uiteraard niet twee methodes, waarvan de eene „fout”, de andere „goed” zou zijn, doch wij dienen ons af te vragen, welk systeem met onze organisatie en bewapening de meeste kans biedt op succes.

De samenstelling van onze sectie en evenzeer den aard van ons automatisch wapen maken een optreden als de Fransche sectie niet mogelijk. Omvorming van onze geweergroep tot een lichte mitrailleurgroep is voorshands niet te verwachten, want ons leger heeft dringender materiele nooden dan opvoering van het, aan redelijke eischen voldoende, aantal lichte mitrailleurs. Vervanging daarvan door een lichter automatisch wapen is geheel uitgesloten. Naar mijn meening zal onze sectiecommandant daarom den aanval moeten uitvoeren met twee, elkaar wederzijdsch ondersteunende, vuurgroepen voorop en de geweergroep daarbij aanvankelijk zorgvuldig moeten sparen als een kostbare reserve aan levende stootkracht. Bij den stormaanval zal hij zich aan het hoofd daarvan moeten stellen en zullen de geweerdragenden uit de mitrailleurgroepen zich hierbij moeten aansluiten, teneinde met maximum stootkracht in het handgemeen de beslissing te zoeken. De groote vuurkracht onzer lichte mitrailleurs ware daarbij tot het laatste oogenblik uit te buiten en eerst als de met het blanke wapen voorwaarts stormende tirailleurs het vuur onderscheppen, moeten ook de lichte mitrailleurs zich bij de voorwaartsche beweging aansluiten, teneinde het veroverde stellinggedeelte zoo spoedig mogelijk met vuur te kunnen verdedigen en het vuur daarop weder voorwaarts te kunnen dragen.

TOELATINGSEXAMEN HOOGERE KRIJGSSCHOOL IN 1932.

DE OPGAVEN TACTIEK.

Wij geven hieronder de examenvragen „tactiek”, in de 1e plaats om hen, die zich voor het examen voorbereiden, van dienst te zijn, en in de 2e plaats, omdat wij vermeenen dat anderen, bij het bestudeeren van die vragen, daarin wellicht dingen zullen vinden, die hen bij het opzetten van oefeningen op de kaart of in het terrein van nut kunnen zijn. Wij stellen ons voor in een der volgende nummers een aanvang te maken met het publiceren van de oplossingen der vragen.

Wij merken op, dat de oleaten op een verkleinde schaal zijn bijgevoegd. De bij het examen uitgereikte oleaten waren op een schaal 1:50.000.

D.

TACTIEK (*Schriftelijk*)

1e Vraag. (1 uur).

Geef een overzicht van hetgeen onze Gevechtshandleiding voorschrijft ten aanzien van een verdediger, die wenschte zich van den tegenstander los te maken en den terugtocht te aanvaarden.

O.m. te beschouwen:

- Het tijdstip, waarop het gevecht wordt afgebroken.
- De maatregelen ter misleiding van den vijand (scherm; door welke troepen wordt dit scherm geleverd; gedragslijn; enz.)
- De maatregelen ter dekking van den terugtocht. (Achterhoedestelling; eischen aan een achterhoedestelling te stellen, haar ligging; samenstelling van de achterhoede; welke troepen worden bij voorkeur voor de bezetting van een achterhoedestelling aangewezen; gedragslijn bij een vijandelijken aanval; enz.)
- Het terugtrekken van de hoofdmachten door de achterhoedestelling.

TACTIEK (*Schriftelijk*)

2e Vraag. (1 ½ uur).

Kaarten: 1 : 200.000 Middenblad
1 : 50.000 Utrecht en Amersfoort
1 : 25.000 schetsbladen 407, 408, 427, 428, 429.

ALGEMEENE OORLOGSTOESTAND.

Er is een oorlog uitgebroken tusschen een Westelijke Blauwe Statengroep en een Oostelijke Roodde Statengroep.

De grens tusschen Blauw en Rood wordt gevormd door:

----- de Maas — het Maas-Waalkanaal — de Waal — Het Pannerdensch kanaal,
de IJssel, -----

Begin Mei is het Noordelijkste Blauwe leger geconcentreerd ten Oosten van Utrecht tusschen Rijn en Zuiderzee, het Noordelijkste Roodde leger ten Oosten van den IJssel, in den Achterhoek.

Op den grond hebben nog geen grensoverschrijdingen plaats gehad.

In de lucht worden door beide partijen op zeer groote hoogte verkenningen boven vijandelijk gebied uitgevoerd. De luchtstrijdkrachten van Blauw en van Rood zijn numeriek ongeveer van gelijke sterkte.

BIJZONDERE OORLOGSTOESTAND BLAUW.

De hoofdmacht van het Noordelijkste Blauwe leger (samenstelling als het Nederlandsche leger) is, na beëindiging van de concentratie, begonnen met het inrichten van een stelling, welke van Zuid naar Noord loopt en op eenige km ten Oosten van Amersfoort ligt. Als legerreserve werden afgezonderd eenige reserve-divisiën benevens de I.D.G.

In den avond van 7 Mei besloot de commandant van het Noord-leger om deze legerreserve te gebruiken voor het inrichten en eventueel verdedigen van een 2e stelling, loopende Oost om Utrecht over Maartensdijk en Soest en verder langs de Eem.

Den 8sten Mei zijn daartoe de noodige verkenningen verricht waardoor in den avond van dien dag de noodige algemeene verdedigingsbevelen konden uitgaan.

Zoo ontvangt C.—22 R.I., wiens regiment gelegerd is te Soest en Soestdijk, te 22.00 het „Algemeen verdedigingsbevel” van C.—II Div., waarin o.m. het volgende voorkomt:

1. **Grensoverschrijdingen door vijandelijke afdeelingen** hebben ook heden niet plaats gehad.

2. **Eigen toestand en voornemens.**

Er wordt een 2e stelling ingericht loopende Oost om Utrecht over Maartensdijk en Soest en verder langs de Eem.

De I.D.G., rechts aangeleund aan de IXe Divisie, links aan de Xe Divisie, moet van deze 2e stelling het vak inrichten en eventueel verdedigen tusschen Maartensdijk (i) en Soest (i) met de bedoeling een over Amersfoort doordringenden vijand een verder doorstooten over Hilversum in de richting van Amsterdam te beletten.

3. **De IIe Divisie**, rechts aangeleund aan de Ie Divisie (R. Gr.) en links aan de Xe Divisie (27 R.I.) heeft opdracht den vijand een doordringen over het golvende terrein nabij Soest en Soestdijk in de richting van Baarn of Hilversum te beletten, waartoe zij een vak moet bezetten,

West begrensd door de lijn

Oost „ „ „ „ Bron der Hilversumsche Waterleiding — Engeland (aan de spoorbaan Hilversum—Baarn) — spoorbaan tot De 6 woningen (spoorbaan aan Ie Divisie) — viaduct 800 M. Zuid-Oost van station Baarn — Pontveer bij Oude Melm — de Eem (i) — Amersfoort (i).

De divisie wordt daartoe versterkt met: 16 R.A. (min I).²⁾

Het behoud van het terrein tusschen Den Eng en Soest wordt van bijzonder belang geacht.

4. **Beloop van de hws.**

Frontlijn: Ewijks Hoeve (blad Amersfoort vt. 4—64) — S.K. (vt. 5—64) — Noordrand van het moerassige terrein Het Veen — Den Eng — K.M. de Windhond — Oostrand Soest — Oude Melm.

Ruglijn: Pijnenburg (blad Amersfoort vt. 4—64) — Eikenhorst (vt. 6—66) — de Praamgracht.

5. **Achtergrens van de IIe Divisie.**

Pro memorie.

6. **Van een troepenindeeling.**

3 vakken, van rechts naar links 10 R.I. (min III), 15 R.I. (plus 2 sectien van 2 M.C.), 22 R.I. (plus 2 M.C. min 2 sectiën)

Scheidingslijnen:

tusschen 22 R.I. en 27 R.I.: zie hierboven

tusschen 22 R.I. en 15 R.I.: Vijver in het Koningin Emmapark (bij 22 R.I.) — Lazarusberg (bij 22 R.I.) — een lijn 50 m West en evenwijdig aan den Molenweg — hoogte 18 op den Enge Berg³⁾ — pl. 42 kunstweg Soest/Amersfoort.

Divisiereserve: Pro memorie.

¹⁾ Doet niet ter zake.

²⁾ 8 st.

³⁾ Op kaart 1 : 25.000 hoogte 17.8.

7. Opdrachten voor de Vakcommandanten.

C.—22 R.I.: In het bijzonder beletten, dat de vijand over het plateau van Soest doordringt. Mocht hij dit plateau willen forceeren door te trachten gebruik te maken van het bedekte complex Soest, dan moet dit complex door zoo sterk mogelijk mortiervuur voor hem onhoudbaar worden gemaakt, tot welk doel eveneens een krachtig artillerievuur op dit dorp zal worden voorbereid.

In de hws. moet de vijand op achter elkaar liggende krachtige vuren stuiten, welke vuren moeten kunnen bescheerschen:

- a. het terrein onmiddellijk ten Z.O. van den kunstweg, welke van station Soestdijk in Z.W.-richting naar den Turfweg loopt;
- b. de Noordelijke helling van den Lazarusberg;
- c. het terrein tusschen Nieuwerhoek en de Praamgracht.

Aan het tegenvoorbereidingsvuur (voor de ligging van dit vuur zie punt 10) moeten de R.Cn. der infanterie met ongeveer $\frac{1}{3}$ der zware mitrailleurs doen deelnemen.

8. Voorposten.

Waarschuwend voorposten in de lijn spoorbaan Bilthoven — Soest — De Bund — Het Klooster — Hooger Horst; uit te zetten door zorg van de betrokken R.Cn. Sterkte maximum ¹⁾

9. Verband.

in de hws.

tusschen 15 R.I. en 22 R.I. bij de K.M. de Windhond.

Beide regimenten moeten het vuur in elkanders vak met 1 sectie zware mitrailleurs \pm 500 m kunnen overlappen.

tusschen 22 R.I. en 27 R.I. bij Oude Melm.

27 R.I. behoeft niet te kunnen vuren in vak 22 R.I.

22 R.I. moet de Oostelijke Eemdijk ten Noorden van Oude Melm met 1 mitrailleur-groep kunnen enfileeren.

10. Artillerie:

Rechtstreeksche steun

22 R.I.: 1 afdeeling 7 veld.

Algemeene opdrachten

de afdeeling 15 hw. 1.17; deze afdeeling moet in de 1e plaats in het vak van 22 R.I. kunnen steunen.

Aan de divisie is, ter versterking van tegenvoorbereidings- en afsluitingsvuren, normaal den steun toegezegd van I en II—15 R.A. der D.G.A.

Onderlinge steun der divisieartilleriën: pro memorie.

Bij de te ontwerpen vuurplans moet rekening worden gehouden met het volgende:

Steun voorposten: pro memorie.

Tegenvoorbereidingsvuur: te organiseeren in het bijzonder op de Zuidelijke en Oostelijke helling van den Enge Berg en op het Z.O. deel van het dorp Soest.

De afd. 7 veld, bestemd voor rechtstreekschen steun 22 R.I., moet *in de hws.* tot den Lazarusberg kunnen schieten, de afd. algemeene opdrachten tot voor de ruglijn.

..... *Stafkwartieren en commandoposten.*

C.—22 R.I.: Commandopost: ²⁾

De Kolonel,

Aan
o.a. C.—22 R.I.

Gevraagd: Op een schetsblad 1 : 25.000 de opstelling van 22 R.I. aan te geven tot in compagnieën infanterie, sectiën mitrailleurs, sectiën mortieren, kanonnen van 6 veld of zelfstandige kleinere onderdeelen ³⁾ nauwkeurig.

¹⁾ Voor 22 R.I. te bepalen door den candidaat.

²⁾ Te bepalen door den candidaat.

³⁾ Hierbij te denken aan de voorposten.

- Op een afzonderlijk vel papier te vermelden:
- hoe de bevelvoering over mitrailleurs, mortieren en kanonnen van 6 veld is geregeld;
 - welke zware mitrailleurs aan het tegenvoorbereidingsvuur deelnemen.

TACTIEK (*Schriftelijk*)

3e Vraag (1½ uur).

Kaarten: 1 : 50.000 's-Hertogenbosch, Vierlingsbeek, Venlo, Eindhoven.
1 : 200.000 Midden- en Zuidblad.

ALGEMEENE OORLOGSTOESTAND.

De grens tusschen een Noordelijk Geelland enerzijds en een Zuidelijker gelegen Blauw- en Roodland anderzijds wordt gevormd door het Hollandsch Diep, de Amer, de Bergsche Maas, de Maas tot Gennep, de Niers tot Goch, Uedem (Geel), Xanten (Geel), Wesel (Geel), de Lippe, enz.

De grens tusschen Blauwland (West) en Roodland (Oost) wordt gevormd door de Maas ten Zuiden van Gennep, enz.

Begin Mei is een oorlog uitgebroken tusschen Blauw- en Roodland. Geelland heeft kenbaar gemaakt een strikte neutraliteit te zullen handhaven.

Rood concentreert aan den Rijn met een Noordleger in het Roergebied.

Blauw concentreert met het noordelijkste leger in Noord Brabant, West van de Peel.

De concentratie is aan beide zijden op 9 Mei nagenoeg voltooid.

Aan de grensrivier de Maas hebben herhaaldelijk schermutselingen plaats; van Blauw en Rood hebben enkele zwakke patrouilles de rivier kunnen overschrijden.

Op zeer groote hoogte worden door beide partijen boven vijandelijk gebied luchtverkenningen uitgevoerd. Numeriek zijn de wederzijdsche luchtstrijdkrachten ongeveer van gelijke sterkte.

BIJZONDERE OORLOGSTOESTAND (*Blauw*).

Het Blauwe Noordleger is samengesteld als het Nederlandsche veldleger. Van dit leger heeft de II D.G. in den morgen van 9 Mei haar concentratie in het gebied St. Oedenrode — Handel — Bakel — Helmond — Eindhoven — St. Oedenrode voltooid. De beide divisien legeren naast elkaar, front Oost, de IIIe Divisie Zuid, de IVe Divisie Noord.

Van laatstgenoemde Divisie legeren:

8 R.I. en I—8 R.A. te Beek e.o.

4 E.W. te Handel.

4 C.P. te Hool (1.5 K.M. Zuid-West van Beek).

Grenswachtdetachementen staan o.a. te:

Maashees: 1 Sectie

Vortum: 1 Sectie

Boxmeer: 1 compagnie

Vierlingsbeek: 1 compagnie

Sambeek: 2 Sectiën

Beugen: 2 Sectiën.

Op 9 Mei te 16.30 ontvangt C.—8 R.I. van zijn D.C. een bevel, waarin o.m. het volgende voorkomt:

1. **Vijand.**

Onze grenswachtdetachementen aan de Maas hebben de *grensoverschrijding van enkele zwakke Roode patrouilles* niet kunnen beletten.

Te 12.00 overschreden *sterke Roode lichte troepen* den Rijn bij Hamborn. Te circa 15.00 was vrijwel zekerheid verkregen, dat deze troepen na het bereiken van de lijn Krefeld—Kamperbruch tot het houden van rust waren overgegaan.

2. **Het Noordleger zal, met de hoofdmacht beginnende aan den W.rand van de Peel, den eventueelen opmarsch van Rood zoo lang mogelijk vertragen, de IVe Divisie in het vak:**

Zuid begrensd door de lijn: Pl. 91 aan de Zuid-Willemsvaart—Westpunt van het boschperceel Beestenveld en Stippelberg — viersprong van wegen in den N.W.-hoek vt. 4—70 blad Venlo — Pl. 4½ kunstweg Overloon/Oploo — Vortum (*i*).

Noord begrensd door de lijn: Pl. 97 aan de Zuid-Willemsvaart — Handel (*i*) — St. Anthonis (*i*) — Boxmeer (*i*).

Rechts van de IVe Divisie komt de IIIe Divisie; links de IIe Divisie.

Beloop van de hws.

frontlijn: Westrand van de Neder Heide (blad Venlo vt. 1—68) — Westrand Zwarte Water (blad Eindhoven vt. 39—71) — Oostrand bedekte terrein bij Handel.

Voorposten: aanvankelijk weerstandbiedende taak; buitengrens van de vps. loopt ongeveer van de viersprong van wegen (blad Venlo vt. 4—70) over Vossenbergh naar Pl. 19 aan den kunstweg Gemert—Oploo.

De divisien in voorste lijn zullen in den nacht van 9 op 10 Mei naar haar stellinggebieden opmarcheeren; zij moeten voorts met vooruitgeschoven detachementen 's vijands opmarsch in het gebied tusschen Maas en Peel kunnen vertragen.

3. Het vooruitgeschoven detachement, dat in het vak van de IV Divisie met deze vertragende taak wordt belast, bestaat uit:

8 R.I. (min III)	}	onder bevel van C.—8 R.I.
1—I—8 R.A.		
3 E.W.		
4 C.P.		

C.—8 R.I. doet rechtstreeks orders toekomen aan laatstgenoemde onderdeelen; ten aanzien van de uit te voeren vernielingen moet hij zich echter houden aan het Vernielingsplan, dat zoo spoedig mogelijk volgt. ¹⁾

Te 18.00 komt ter beschikking van C.—8 R.I. 1—II Aut. B. waarmee 1 bataljon van 8 R.I. kan worden vervoerd, (uitgezonderd voertuigen met paardentraction, welke langs den weg moeten worden verplaatst).

De commandant van 1—II Aut. B. meldt zich te 17.00 op de cp. van C.—8 R.I. te Beek. Na beëindiging van het transport blijft 1 Sectie van 22 auto's ter beschikking van C.—8 R.I. totdat het detachement binnen de hws. zal zijn teruggekeerd. III—8 R.I. blijft te Beek en ontvangt aldaar rechtstreeks van mij nadere bevelen.

4. Opdracht voor C.—8 R.I.

Het detachement 8 R.I. moet, gebruik makende van de duisternis, zich verplaatsen naar het gebied tusschen Maas en Peel en, na beëindiging van den marsch, een zoodanige formatie innemen, dat het — wanneer op 10 Mei de dag aanbreekt — zoo spoedig mogelijk kan overgaan tot het innemen van eene opstelling, welke geboden wordt door het volgende:

- het detachement moet beletten, dat de vijand zwakke afdeelingen op den W. Maasoever overzet;
- het moet aan de Maas een vijandelijke poging om met sterke troepen die rivier te overschrijden, zooveel mogelijk vertragen, waartoe het eerst van de Maas mag teruggaan wanneer het met een ernstigen aanval wordt bedreigd en langer stand houden het gevaar zou doen ontstaan, dat het detachement zich niet meer van den vijand zou kunnen losmaken;
- Het detachement moet andermaal 's vijands opmarsch vertragen in de algemeene lijn Twist—Oploo—St. Anthonis. Ook hier mag het zich niet aan vernietiging blootstellen, waartoe het tijdig moet teruggaan tot achter de Peel.
- Het terugnemen van de hoofdmacht van het detachement tot achter de Peel moet door detachementen in den Oostrand van die vlakte veilig worden gesteld.
- Na beëindiging van zijn taak verzamelt het detachement te Gemert.

5. Artillerie.

De bij het detachement ingedeelde batterij in het bijzonder te gebruiken voor het afgeven van storend vuur op de belangrijkste punten op den O. Maasoever en op die plaatsen, waar Rood voorbereidingen voor een rivierovergang treft.

C.—8 R.I. meldt mij terstond, wanneer bij een eventueelen terugtocht zijne troepen ten Westen van de spoorlijn Vierlingsbeek—Beugen zijn, opdat de verdragende D.G.A. terstond het vuur op Vortum, Sambeek en Boxmeer kan openen. In gelijken zin te handelen zoodra het vuur op Oploo en St. Anthonis kan worden geopend.

6. Regeling afmarsch.

Te 20.30 mogen zich van het detachement geen troepen meer bevinden ten Westen van de Zuid-Willemsvaart, te 23.30 moeten alle troepen zijn ten Oosten van de hierboven opgegeven buitengrens der vps.

¹⁾ De meest Oostelijke vernielingen, welke moeten worden uitgevoerd, liggen te Vortum en Boxmeer.

Dit Vernielingsplan kan verder buiten beschouwing worden gelaten.

7. Grenswachten.

De grenswachten, opgesteld in het vak van de IVe Divisie, treden 10 Mei 4.00 onder bevel van C.—8 R.I.

8. Verbindingen.

De Rijkstelefoonlijn Oploo—Gemert is ter beschikking van C.—8 R.I. Het telefoonkantoort te Gemert wordt door *mijn zorg*, dat te Oploo door de zorg van C.—8 R.I. bezet; beide van 10 Mei 1.00 af.

De Kolonel,

Aan
C.—8 R.I.

Gevraagd:

Aan te geven hoe C.—8 R.I. de verplaatsing van zijn detachement regelt.
Op een oleaat te schetsen de toestand waarin het detachement zich te 23.30 bevindt.

Toelichting.

Zon op 4.10.
Zon onder 19.45.

aan te nemen: } colonnelongte I—II Aut. B. op marsch 3500 m
 } stilstaande 900 m

TACTIEK (*Schriftelijk*)

4e Vraag ($\frac{3}{4}$ uur).

Kaarten: als bij vraag 3.
voorts schetsbladen 1 : 25.000 de Nos. 611, 612, 631 en 632.

Vervolg van vraag 3.

Omtrent den vijand zijn geen nadere berichten ingekomen. Aannemende, dat op 10 Mei 10.00 het detachement 8 R.I. de opstelling, zooals deze voortvloeit uit de opdracht, vermeld in punt 4 van het divisiebevel, *volledig* kan hebben ingenomen, wordt gevraagd deze opstelling op een schetsblad 1 : 25.000 aan te geven.

Hierbij, voorwat de infanterie betreft, af te dalen tot compagnieën infanterie, sectiën mitrailleurs, sectiën mortieren en stukken 6 veld c.q. kleinere gedetacheerde onderdeelen.

Indien gewenscht kan, in een afzonderlijk stuk, een korte toelichting op de schets worden gegeven.

(Slot volgt).

GEGEVENS VREEMDE LEGERS

DENEMARKEN XVI

(JUNI 1932).

Het reeds meermalen genoemde „Ontwapeningsvoorstel”¹⁾ is op 16 Maart j.l. andermaal door het Landsting verworpen, maar een voorstel der Venstre-partij tot reorganisatie der weermacht is een week later door Landsting en Folketing aangenomen en reeds op 1 April d.a.v. van kracht geworden.

Als normaal budget is voor de *zuiver militaire uitgaven* van het leger 24 miljoen kronen vastgesteld, waardoor een besparing van $\pm 16\%$ wordt verkregen.

Het leger is ingedeeld in 2 Divisiën (vroeger 3) waarvan de samenstelling nader zal worden geregeld en heeft de volgende hoofdbestanddeelen:

A. Generale Commando, onder den Chef van het Generale Commando en gevormd door: Staf Gen. Comm., Chef Gen. Staf, Gen. Staf, Inspecteurs der Inf., Cav., Art., Genie en Luchtvaart.

B. Wapens, Dienstvakken, enz.

Infanterie: 8 regimenten (waaronder de Lijfgarde) tellende elk 3 bataljons en 1 geschut-compagnie. Het bataljon bestaat uit 4 tir. compn. en 1 mitr. comp.

Cavalerie: 2 regimenten met in totaal 7 escadrons te paard, 5 escadrons wielrijders en 2 compn. pantserauto's.

Artillerie: 3 regimenten veld-artillerie, in totaal bestaande uit 6 afdelingen met paardentraction, 2 afd. 75 mm geschut met motortraction. Elke afdeling telt 3 batterijen. 1 Afd. met 8 batterijen luart. met motortraction.

Genie: 1 regiment bestaande uit: 3 pionierbats. met in totaal 6 compn.; 1 telegraafbat. met in totaal 5 compn. *Luchtvaarttroepen*: 2 afdelingen en de technische dienst. *Trein*: 2 compn. paardentraction en 1 comp. motortraction. *Bornholms weermacht*. *Ballonpark*. *Technische korps*. *Intendance*. *Geneeskundige dienst*. *Veterinaire dienst*. *Korps auditeurs*. *Garnizoenstroepen*. De hierbij ingedeelde recruten ontvangen de allernoodzakelijkste militaire opleiding en worden vervolgens aangewezen voor het verrichten van wacht-, ordonnans- en corvéediensten, waardoor bij de andere wapens minder manschappen aan de opleiding worden onttrokken.

C. Militaire scholen:

I. Scholen voor opleiding tot korporaal en vaandrig bij alle wapens; nadere regeling zal geschieden bij K.B.

II. Scholen voor opleiding tot sergeant en opper-sergeant bij alle wapens; duur 7 maanden.

III. Scholen voor opleiding tot reserve-luitenant bij de wapens; duur 7 maanden plus „eenigen tijd” practischen dienst.

IV. De Officiersschool, bestaande uit:

a. de officiantenklasse (opleiding van lager kader tot officiant, duur 1 jaar);

b. de officiersklasse (opleiding van kader tot beroepsofficier in 2 cursussen; duur jongste cursus 22 maanden, oudste cursus ± 2 jaar);

c. de speciaal-klasse (verdere wetenschappelijke opleiding voor beroepsofficieren; duur 4 jaar).

V. Schietschool voor handvuurwapenen. VI. Gymnastiekschool. VII. Rijschool. VIII. Artillerieschietschool. IX. Pionier- en Telegraafschoon. X. Vliegierschool.

¹⁾ M.S., G.V.L. Oct. '22, Juni en Juli '25; „Denemarken en de Ontwapening”. Oct. '31, blz. 571.

D. Bewakingskorpsen. Deze bestaan niet in vreedstijd, maar de oprichting voor geval van mobilisatie wordt voorbereid. Zij zullen worden gevormd in hoofdzaak uit andere, geoefende manschappen behorende tot leger en vloot, maar die daarbij niet worden opgeroepen.

E. Vrijwilligerskorpsen, welke georganiseerd en geoefend zijn op een wijze, dat zij eventueel het leger kunnen steunen, kunnen een overeenkomst aangaan met het D.v.D., waardoor zij aan het leger worden verbonden.

De oprichting van depotbataljons, plaatselijke commandantschappen, paarden- en materieeldepots, munitiecolonnen, parken voor motorvoertuigen, intendancemagazijnen, ambulances, enz., welke bij mobilisatie noodig zijn, wordt in vreedstijd voorbereid.

Voorbereidingen zullen worden getroffen tot samenwerking met de particuliere industrie.

Lichtingssterkte, Indeeling, Eerste- en Herhalingsoefeningen.

De jaarlijksche lichting zal 8000 man tellen. De *Infanterie* krijgt 3255 man ingedeeld.

De eerste oefening duurt 150 dagen en geschiedt in één ploeg. 56 van de voor troepen dienst minst geschikt worden overgevoerd naar de werktroepen voor het verrichten van wacht-, ordonnans- en corvéediensten bij de staven, inrichtingen enz. Zij blijven 200 dagen onder de wapenen.

12 % van de sterkte wordt opgeleid tot korporaal of vaandrig en blijft voor voortgezette oefening resp. 9 en 12 maanden langer in dienst; 2 herhalingsoefeningen worden gehouden, in het 2e en 6e of 3e en 5e jaar, à 25 dagen.

Bij de *Lijfgarde* worden 465 man ingedeeld; de opleiding geschiedt in 2 ploegen en duurt 305 dagen. 12 % van de sterkte wordt opgeleid tot korporaal of vaandrig en blijft resp. 4 en 7 maanden langer onder de wapenen. Herhalingsoefeningen als bij de infanterie.

De *Cavalerie* krijgt 380 man toegewezen.

De eerste oefening bij de escadrons te paard duurt 365 dagen en geschiedt in één ploeg; 12 % van de sterkte ontvangt een kaderopleiding en blijft 5 maanden langer onder de wapenen. Bovendien blijven 40 man 2 maanden langer voor voortgezette oefening (vrijwillig of na loting).

De eerste opleiding van de wielrijders duurt 150 dagen (één ploeg). 12 % wordt tot kader opgeleid, welke opleiding 1 jaar na de eerste oefening vordert.

Bij de comp. pantserauto's, opleiding enz. als bij de wielrijders.

Herhalingsoefeningen: 2 × 25 dagen.

Bij de *Artillerie* worden 974 man ingedeeld. De eerste opleiding duurt 150 dagen (één ploeg). Voor de treinsoldaten 215 dagen. 12 % van de sterkte ontvangt kaderopleiding en volgt een voortgezette oefening van 1 jaar. Herhalingsoefeningen: 2 × 25 dagen.

De *Genie* ontvangt 300 man. Eerste oefening in één ploeg gedurende 180 dagen. 12 % wordt opgeleid tot korporaal of vaandrig en blijft 1 jaar langer in dienst. Herhalingsoefeningen: 2 × 25 dagen.

Bij de *Luchtvaarttroepen* worden naar behoefte mannen ingedeeld. Eerste oefening (twee ploegen) 200 dagen, voor reservevaklieden 365 dagen. 12 % blijft 1 jaar langer onder de wapens voor kaderopleiding. Herhalingsoefeningen 2 × 25 dagen.

De *Trein* krijgt 230 man. Eerste opleiding (2 ploegen) duurt 60 dagen. Allen volbrengen een voortgezette oefening van 183 dagen als paardenoppasser enz. Bij de motorcompn. duurt de eerste oefening 190 dagen (2 ploegen). Herhalingsoefeningen (naar behoefte) 2 × 25 dagen.

Het *Ballonpark* krijgt al naar behoefte een zeker aantal miliciens toegewezen. De eerste oefening duurt 120 dagen (1 ploeg); 2 herhalingsoefeningen à 25 dagen.

Het *Technische korps* krijgt eveneens naar behoefte mannen ingedeeld. Eerste opleiding 12 maanden; 2 herhalingsoefeningen (naar behoefte) à 25 dagen.

De *Intendance* ontvangt ook, al naar behoefte, een bepaald aantal dienstplichtigen. De eerste oefening, 150 dagen, wordt bij de infanterie genoten. 15 man ontvangen een opleiding tot korporaal (125 dagen extra). Herhalingsoefeningen 2 × max. 50 dagen.

De *Garnizoenstroepen* krijgen 2000 man toegewezen. Eerste oefening 200 dagen; 2 herhalingsoefeningen à 25 dagen.

De „werktroepen” krijgen naar behoefte dienstplichtigen ingedeeld (plus de 56 v. d. infanterie). Duur eerste oefening 200 dagen; 2 herhalingsoefeningen (naar behoefte) à 25 dagen.

LEVEN EN STREVEN IN DE KONINKLIJKE LANDMACHT

TENTOONSTELLING 1830—'39 OP HET NEDERLANDSCH LEGERMUSEUM.

Kasteel Doorwerth.

Bij het Nederlandsch Legermuseum, op het kasteel de Doorwerth, dat zich ten doel stelt de tastbare herinneringen onzer krijgsgeschiedenis te verzamelen, te verzorgen en voor het nageslacht te bewaren, zal van het einde van Juni af, gedurende eenige weken een tentoonstelling gehouden worden in verband met de Belgische onlusten 1830—1839.

Het doel dezer tentoonstelling is hoofdzakelijk een dankbare hulde te brengen aan hen, die hun leven ten offer brachten en veil hadden voor de eer van hun vaderland.

De uitstalling zal omvatten schilderijen en prenten van de hoofdpersonen uit den strijd; uniformen in werkelijkheid en teekeningen; de gebruikte wapenen, zoo noodig aangevuld met modellen op schaal; medailles en penningen, enz.

Onder de herinneringen aan bekende personen noemen wij vooral die van den generaal CHASÉ; aan wapenfeiten die van de Citadel van Antwerpen.

De opening zal den 25en Juni a.s. plaats hebben door den generaal C. J. SNIJDERS, terwijl alstân ook oude militaire marschen ten gehoor gebracht zullen worden.

Van 26 Juni af is de tentoonstelling voor het publiek toegankelijk.

NIEUW MATERIEEL DER LUCHTVAARTAFDEELING.*Fokker éénpersoons jachtvliegtuig type D XVI*

Anderhalf dekker		
Gewicht ledig	1050	kg
Militaire last vlieger	85	kg
Uitrusting en bewapening	150	
Benzine en olie (2 uur)	215	450
Totaal gewicht		1500 kg

Motor: Jaguar Major; deze motor geeft op 3500 m 590 pk max.

Maximum snelheid op 3500 m 320 km/u

Stijgtijden: 1000 m 1,8 min

3000 5,4

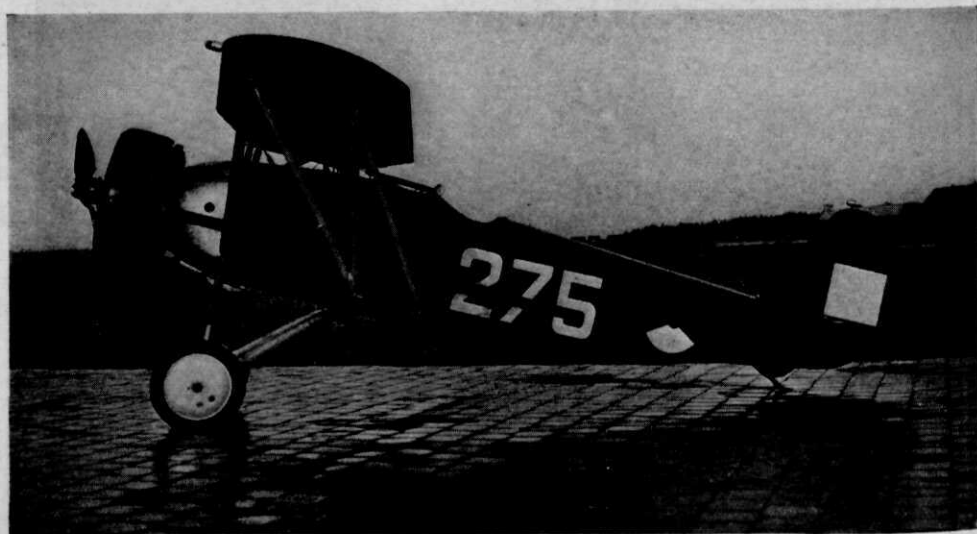
5000 9,6

6000 12,6

8000 24,5

Plafond: Practisch 8500 m

Absoluut 8900

Fokker éénpersoons jachtvliegtuig.

Fokker tweepersoons strategisch verkenningsvliegtuig type C IX

Anderhalf dekker		
Gewicht ledig	1790	kg
Bemanning	160	kg
Bewapening	110	
Benzine en olie (5 ½ uur)	580	850
Totaal gewicht		2640 kg

Motor: Hispano Suiza type 51—12 Lb. 600 pk

Snelheid: Maximaal bij den grond 236 km/u

Stijgtijden: 3000 m. 13,3 min

5000 34,25

Plafond: Practisch 5300 m

Fokker tweepersoons verkenningsvliegtuig.

WIJZIGING IN DE REGELING VAN HERSTELLING VAN KLEEDING, SCHOEISEL, LEDERGOED EN ANDER MATERIEEL BIJ HET GEMOBILISEERDE LEGER.

De ervaring in den grooten oorlog opgedaan, heeft ertoe gebracht om bij ons leger een andere regeling te treffen voor het herstellen van kleding, schoeisel, ledergoed en ander materieel.

Men dient daarbij onderscheid te maken tusschen groote en kleine herstellingen. Het verrichten van KLEINE HERSTELLINGEN denkt men zich als volgt:

De Commandant wijst uit de dienstplichtigen van zijn compagnie of overeenkomstige eenheid een kleermaker en een schoenmaker aan. Per bataljon wordt bovendien een ledergoedhersteller ingedeeld, afkomstig van de compagnie Intendance-troepen.

Deze werklieden bevinden zich bij den korpstrein (goederentrein). Hun gereedschappen worden op de goederenwagens medegevoerd. Voor de kleermakers in linnen zakjes, voor de schoenmakers en ledergoedherstellers in kisten.

Deze klee- en schoenmakers verrichten de kleine herstellingen onderscheidenlijk aan de kleding en het schoeisel; de ledergoedhersteller aan ledergoed, daaronder bijv. te verstaan: het ledergoed aan voertuigen, tuigen, verbindingsmaterieel, draagbaar tentmaterieel, allerlei soorten tassen, enz. De herstellingen door den ledergoedhersteller te doen zijn dus voor een deel zadelmakerswerk.

Voor het doen van GROOTE HERSTELLINGEN zal er bij de troepen geen gelegenheid meer zijn. Alle kleding en uitrusting, schoeisel, materieel enz., waaraan groote herstellingen moeten geschieden, worden afgevoerd naar de aanvullingsplaatsen (verzamelplaatsen) nadat tevoren ter vervanging goederen zijn aangevraagd en ontvangen.

In het kort geleden verschenen „Voorschrift Aan- en Afvoer” is in de punten 5, 76 en volgende met een en ander reeds rekening gehouden.

In het in bewerking zijnde nieuwe „Verplegingsvoorschrift” zullen voorts bepalingen nopens het vorenstaande worden opgenomen, terwijl het boekwerk „Oorlogsorganisatiën” binnenkort in verband daarmee zal worden herzien.

Voor den lezer, die omtrent een en ander meer wil weten, zij nog medegedeeld, dat slechts weinig literatuur over deze materie bestaat; een voldoende beeld daaromtrent verschaft de lezing van het werk van NONY: „L'Intendance en campagne”, 3e uitgave, blz. 373 en 377 en van „Der Grosze Krieg 1914/1918”, blz. 122, Bd. IX.

BERICHTEN VAN PERSONEEL AARD.

Bij de lichte troepen.

Eervol ontslagen.

Reserve-ritmeester Jhr. J. W. GODIN DE BEAUFORT, van I R.H., (13 Juni).
Reserve-eerste-luitenant Jhr. J. T. VAN SPENGLER, van I R.H., (19 Juni).

Gedetacheerd bij de L.V.A. ter opleiding tot vlieger.

Reserve-tweede-luitenant Jhr. A. J. M. VAN COEHOORN VAN SMINTA, van I R.H., (30 Mei).

Overplaatsingen, detacheringen, enz.

Eerste-luitenant der mil. adm. A. J. M. VAN GULICK, van 14 R.I., overgeplaatst bij II R.H. te Breda, (1 Juni).

Ontslagen.

Eerste-luitenant der mil. adm. G. J. VAN DONGEN, van II R.H., (8 Juni).

Bij de overige wapens en dienstvakken.

Benoemingen.

Tot Reserve-kapitein voor speciale diensten bij den Generalen Staf, reserve-kapitein Ir. W. A. C. PONT, van 6 R.V.A., zulks onder gelijktijdig eervol ontslag uit zijn tegenwoordige betrekking (31 Mei).

Bevorderingen.

Met ingang van 1 Juli.

Tot reserve-paardenarts der 1e klasse: reserve-paardenarts der 2e klasse B. Lok.

Overplaatsingen, detacheringen, enz.

Kapitein J. C. T. MOTKÉ, van 5 R.V.A., overgeplaatst bij 3 R.V.A., (2 Mei).
Kapitein A. C. HOUTMAN, van 10 R.I., benoemd tot adjudant van het korps, (13 Mei).
Kapitein L. C. VAN DER SCHEE, van 1 R.I., benoemd tot adjudant van het korps, (13 Mei).

Eerste-luitenant A. DUITGENIUS, van 17 R.I., overgeplaatst bij 4 R.I., (1 Juni).

Eerste-luitenant Jhr. F. H. M. MICHELS VAN KESSENICH, van Treinafd. IV A. Brig., overgeplaatst bij 1 R.V.A., (1 Juni).

Tweede-luitenant D. KLOP, van 4 R.I., werkzaam gesteld bij den Vrijw. landstorm te Middelburg, (4 Juli).

Kapitein J. G. BOODT, van 3 R.V.A., overgeplaatst bij 5 R.V.A., (2 Mei).

Eerste-luitenant P. A. VAN HATTUM, van 15 R.I., overgeplaatst bij de S.R.O.I. te Kampen, (20 Juli).

Kapitein F. M. J. STUVEL, van den Generalen Staf, toegevoegd aan den Commandant van het Veldleger, sedert 1 Mei ter beschikking gesteld van den Directeur der Hoogere Krijgsschool.

Eervol ontslagen.

Reserve-kapitein S. VAN STRATEN, van 9 R.I., (7 Mei).

Reserve-kapitein Mr. L. G. TIJS, van 19 R.I., (1 Juli).

Kapitein op nonactiviteit Jhr. G. M. H. ALTING VON GEUSAU, van het wapen der artillerie, (1 Juni), (benoemd tot reserve-kapitein bij 4 R.V.A. met ouderdom van rang 2 Mei 1928).

Op nonactiviteit gesteld.

Eerste-luitenant B. G. PEEREBOOM, van K.P. en T., werkzaam ten bureele van den Hoofdintendant, (18 Mei) in verband met de aanvaarding van het lidmaatschap van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Decoratiën.

Generaal-majoor b. d. Jhr. E. W. VAN PANHUIJS en Majoor b. d. C. A. VAN WOELDEREN, Medaille van het Roode Kruis.

Generaal-majoor H. G. WINKELMAN, Commandeur in de Orde van den Witten Leeuw van Tsjecho-Slowakije.

Kapiteins Jhr. H. LAMAN TRIP, J. W. OOSTERVEEN en A. Q. H. DIJXHOORN, Ridder in de Orde van het Legioen van Eer van Frankrijk.

Reserve-kolonel J. E. L. HAENECOUR, Officier in de Orde van Oranje-Nassau. Reserve-majoor K. L. SCHELL, Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

UIT DE VAKPERS

DE VERDEDIGING OM TIJDWINST. (Zie Gevechtshandleiding punten 160 en 161).

Men is het er tegenwoordig algemeen over eens, dat een troep, welke de verdediging om tijdwinst moet voeren, niet in den waan mag worden gelaten, dat zij zich hardnekkig en tot het einde toe moet handhaven. Deze opvatting beteekent een groote stap vooruit t. o. v. de bepaling, welke thans nog in „Führung und Gefecht” voorkomt: „Der Truppe ist der besondere Kampfzweck nicht zum Ausdruck zu bringen” (p. 414).

De kennis van het gevechtsdoel mag een troep echter niet weerhouden „die überwiesene Stellung mit Aufbietung der letzten Kräfte zu halten” tot het oogenblik waarop zij terug mag trekken. Wanneer is dit oogenblik echter aangebroken? Dit vraagstuk is op verschillende manieren opgelost:

De troep gaat terug als de tegenstander tot op een bepaalden afstand is genaderd, b.v. 500 m. Hierdoor gaat het doel van de verdediging om tijdwinst, den aanvaller te dwingen tot een tijdroovende ontwikkeling en gereedstelling, geheel verloren, want 's vijands voorste afdeelingen doen de verdediger automatisch het veld ruimen.

De troep gaat terug, zoodra de vijand overmachtige krachten inzet. Dit wentelt de moeilijkheid op de onder-commandanten af en leidt er toe, dat de eene afdeeling eerder terug gaat dan de andere, waardoor het verband verloren gaat, dapperen zich noodeloos offeren en minder goede elementen snel het veege lijf bergen.

De troep gaat terug op een bepaald sein. Een dergelijk sein wordt herhaaldelijk niet gezien, de aandacht van den troep is meer gericht op het sein dan op den vijand, de wil om stand te houden lijdt onder de wetenschap, dat elk oogenblik de terugtocht kan worden bevolen.

De eenige goede oplossing is een bevel in den geest van: „*De stelling moet tot x-uur worden gehouden, dan wordt teruggegaan achter de opname stelling te*” Op dat oogenblik moeten de artillerie en achterwaarts opgestelde zware mitrailleurs en mortieren een hevig vuur openen om de voorste troepen in staat te stellen zich van den vijand los te maken. Hiertegen laat zich aanvoeren, dat een dergelijk tijdstip niet vooraf valt te bepalen, doch het groote afstootende vermogen, dat de moderne, met mitrailleurs bewapende, infanterie bezit, stelt ook een ijl, goed gedekt en gemaskeerd, echelon in staat een sterken tegenstander enkele uren op te houden. Wordt het tijdstip voor den terugtocht niet te laat gekozen, liefst echter na het invallen van de duisternis, dan kan worden vertrouwd, dat de verdediger niet voordien onder den voet is geloopen.

Zelfs jonge, gebrekkig opgeleide troepen, met een onvolkomen bewapening, zijn in staat de verdediging om tijdwinst volgens dit systeem te voeren.

Militär-Wochenblatt 1932, nr. 43.

C.

HET GEDRAG VAN GASMASKERKOOL t. o. v. PHOSGEEN EN CHLOOR.

De Vier Rapporten en de verschillende Mededeelingen, uitgegeven onder de auspiciën van den Deenschen scheikundige N. L. HANSEN, zijn bekend (vertaling A. I. — Hembrug). Ook dit artikel is van de hand van een der medewerkers (Ir. J. BEHN MILAM) van HANSEN; het zal onzen officieren-scheikundige zeker interesseeren, te meer daar schrijver de resultaten zijner experimenten ter beschikking stelt.

F.

Gasschutz (Zeitschrift für das gesammte Schiesz- und Sprengstoffwesen, April 1932).

GEWONDENVERVOER PER VLIEGTUIG IN DEN MODERNEN OORLOG.

Colonel-Médecin M. SCHICKELE bespreekt het gewondenvervoer per vliegtuig. Aanvankelijk meende men het vliegtuig tot opsporing van gewonden op het slagveld te kunnen gebruiken, doch hieraan kleven in de practijk zooveel bezwaren, dat het denkbeeld in den wereldoorlog tot geen practische resultaten aanleiding heeft gegeven. Geheel anders is de toekomst van het vervoer van gewonden met vliegtuigen.

De organisatie en werking van den M. G. D. te velde wordt vnl. beheerscht door het aantal te verzorgen gewonden en de noodzakelijkheid afdoende hulp binnen een bepaald aantal uren te verleen met het oog op de eischen der wondbehandeling. Uit een militair oogpunt dient het front zooveel mogelijk vrij gehouden te worden van gewonden en behooren de voorste geneeskundige formaties hun beweeglijkheid te behouden, dwz. zij dienen slechts een beperkt aantal patienten in verpleging te houden. Worden hierdoor de groote geneeskundige inrichtingen naar achteren verschoven, de eischen der wondbehandeling doen hen weer meer naar voren plaatsn. Tusschen deze eischen dient een compromis te worden gesloten, waarbij de capaciteit der vervoermiddelen een grooten invloed heeft. De in 4 oorlogsjaren opgedane ervaring heeft geleerd, dat het zwaartepunt van den M. G. D. naar achteren kan worden verschoven, mits deze capaciteit groot is en aan het front een goede sorteering der gewonden plaats heeft. De grootste geneeskundige inrichtingen, de „hospitaux d'évacuation secondaire" werden 150—200 km achter het front opgericht. Zij konden door $\frac{2}{3}$ — $\frac{3}{4}$ der gewonden worden bereikt, zij het na een voorloopige behandeling in dichter bij het gevechtveld gelegen formaties. Van de overigen gedoogde de toestand vervoer over dezen afstand met de gewone vervoermiddelen niet, zij dienden dus in de laatst genoemde inrichtingen in behandeling te blijven. Een deel van hen verdraagt geen enkel vervoer, doch een belangrijk deel zou met een snel en goed vervoermiddel wel naar de hoofdinrichtingen kunnen worden gebracht. Met het vliegtuig is in korten tijd transport over grooten afstand mogelijk. Dit ontlast het operatieterrein van een groot aantal gewonden en biedt dezen tevens de beste kansen tot herstel. In een modernen oorlog is het vervoer per vliegtuig dan ook zeker aangewezen. SCHICKELE acht hiertoe 2 typen toestellen noodzakelijk n.l. 1e: kleine toestellen, die 1 of 2 gewonden kunnen vervoeren. Zij moeten op geïmproviseerde terreinen, 5—10 km achter het front gelegen, kunnen landen en opstijgen en dienen voor het vervoer van gewonden van de uiterste urgentie. Zij brengen deze naar hospitalen, 50—60 km achter het front gelegen, en 2e: grootere toestellen, die tot 15 patienten kunnen vervoeren. Deze komen tot terreinen 10—15 km achter het front gelegen en brengen de gewonden naar de groote inrichtingen, 150—200 km achter het front.

Geneeskundige tegenaanwijzingen tegen vervoer per vliegtuig zijn er weinig. Bij patienten met een doorboring van den darmwand vreest men door de veranderde drukverhoudingen op groote hoogte meerdere kans op uittreding van darminhoud in de buikholte. Aan longpatienten zal om dezelfde reden meermalen zuurstof moeten worden toegevoerd.

De inrichting der groote toestellen is te vergelijken met die van ziekenautomobielen; een verpleger zal hierin de gewonden moeten vergezellen. Volgens art. 18 van de nieuwe Conventie van Genève van 1929 genieten de geneeskundige vliegtuigen onder bepaalde voorwaarden dezelfde bescherming als de overige geneeskundige inrichtingen.

Omtrent de organisatie zegt de schrijver o.m., dat de toestellen uitsluitend ter beschikking van den M. G. D. moeten zijn; wel zal een nauwe samenwerking met den vliegdiens noodzakelijk zijn, daar de M. G. D. niet in staat is zelf vliegvelden enz. in te richten. Dadelijk bij mobilisatie dienen geneeskundige escadrilles te worden geformeerd, hetzij uit daartoe gebouwde toestellen of door inrichting van sport- en verkeerstoestellen. Voorbereiding hiervan in vredestijd is dringend gewenscht. Deze escadrilles dienen ter beschikking van den opperbevelhebber te worden gesteld. Juist in het begin van een oorlog, als het verkeer over den weg nog stroef gaat en door de groote beweeglijkheid der troepen de inrichting der voorste geneeskundige formaties primitief zal zijn en hun beweeglijkheid behouden moet blijven, zullen de vliegtuigen uitstekende diensten kunnen bewijzen. Zij kunnen dan door den Opperbevelhebber daarheen worden gezonden, waar dit door hem in overleg met den Chef van den Geneeskundigen dienst noodzakelijk wordt geacht.

Nadruk wordt gelegd op de beteekenis van een goede verbinding tusschen de vliegtuigen, de vliegvelden en de geneeskundige formaties, welke het beste door draadlooze telegrafie ware te verkrijgen.

Ten slotte maakt schrijver enkele becijferingen om tot een schatting van het benodigde aantal toestellen te komen. De wereldoorlog heeft geleerd, dat van 100 gewonden er 4 van de 1e urgentie zijn, die dus voor vervoer per klein toestel in aanmerking komen, en 13 van de 2e urgentie, alzoo bestemd voor vervoer met de groote toestellen. Een divisie

heeft in een groot gevecht in de eerste 2 dagen gemiddeld 600 gewonden, die voor evacuatie in aanmerking komen dwz. 24 voor vervoer over een afstand van 50—60 km en 78 voor vervoer over 150—200 km per vliegtuig. Aannemende, dat een klein toestel 6 tochten per dag kan maken en een groot 3, heeft men per divisie noodig 6 à 7 toestellen voor 2 gewonden en 2 voor 15. Hoe meer gewonden de groote toestellen kunnen vervoeren, hoe minder vliegeniers, verplegers enz. noodig zijn. Het aantal benoodigde toestellen vormt zeker geen bezwaar voor toepassing van de denkbeelden van den schrijver. Hij meent dan ook, dat, wil de M. G. D. in een toekomstigen oorlog aan te stellen eischen kunnen voldoen, het gewondenvervoer per vliegtuig in de organisatie moet worden opgenomen.

Archives de Médecine et de Pharmacie
militaires, Jan. 1932.

Dr. D.

HET VERZEKEREN VAN DE GOEDE WERKING VAN DEN VERBINDINGS- DIENST. DE REDENEN VAN HET NIET VOLDOEN VAN DE OPERATIEVE VERBINDINGEN.

In een tweetal artikelen, die later nog vervolgd zullen worden, geeft de luit.-kol. b.d. BERNAY een critische beschouwing, toegelicht door verschillende voorbeelden, zoowel uit de vredes- als oorlogspraktijk, omtrent het niet voldoen van de (telefoon)-verbindingen van het Duitse leger.

Als één der belangrijkste oorzaken neemt schrijver aan de z. i. foutieve opvatting van de tactische aanvoerders om bepaalde verbindingen te *bevelen* inplaats van doorlopend van de verbindingsofficieren een zoo goed mogelijk telefoonnet te *eischen*. In het eerste geval toch zullen die bevelen, dus ook de verbindingen, meestal te laat komen. De verbindingsofficieren zullen, teneinde aan bedoelde eisch te kunnen voldoen, een goed inzicht behooren te bezitten in de tactische omstandigheden, zich in nauw contact met de tactische leiding moeten bevinden en blijk moeten geven van de noodige voortvarendheid en het noodige initiatief.

Schrijver gaat bij het voorbeeld op blz. 176 nog verder en komt tot de gevolgtrekking, dat het onder verschillende omstandigheden de taak van de verbindingstroepen is, berichten omtrent den toestand op het gevechtveld van de tactische Cn. te eischen en deze berichten daarna te verzenden; onder leiding van schrijver werd in den wereldoorlog door verbindingsofficieren zelfs het artillerievuur geleid. Volgens mijn meening wordt hier te ver gegrepen. Wanneer door den verbindingdienst doorlopend wordt zorggedragen, dat de noodzakelijke berichten tijdig en zonder fouten kunnen worden overgebracht en dat de tactische Cn. van deze omstandigheid op de hoogte zijn, dan wordt deze dienst hierdoor meer dan voldoende belast; zoo er in dat geval geen behoorlijk gebruik van wordt gemaakt, is de fout te zoeken bij de tactische Cn. en het ligt niet op den weg van den verbindingdienst hierin verbetering te brengen (uitzonderingsgevallen natuurlijk buitengesloten).

Als een ander bezwaar wordt aangemerkt dat men, vooral bij de hoogere eenheden, verbinding voor verbinding beveelt, inplaats van het geheel te overzien en een behoorlijk net te organiseren. Doordat men zich hierbij baseert op telefoonverbindingen tusschen de staven, wordt de goede berichtenwisseling tijdens de beweging en het gevecht ernstig benadeeld.

Tijdens den marsch door België in 1914 is het herhaaldelijk voorgekomen, dat de telefoonverbindingen de staven niet konden bijhouden, hetgeen hoofdzakelijk een gevolg was van onjuiste organisatie en werkwijze der verbindingseenheden van hoogere orde, van het ontbreken van een vooruitzienden blik en van het minder juist gebruik maken van de bestaande Belgische rijks- en andere telefoonlijnen (deze laatste werden zelfs bij enkele onderdeelen systematisch vernield tijdens den opmarsch).

In dit verband worden ten slotte de groote voordeelen opgesomd van indirecte verbindingen (het assenstelsel) boven de direkte aansluitingen.

DE DUITSCHE GASWOLKAANVAL BIJ ÜXKÜLL.

De literatuur over de gasaanvallen uit den wereldoorlog is niet uitgebreid. Aan theoretische verhandelingen ontbreekt het geenszins, maar feiten en betrouwbare beschrijvingen treft men slechts nu en dan aan. HANSLIAN (Der chemische Krieg. — MITLER U. SOHN) behandelt kort een aantal gevallen. Ook SCHILDERMAN (De chemische Oorlog. — Uitgave MAVORS) geeft er enkele, maar 'gewoonlijk' wordt teruggegrepen naar de „klassieke" voorbeelden: de gaswolkaanval bij Yperen (22 April 1915), de gaswerperaantallen bij Atrecht en bij Flitsch (4 April en 24 October 1917), de mosterdgasbeschietingen bij Yperen en bij Armentières (12 en 28 Juli 1917). In de Revue d'Artillerie van Juni 1929 behandelde Prof. MERCIER nog een drietal weinig bekende gasaanvallen en nu wordt de reeks wederom uitgebreid door Prof. ADELHEIM. Deze geeft een beschouwing over den gaswolkaanval bij Üxküll (25 September 1916), waaromtrent tot nu toe nog niets gepubliceerd werd en waarbij schrijver als Roode Kruisarts te Riga persoonlijk betrokken was.

Bij Üxküll (gelegen aan den rechteroever der Duna, op 19 km afstand van Riga) bevond zich op den linker Duna-oever een Russisch bruggehoofd. De omstandigheden waren hier voor een Duitsche gaswolkaanval bijzonder gunstig: „oeverwind" in de richting der Russische loopgraven, terrein naar den vijand afhellend, geen dichte begroeiing. De gassen werden reeds 18 September ingegraven en een week later, in een stillen, kouden nacht werd om 4.35 bij een zwakken Z.O.-wind geblazen. Het karakteristieke gesis en geraas werd door de Russische posters gehoord, maar niet begrepen; hierdoor kwam het gasalarm (roode vuurwerkseinen, alarmklokken, telefoonalarm) te laat en was de verrassing „volkomen en verschrikkelijk". De eerste gaswolk (er werden 3 wolken geblazen, met telkens een ½ uur er tusschen) bereikte spoedig de Russische loopgraven en daalde neer in de met slapende soldaten gevulde schuilplaatsen. Door het Convooi en hun kameraden gewekt, zochten de manschappen slaapdronken naar hun gasmaskers, welke zij echter in de duisternis niet snel genoeg vonden. Door de haast scheurden van vele gasmaskers de gespen en banden af. Officiëren renden, zonder de gasmaskers op te zetten, naar de schuilplaatsen der manschappen om deze te wekken en vonden hierbij den dood. Een groot gedeelte der soldaten werd reeds in de schuilplaatsen buiten gevecht gesteld. Alle schuilplaatsen en loopgraven waren met gas gevuld. De Russen, in het bijzonder de officieren, ondervonden veel hinder van de gasmaskers en zetten deze herhaaldelijk af; dit was vooral het geval bij hen, die reeds in den aanvang eenig gas hadden binnengekregen en hierdoor moeilijk ademden. Toch werd een stormaanval op het bruggehoofd afgewezen. Vele soldaten deden, ondanks hun gasvergiftiging, nog eenige uren meer dan hun plicht, om daarna de verbandplaatsen op te zoeken, waar velen stierven. Het weinige geneeskundige personeel, zelf vergast, was onmogelijk in staat allen te helpen. Afvoer was, door het Duitsche vuur, aanvankelijk uitgesloten. Bij een verbandplaats lagen 500 gasvergiftigden en 300 gasdooden. Schrijver geeft dan verder een aantal verlies- en sterftepercentages (het 173 Kremenetsche Infanterieregiment verloor 60 % der manschappen) en geeft dan als oorzaken der ernstige verliezen:

1. de onvolmaakte Russische gasmaskers en de geringe geoefendheid in het gebruik er van;
 2. de snelheid van den gasaanval en de onbekendheid van officieren en manschappen met de eigenschappen van het gas (chloor-phosgeen mengsel). Velen zetten de gasmaskers veel te vroeg weer af.
 3. de onmogelijkheid om de slachtoffers snel af te voeren en de omstandigheid, dat deze ook in de verbandplaats aan het gas blootstonden.
- Wij zouden hieraan willen toevoegen:
4. de slechte gasalarmeering;
 5. het ontbreken van collectieve bescherming, niet alleen bij de schuilplaatsen, maar zelfs bij de verbandplaats.
 6. het feit, dat de vergiftigden geen absolute rust hielden, maar nog eenige uren vochten en naar de verbandplaatsen en later zelfs naar de hospitalen te Riga liepen.
 7. vooral: *de meer dan slechte gastucht bij hoog en laag.*

F.

Gasschutz (Zeitschrift für das gesamte Schiesz- und Sprengstoffwesen, Februari 1932).

BEPALING DER BLOEDGROEPEN ONDER HET PERSONEEL DER KONINKLIJKE MARINE

De Chef van den Geneeskundigen Dienst der Marine in Ned. Indië LOUWERSE oppert naar aanleiding van bepalingen der bloedgroepen onder het marinepersoneel een denkbeeld, dat m.i. de moeite waard is ook in dit tijdschrift te worden vermeld.

Zooals wel algemeen bekend mag worden geacht kan het bij verschillende ziekte-toestanden, b.v. verwondingen met sterk bloedverlies zeer nuttig, ja levensreddend zijn een z.g. bloedtransfusie te verrichten. Daarbij worden 300—500 c.c. bloed van een vrijwilligen geveer in een ader van den patient gespoten. De hierdoor ingebrachte roode bloedlichaampjes blijven enkele weken leven en bovendien worden de bloedbereidende organen van den patient tot nieuwen aanmaak geprikkeld, waardoor de patient zich kan herstellen.

Een moeilijkheid is echter, dat onder de menschen 4 verschillende bloedgroepen voorkomen. Voegt men bloed van 2 tot dezelfde groep behoorende individuen bijeen, dan gebeurt er niets bijzonders, doch behooren geveer en ontvanger tot verschillende groepen, dan kan het gebeuren, dat de roode bloedlichaampjes van het ingebrachte bloed door het bloedserum van den ingespotene worden samengeklonterd, waardoor diens leven zeer ernstig in gevaar wordt gebracht. Hieruit volgt, dat men alvorens een bloedtransfusie te verrichten, moet weten tot welke bloedgroep geveer en ontvanger behooren. Dit kan door een betrekkelijk eenvoudig laboratorium-onderzoek worden bepaald.

In groote steden, bv. Rotterdam, bestaat een organisatie, die over een aantal gevers beschikt, wier bloedgroep bekend is.

LOUWERSE wijst er nu op, dat tijdens het gevecht op een oorlogsschip en in een leger te velde op de vooruitgeschoven geneeskundige inrichtingen als regel geen tijd en gelegenheid zal bestaan tot dergelijke bepalingen, terwijl meermalen een bloedtransfusie moeten worden verricht.

Hij meent, dat een internationale regeling nuttig zou zijn, waardoor reeds in vreedstijd de bloedgroep der manschappen zou worden bepaald en wil deze dan aantekenen in het zakboekje en op het herkenningsplaatje. Hierdoor zal ook van krijgsgevangenen, die anders aan bloedverlies dreigen te sterven de bloedgroep bekend zijn. LOUWERSE merkt aanstonds op, dat zijn idee bij de marines beter zal zijn door te voeren dan bij de legers, doch acht toch de moeilijkheden niet onoverwinbaar. Gelet op de groote beteekenis, die een dergelijke regeling zou hebben is zijn denkbeeld zeker ernstige overweging ten volle waard.

Revue internationale de la Croix Rouge, Februari 1932. Dr. D.

HET WATER ALS STRIJDMIDDEL IN HET VERLEDEN EN IN DE TOEKOMST.

De Luit. kolonel bd. WABNITZ bespreekt het stellen der onderwaterzettingen in October en November 1914 aan den IJser en toont aan, dat het offensieve gebruik van het water de Deutsche troepen en de Deutsche legerleiding ten eenenmale heeft verrast. Hij betoogt, dat door drie omstandigheden de werking van het water „unheimlich und unbezwingbar” was, t.w.:

- 1°. omdat men de werking er van niet kende,
- 2°. omdat men er niet op had gerekend,
- 3°. omdat men zich niet tijdig op de bestrijding had ingesteld.

Ook van de zijde der tegenpartij is eenige malen betoond, dat het gebrek aan inzicht ter zake van het gebruik van het water aan Deutsche zijde werkelijk alles overtrof. Schrijver verwijt de legerleiding, dat zij blijkbaar verzuimd had om de geschiedenis van oorlogen in polderstreken te bestudeeren. Hij wijst op de beteekenis van het water als verdedigingsmiddel in vroegere oorlogen (en vergeet hierbij de episode van 1672—1673, doch laat inundatiën bij het beleg van Alkmaar stellen) en ook op die van de gestelde inundatiën in het Nethedal bij Antwerpen, waar men in October 1914 de waarde van het water aan den lijve had gevoeld.

Het is volgens schrijver onbegrijpelijk, dat de 4e res. divisie vlak vóór de sluizen van Nieuwpoort is blijven liggen (18 October 1914) en in het geheel geen moeite heeft gedaan om het belangrijke complex te vernielen, in bezit te nemen of althans het gebruik aan den vijand te ontzeggen.

26 October stond de divisie vlak vóór de sluizen, die zelfs op 27 October door de Belgen werden ontruimd. De Duitschers deden niets, waarop de Belgen in den nacht van 29 op

30 October terugkeerden. Voorts hadden de Duitsche troepen op 30 October de spoorbaan Nieuwpoort—Dixmuiden plaatselijk in handen. Zij hadden toen, door in die spoorbaan gaten te steken, de inundatie naar de Belgische zijde kunnen laten afloopen. Niets daarvan geschiedde, blijkbaar omdat men elk inzicht in den waterstaatkundigen toestand miste.

In het artikel wordt een overzicht van de technische maatregelen voor het stellen der onderwaterzettingen gegeven en op het geïmproviseerde karakter daarvan gewezen.

Schrijver bespreekt voorts het voorbereide Fransche inundatiestelsel aan de Noordgrens tusschen Duinkerken en Maubeuge. De hoofdredenen dat deze onderwaterzettingen niet zijn gesteld is, volgens een Fransch schrijver, dat men inundatiën slechts bij vestingverdediging mogelijk achtte, zoodat men in het Fransche veldleger van het bestaan dier inundatiën niets wist.

Ook aan Duitsche zijde heerschte dit waandenkbeeld, volgens schrijver.

Hij wijst erop, dat de Duitschers dit idee in den oorlog hebben losgelaten en o.m. in 1917 en 1918 gebruik van het water hebben gemaakt en wel vooral toen de *Duitsche strijdkrachten zwakker werden en de vechtwagens een grootere rol gingen spelen*. Op een kaartje geeft schrijver de door de Duitschers gestelde inundatiën, *verkregen door het opstuwen van rivieren*, weer, terwijl hij tevens eenige meeningen, van Fransche zijde vermeldt over de moeilijkheden, die de tegenpartij door deze onderwaterzettingen heeft ondervonden.

Voorts wijst schrijver op de noodzakelijkheid van het centraliseeren bij het nemen van beslissingen omtrent inundatiën en toont hij aan, hoe in 1918 de gestelde inundatiën uit de Schelde in het vak van het 17e leger, deze rivier dusdanig deden dalen, dat zij als aanvoerweg voor het 4e en 6e leger onbruikbaar werd.

Schrijver verwacht in den toekomstoorlog veelvuldige toepassing van onderwaterzettingen, óók van den bewegingsoorlog in eigen land, mits deze onderwaterzettingen in vreedetijd zijn voorbereid door bestudeering van den waterstaatkundigen toestand.

Het artikel vestigt wél den indruk, dat in Nederland binnenrukkende legers nog wel eens voor vreemde verrassingen zouden komen te staan, indien zij ons poldergebied zouden naderen!

Deutsche Wehr, 12 en 19 Febr. 1932.

W.

VAN LUIK TOT LA FÈRE; OVER DEN INVLOED VAN VESTINGEN OP OPERATIËN.

HAUPTMANN HEIM beschouwt in deze studie den invloed der vestingen Luik, Namen Antwerpen, Givet, Maubeuge en la Fère bij de operatiën van den Duitschen rechtervleugel vóór den Marneslag. Hij begint met de beteekenis van vestingen in den bewegingsoorlog volgens vóór den oorlog geldende Duitsche begrippen weer te geven en haalt de meening van den Duitschen generalen staf over de waarde der genoemde Belgische en Fransche vestingen aan.

Vervolgens gaat schrijver de aanvallen op de vestingen in chronologische volgorde na, waarbij hij er op wijst, dat Luik de uitvoering der Duitsche plannen geen dag heeft vertraagd.

Bij de bespreking van den invloed van Namen, wordt met een schets de magnetische kracht der vesting op de korpsen van het 2e en 3e Duitsche leger aangetoond; waardoor het zwaartepunt der krachtverdeeling op de *binnenvleugels* dier legers kwam te liggen. „Zur Wegnahme von Namur und Sicherung gegen die Festung sind während der Sambre-Maasschlacht 7 bis 8 deutsche Divisionen, also mindestens 100.000 Mann, verwendet worden, die in der Schlacht fehlten.“ Schr. gaat vervolgens na, hoe de operatiën vermoedelijk zouden zijn verlopen, indien Namen *geen* vesting zou zijn geweest.

Voorts wordt verhaald, hoe het kleine Givet een divisie bond en dat bij Maubeuge 2½ divisiën achterbleven. De aantrekkende werking van Maubeuge op het 1e Leger (zij het op last van C-2e Lr.) wordt eveneens uitvoerig in woord en schets belicht. Deze troepen ontbraken aan de Marne.

Het bevel der Duitsche Legerleiding van 27 Augustus gelastte een snelle vervolging, opdat de vijand niet tot rust zou komen. Doch het gelastte tevens aan het 2e en 3e leger om 5 vestingen in te sluiten en te nemen (Maubeuge, la Fère, Laon, Hirson en Rheims). Schr. wijst op den funesten invloed, die deze insluiting op de kracht der vervolging moest uitoefenen.

Op 28 Aug. beval v. Bülow den aanval op La Fère en liet hij zijn geheele leger als gevolg een dag de vervolging staken. Ten derde male werkte een — nog wel sterk verouderde — vesting als magneet. Dat deed zij — na den slag van Guise-St. Quentin — op 31 Augustus nog eens.

Het meeningsverschil van de generaals v. KLUCK en von BÜLOW ter zake van la Fère en de marschrichting van het 1e Leger, wordt eveneens ter sprake gebracht.

Het staan blijven van het 2e Leger voor de *niet-verdedigde* voormalige vesting la Fère, redde het 5e Fransche leger, zegt de schrijver.

De balans opmakende, concludeert schrijver, dat de beslissende Duitsche rechter-vleugel vóór den Marneslag door vestingen was verzwakt met 96 bataljons, 360 stukken veldgeschut en talrijke zware artillerie en wel met:

- 1 Korps voor Antwerpen,
- 1 Korps voor Maubeuge,
- 2 Korpsen voor Namen.

Hierbij is het IX Res. K. niet in rekening gebracht.

„De invloed eener vesting ligt veel minder in haar *werkelijke* verdedigingskracht, dan in de *waarde, die de tegenstander haar toekent*. Voor hem is zij de groote *onbekende*, de *Sphinx*, achter wier gelaat zich ongedachte gevaren *kunnen* verbergen. *Schijn en wezen zijn moeilijk te onderkennen*. Zoo kon het gebeuren, dat reeds het *aanwezig zijn van een vesting op de kaart* in het hoofd van den Duitschen commandant een zeer bepaald beeld van haar rol bij de Fransche operatiën deed ontstaan, dat dikwijls niet met de werkelijkheid overeenkwam. Als geweldige *magneten* trokken de vestingen de Duitsche legers her- en derwaarts en verminderden hun bewegingsvrijheid. Zij verleidden tot bewegingen en krachtengroeperingen, die operatief ongunstig en zelfs schadelijk waren. Als *remschoenen* remden zij het tempo der vervolging op een oogenblik, waarop alles er op aankwam om den vijand op de hielen te blijven.”

Wissen und Wehr, Maart 1932.

W.

DE TAAK DER VROUW BIJ DE BESCHERMING TEGEN HET GASGEVAAR.

Zonder de beteekenis der pogingen om de bevolking tegen het gevaar van gasaanvallen door internationale rechtsregelen te beschermen te onderschatten zijn de vrouwen in menig land van meening, dat het haar plicht is mede te werken aan de oplossing van een der moeilijkste vraagstukken die zich bij een gewapend conflict kunnen voordoen: de organisatie der hulpverlening aan vergasten in gezin, familie, wijk der inwoning enz., waartoe zij in de eerste plaats in de gelegenheid zouden zijn.

In Duitschland is met dit doel de „Deutscher Frauen Luft Schutzdienst” gesticht, gevestigd te Berlijn. Deze heeft allereerst een inlichtingsbureau opgericht, waar vrouwen en meisjes inlichtingen kunnen verkrijgen over de wijze waarop de burgerbevolking tegen het gasgevaar beschermd kan worden. Tevens worden practische en theoretische cursussen gegeven, waarbij o.a. de inrichting van kelders tot schuilplaatsen wordt behandeld. Door tal, van steden is de vereeniging uitgenoodigd ook daar dergelijke cursussen te willen geven. Op verzoek van den geneesheer-directeur werd een groote oefening gehouden in een vrouwenklinik te Berlijn, waarbij de kelders als schuilplaats voor de patienten werden ingericht.

In Frankrijk is het initiatief in deze uitgegaan van de „Association nationale des veuves d'officiers”, die te Parijs cursussen heeft georganiseerd waar theoretisch worden behandeld lucht- en gasaanvallen in het algemeen, organisatie van hulpploegen, hoofdzaken der werking der strijdgassen op het menschelijk lichaam, individueele en collectieve bescherming, inrichten van hulp- en ontsmettingsposten, eerste hulp aan vergasten enz., terwijl practisch onderricht wordt gegeven in het dragen van gasmasker en beschermende kleeding, vervoer van gewonden, eerste hulp aan gewonden en vergasten, ontsmetting enz.

Met medewerking van het Roode Kruis zijn te Parijs 4 onderwijscentra geopend n.l. in het gebouw van de politieprefectuur, van het Hoofdbestuur van het Fransche Roode Kruis, in het Instituut Pasteur en in het Musée social.

Door de leerlingen dezer cursussen worden in de provincie weer cursussen georganiseerd o.a. in samenwerking met vereenigingen van reserve officieren.

Het ideaal is, dat in elk gezin eens een vrouw aanwezig zal zijn, die in staat is, indien dit onverhoopt noodig mocht zijn, aan vergasten hulp te verlenen, en het gevaar zooveel mogelijk af te wenden.

Revue international de la Croix Rouge, Maart 1932. Dr. D.

DRINKWATERZUIVERING.

Dir. officier van gezondheid M. CRISTAU geeft een overzicht over de zuivering van drinkwater door middel van chemische stoffen en over de toepassing hiervan in het leger. In Frankrijk wordt hiertoe als regel gebruik gemaakt van het eau de Javel (hypochloriet). Daar in een artikel in dit tijdschrift over het chloreeringsproces een en ander zal worden medegedeeld wordt thans alleen weergegeven hetgeen schrijver over de toepassing in het leger zegt. Hierbij onderscheidt hij:

1e. chloreering onder omstandigheden, die het gebruik van meer of minder gecompliceerde toestellen mogelijk maken, b.v. in vredetijd in garnizoenen en oefenkampen, in oorlogstijd in voor groote onderdeelen bestemde legerplaatsen en op centrale waterzuiveringsplaatsen. De hier te gebruiken apparaten komen overeen met die, welke voor de chloreering in den handel zijn. In vredetijd zullen deze bediend moeten worden door de Genie, in oorlogstijd door een speciaal onderdeel hiervan de „Service d'eau”. Steeds zal samenwerking met den Geneeskundigen Dienst noodzakelijk zijn o.a. over de te volgen werkwijze, over de keuze van het te zuiveren water en ter regelmatige controle van het gezuiverde water. Tevens dient de benodigde hoeveelheid chloor herhaaldelijk te worden bepaald, wat onder deze omstandigheden mogelijk zal zijn.

2e. chloreering voor kleinere onderdeelen in geïmproviseerde toestellen. Hierbij zal de taak van den Geneeskundigen Dienst groter moeten zijn, dikwijls zal de „service d'eau” hierbij geen rol kunnen spelen.

De volgende punten zijn hierbij van belang:

a. keuze van het te zuiveren water: Vooral ook met het oog op de smaak van het product dient men van zoo zuiver mogelijk water uit te gaan. Is alleen troebel water beschikbaar zoo dient filtratie vooraf te gaan.

b. te gebruiken reservoirs: gebruikt zijn houten en metalen vaten, reservoirs van waterdicht doek en, bij verblijf van eenigen tijd, van cement. Het verdient aanbeveling steeds 2 reservoirs te gebruiken; terwijl in het eene wordt gechloreerd kan uit het andere worden gedistribueerd. In cementen bakken make men met dit doel een hooger gelegen deel voor de zuivering en een lager gelegen voor de uitgifte.

De Fransche geneeskundige dienst beschikt voorts over door paarden getrokken voertuigen model *Buron*, waarin zuivering kan plaats vinden. Het grootste model kan 25000—30000 l water per dag zuiveren, doch moet leeg worden vervoerd, het kleinste type levert 8000—9000 l per dag en kan tevens 900 l vervoeren.

c. doseering van het chloor: Zoo eenigszins mogelijk dient ook nu de benodigde dosis chloor te worden bepaald. Schrijver wijst hierbij o.a. ook op de Engelsche „testing-box” en acht het werken hiermede zeer eenvoudig.

d. voorziening van den troep met het chloorpraeparaat: de verstrekking hiervan dient regelmatig te geschieden met het oog op de vermindering van het chloorgehalte tijdens het bewaren van de verschillende chloorverbindingen.

Ten slotte wijst CRISTAU op de groote rol, die de chemische drinkwaterzuivering tijdens den wereldoorlog in de geallieerde legers heeft gespeeld; de doorvoering er van heeft de kwaliteit van het drinkwater belangrijk verbeterd. In vergelijking met andere methoden is deze wijze van zuiveren goedkoop. Men dient echter de zoeven genoemde punten in acht te nemen en dus o.a. over in deze werkzaamheden geoefend personeel te beschikken.

Archives de Médecine et de Pharmacie militaires. Maart 1932.

Dr. D.

HET TOT STAND BRENGEN VAN DE GEVECHTSAANRAKING. HET OPTREDEN VAN DE VOORHOEDE.

De Kolonel TOUCHON geeft een belangwekkende studie over bovenstaand onderwerp. De schrijver betoogt hoeveel moeilijker onder de huidige omstandigheden een indruk wordt verkregen van den aard van den vijandelijken weerstand. Deze moeilijkheden spruiten voort uit de invoering van de automatische wapenen en het opvoeren van het vermogen van deze wapens, waardoor een verdediger in staat is een aaneensluitend vuurgordijn te organiseeren, terwijl de hieraan deelnemende wapens in de diepte zijn opgesteld. De aanvaller loopt in dit vuurscherm, maar weet niet waar de wapens staan.

De taak van de voorhoede is niet geëindigd, wanneer zij tegenover een dergelijk vuurgordijn staat, zij moet vaststellen: hetzij de lijn, waarin de vijand solide weerstand heeft georganiseerd, hetzij het front waarop hij zijn offensieve beweging blijkbaar wil voortzetten.

Kolonel TOUCHON beschouwt dan verder de wijze, waarop de voorhoede moet optreden, waarbij hij er op wijst, dat de voorhoede die terreindeelen moet benutten, welke het haar mogelijk maken tusschen de weerstanden door te dringen, hetgeen mogelijk is in die terreindeelen, welke den vijand beletten om van de vuurkracht van zijne wapens — althans op de grootere afstanden — ten volle partij te trekken en welke de voorhoede in staat stellen de plaats van deze vuurorganen snel vast te stellen.

De schrijver vestigt de aandacht op de groote fronten, welke de voorhoede noodzakelijkerwijze moet innemen (rekening houdende met den eisch, dat zij tevens den lateren opmarsch moet beveiligen, komt hij op pl. min. 2 km per bataljon), hetgeen medebrengt, dat zij een ondiepe formatie zal innemen. Hieruit volgt de noodzakelijkheid, dat de voorhoede betrekkelijk spoedig steun van meer achterwaarts opgestelde troepen (d. i. de hoofdmacht) zal noodig hebben.

De schrijver bespreekt verder de te volgen gedragslijn in de gevallen:

- a. dat gegevens omtrent den vijand door waarneming kunnen worden verkregen en een vuurbasis kan worden gevormd. De schrijver voorziet hierbij zelfs de mogelijkheid, dat, wanneer een snelle actie noodig is, de geheele D.A. — wellicht de D.G.A. — wordt ingezet;
- b. dat zulk een waarneming *niet* mogelijk is en dus geen vuurbasis kan worden gevormd. In dit geval moet zorgvuldig worden nagegaan welke waarde het vuurgordijn heeft, alvorens de actie wordt voortgezet. In deze omstandigheden acht schrijver het meestal voordeelig de duisternis af te wachten dan wel om gebruik te maken van rook om de vijandelijke vuurorganen te neutraliseeren.

De kolonel TOUCHON bespreekt verder de mogelijkheid om deze actie toe te vertrouwen aan vechtwagens, waarbij hij de eischen noemt, waaraan de vechtwagens moeten voldoen, willen zij hiervoor geschikt zijn.

In zijn conclusiën wijst de schrijver er op, dat de naam „voorhoede” in deze phase van het gevecht niet meer geheel juist is. De aard van de gevechten en de in te zetten krachten — ook eventueel artillerie — stempelen de voorhoede dan tot een eerste echelon van de Divisie.

Revue d'Infanterie, Maart 1932.

B.

ORGANISATIE EN TACTIEK DER SECTIE.

Het vraagstuk, welke organisatie der sectie haar de beste kansen geeft bij het in den aanval oplossen van „the problem of the last eight hundred yards” (FULLER), blijft de pennen in beweging houden. Dat zulks 14 jaren na het einde van den wereldoorlog nog het geval is, toont wel de moeilijkheid van het vraagstuk aan.

Schrijver wijst er op, dat het zelfs in het Deutsche vrijwilligersleger niet mogelijk is gebleken, een voldoende aantal onderofficieren de leiding van een uit twee onderdeelen, vertegenwoordigende „vuurkracht” en „stootkracht” bestaande groep te doen beheerschen en dat het noodig is de organisatie van de sectie zoo eenvoudig te maken, dat de *sectiecommandant* de man is, die vuur- en stootkracht doet samenwerken. Schrijver stelt daarom een organisatie voor in den geest van de Italiaansche, n.l.: 1 mitrailleur-halfsectie („vuur-halfsectie”) gevormd door 2 mitrailleur-groepen en 1 geweer-halfsectie („stoot-half sectie”) bestaande uit 2 of meer geweer-groepen. Tijdens den aanval gaat eerstgenoemde halfsectie voorop. De commandant daarvan heeft niets anders te doen, dan de beide mitrailleurs, onder wederzijdse vuurdekking, te doen terrein winnen in de richting van het bevolen aanvalsdoel. De sectiecommandant volgt met de geweer-groepen en bewijst daarbij de kunst te verstaan „die Stosskraft möglichst ungeschwächt an den Gegner heranzubringen”. Is de vijand dicht genoeg genaderd, dan gaat hij met de stootkracht tot den stormaanval over.

Voorts wijst schrijver op het misbruik om zelfs voor de sectie en de groep „aanvalsvakken” te bevelen, in stede van met aanvalsdooelen en voor wat betreft de sectie, frontbreedtes te volstaan. Hij acht zulks gekunsteld en in de werkelijkheid niet uitvoerbaar. Deze opvatting stemt overeen met die van onze „Aanwijzingen”, welke slechts voor de compagnie (zie nr. 723a; punt 69 onder c en punt 70) en de grootere eenheden spreken van een „aanvalsvak”, terwijl de aanvalsrichting van de sectie en de groep wordt bepaald door het bevelen van aanvalsdooelen en algemeen richtingspunt.

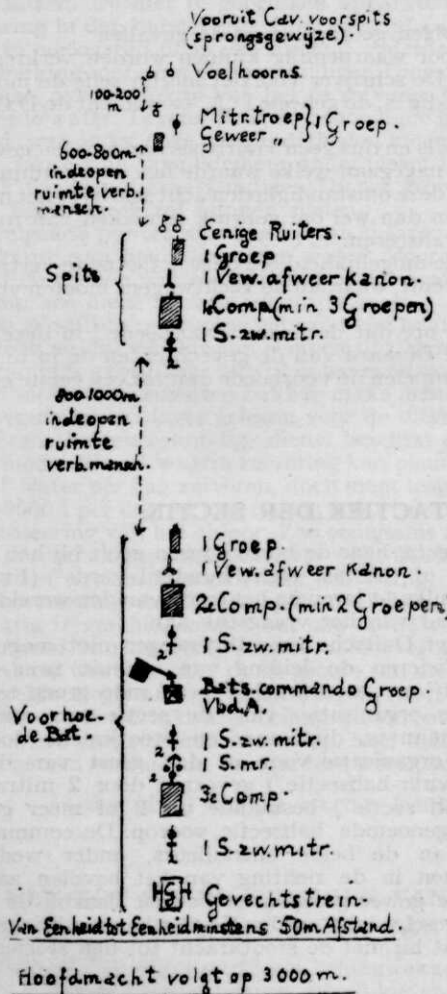
Deutsche Wehr, 8 April 1932.

C.

MARSCHVEILIGHEIDSDIENST TEGEN VLIEGTUIGEN EN PANTSERWAGENS

Het Rijksweerdepartement heeft een „*Merkblatt für die Ausbildung im Truppenluftschutz*“ uitgegeven, waarin o.m. het volgende is voorgeschreven. Grondslag is, dat de troep zich niet door de vijandelijke vliegtuigen mag laten beheerschen, doch zoodanige maatregelen moet nemen, dat de eigen wil ondanks de vliegtuigen tot gelding komt.

Voorh. Bataillon bij luchtgevaar.

Passieve maatregelen:

— Tusschen de eenheden (Comp., enz.) 50 m afstand.

— Bij iedere eenheid bijzonder daartoe opgeleide „luchtwaarnemers“, die, zoo dicht mogelijk bij den commandant, naast den troep of in een open ruimte marcheeren, en waarschuwen door middel van een bevolen geluidssignaal. Bereden luchtwaarnemers verdienen aanbeveling.

— Ter weerszijden van den weg marcheeren en aldaar ook blijven wanneer een aanval dreigt. Alsdan de troep over het terrein te verspreiden leidt tot verarring.

Actieve maatregelen:

— De zware mitrailleurs marcheeren sectiesgewijze tusschen de tirailleurcompagnieën en komen naast den weg in stelling zoodra luchtgevaar dreigt.

— Bij elke tirailleurcompagnie worden voorts 2 of 3 lichte mitrailleurs met schutters en helpers onder eenhoofdig commando aangewezen als „luchtweer-groep“. Deze groep marcheert z.m. in het zijterrein naast de compagnie.

De maatregelen bij duisternis zijn in beginsel dezelfde als die bij dag.

Ter beveiliging tegen pantserwagens wordt het volgende aanbevolen.

Passieve maatregelen:

— Bij de spitspatrouille „pantserwagen waarnemers“, aanwijzen, die de colonne tijdig waarschuwen. Proefondervindelijk is gebleken, dat dit het beste geschiedt op de eenvoudigste wijze, n.l. de waarschuwing doorgeven langs een keten verbindingsmanschappen.

— De infanterie welke, met het oog op luchtgevaar, reeds aan beide zijden van den weg marcheert, neemt dekking en laat de pantserwagen-bestrijding over aan de daarvoor bestemde wapenen; zij

maakt zich echter gereed om een doorgedrongen pantserwagen met handgranaten te bestrijden.

Actieve maatregel:

— Achter de spits volgt een pantserwagen-afweer eenheid; zijwegen worden door een stuk geschut afgesloten tot de colonne voorbij is.

Ter illustratie van het voorgaande diene bijgaande afbeelding van een voorhoede-bataljon van den Rijksweer bij luchtgevaar, ontleend aan KÜHLWEIN „die Gruppe im Gefecht”, blz. 79.

„Deutsche Wehr” 27 Mei 1932.
Bijlage Taktik und Technik, nr. 2.

C.

ORGANISATIE VAN EEN REGIMENT CAVALERIE.

Stemde voor den wereldoorlog de organisatie van een regiment cavalerie en van een eskadron in de verschillende buitenlandsche legers en in het onze vrijwel overeen, thans loopen meer dan ooit deze organisaties uit elkaar. Wij hebben allen gelezen van de samenstelling zooals de Generaal BRAND zich die als ideaal voorstelt in zijn boekwerk *Moderne Kavallerie*, een wel zéér groot, veelomvattend geheel. Thans schijnt het, dat Engeland zijn organisatie tot op het uiterste versobert.

Volgens het *Militär Wochenblatt* was de organisatie in 1931 als volgt:
Regiment Cavalerie: Staf.

2 Eskadrons à 4 pelotons.

Mitrailleur eskadron à 2 pelotons à 2 secties à 2 stukken.

en moet worden:

Staf bestaande uit vier groepen, w.o.

1 groep mitrailleurs à 4 stukken,

1 groep van 9 gepantserde terreinauto's voor verkennings-
diensten”

3 Eskadrons à 3 pelotons.

Wij merken hier dus een vermindering van het aantal mitrailleurs op — tenzij de paws zelf deze wapens hebben.

Het algemeen streven bij andere legers is echter naar vermeerdering van het aantal zware mitrailleurs per regiment, samen vormende het mitrailleur-eskadron.

Dezelfde bron geeft ons de samenstelling van het Italiaansche Regiment Cavalerie, thans als volgt samengesteld:

Staf	2 Eskadrons	1 Mitrailleur-eskadron
bestaande uit:	bestaande uit:	bestaande uit:
commandogroep	Co. groep	co. groep en 4 secties,
Vbd. A. (waarbij o.n. 12	4 pelotons	ieder à 2 stukken.
motorrijders)		

De pelotons bestaan uit twee ruitergroepen en een mitrailleurgroep met twee lichte mitrailleurs.

Wij constateeren dus hier:

8 (acht) zware mitrailleurs op een sterkte van 2 veldeskadrons.

Militär Wochenblatt van 18 Mei 1932.

P.

HET PAARDRIJDEN.

Nu de zoo lang op- en neergaande strijd tusschen behoudende en vooruitstrevende elementen op het gebied van de rijkunst en op het speciaal militaire gedeelte daarvan in de Duitsche vakpers eindelijk geluwd is, komt de onvermoeide schrijver, Generaal VON POSECK, weer met een nieuw artikel, dat echter gelukkig geen bestrijding meer kan uitlokken. Het behandelt in hoofdzaak de nieuwe artikelen, die door een belangrijk Wijzigingsblad van October 1931 aan het rijvoorschrift van 1926 zijn toegevoegd. Voor zoover zij de inwendige dienst der ruiters-regimenten en de behandeling der verschillende klassen van paarden (A, B, C en D) bij de troep aangaat, zal dit velen van onze ruiters maar zeer matig interesseeren omdat bij regimenten alleen bestaande uit vrijwilligers, alles wat paardrijden aangaat, wel héél anders moet gaan dan bij ons.

Op een enkele bijzonderheid wijzen wij hier: de *jongste paarden* dragen bij groote oefeningen en manoeuvres *geen bepakking*.

Met nog grootere nadruk dan voorheen wordt op het groote belang van regelmatig terreinrijden gewezen.

Aan het longereen van jonge en lastige paarden is meer waarde toegekend dan vroeger.

Het Duitsche rijvoorschrift met wijzigingsbladen wordt op aanvraag geleverd door de firma Gebrs. VAN CLEEF, Spui 's-Gravenhage.

Militär Wochenblatt Mei 1932.

P.

DE GEMECHANISEERDE VERKENNINGSADFDEELING.

Dank zij de zeer duidelijke verklaring van de uitdrukkingen „gemotoriseerde” en „gemechaniseerde strijdkrachten” op blz. 280 van het laatst verschenen „Wetenschappelijk Jaarbericht van de Vereeniging ter beoefening van de Krijgswetenschap, kunnen wij ons beter dan voorheen oriënteren op de verschillende mogelijkheden en moeilijkheden, die deze problemen bij het gebruik van lichte troepen opleveren. Een bekend Duitsch schrijver op dit gebied, de ritmeester CRISOLLI, stelt de tactische oplossing in zijn eenvoudigsten vorm aldus voor: ver vooruitgezonden pantserwagen-afdeelingen, (gemechaniseerde strijdkrachten) daarna cavalerie in front inzetten, om met de gemotoriseerde afdeelingen, vèr uithalend, de vijand in flank of rug aan te grijpen. De mogelijkheid, de gemotoriseerde afdeelingen zoo snel mogelijk recht vooruit tegen den vijand aan te zetten, om daarna de cavalerie voor versterking of dekking van den vleugel, van een gevechtsfront te benutten, acht de schrijver minder aanbevelenswaardig, omdat de gemotoriseerde afdeelingen de kans loopen, alsdan verslagen te worden voor de cavalerie op de bestemde plaats kan zijn. Meer dan eenig ander legeronderdeel, zijn echter de gemotoriseerde afdeelingen geheel afhankelijk van het wegnnet. Uit dit alles treedt wel zeer duidelijk de groote moeilijkheid van de aanvoering van lichte troepen naar voren, die, wanneer de toekomst goed bruikbare terreinauto's voor troepenvervoer geeft, wel is waar iets verminderd, maar toch nog altijd blijft bestaan — ook door de zeer moeilijke aanvoer van bedrijfsstoffen en de trefbaarheid van de motoren.

Merkwaardig vooral achten wij de uitspraak van dezen Duitschen schrijver, dat hij weinig waarde toekent aan de luchtverkenning, daar volgens hem door de luchtafweer, de vliegtuigen op zoo groote hoogte moeten blijven, dat van de luchtfotografie niet veel terecht kan komen. Dit dan vormt de reden om aan te dringen op het gebruik van gepantserde terreinauto's voor de verkenning op grooten afstand. In deze lijn echter verder redeneerende, moet de conclusie als volgt luiden: deze pantserwagens stooten op den vijand — ze waren snel en ver vooruitgegaan — wachten op cavalerie duurt veel te lang — dus gemotoriseerde afdeelingen moeten te hulp snellen. Op deze gronden dan moeten de verkenningdetachementen der Cavalerie-Divisies. (Merkwaardig, dat de Duitschers deze benaming per sé vasthouden) gemotoriseerd en gemechaniseerd zijn. Anders staat het — althans volgens dezen schrijver — met de Verk.A.'s der infanterie-divisies. Hier hooren de bereden afdeelingen thuis, waar het paard voldoende snelheid biedt om de infanterie zoover voor te komen, als hier noodig is en het détail-werk te verrichten. De voordeelen, aan gemotoriseerde en gemechaniseerde verkd.n. verbonden, zijn natuurlijk velen, b.v.: het niet noodig zijn deze vroegtijdig vèr vooruit te schuiven (geen aparte beveiliging tijdens de rust). Het nadeel dat veelal naar voren gebracht wordt, n.l., dat deze detachementen aan de wegen gebonden zijn, veronzijldt de schrijver door op te merken, dat de taak dezer verkd.n. slechts hierop neerkomt, de voornemens en bewegingen van de grootere onderdeelen van 's vijands leger te verkennen, terwijl in het hiaat tusschen deze verd.n. en de hoofdmacht van de Cav.-Div. zoo noodig nog kleine verkd.n. der cavalerie ingeschoven kunnen worden.

Schrijver geeft dan op grond van de desbetreffende bepalingen uit „Führung und Gefecht” aan, hoe sterk hij zich de gemotoriseerde en gemechaniseerde verkd.n. denkt. Voor de getallen verwijzen wij de belangstellende lezers naar het bedoelde artikel. Zij kunnen er zich op voorbereiden een sterke combinatie van allerlei wapens, waaronder lichte houwitser, kanonnen enz. te vinden.

Al moge volgens velen dergelijke beschouwingen op fantasie berusten — ten deele ook, omdat zij finantieel niet te verwezenlijken zijn — wij, zoowel als de Duitschers, zullen er ons op moeten voorbereiden, dat wij, bij het eerste treffen met den vijand, te doen krijgen met soortgelijke gemechaniseerde verbanden.

Deutsche Wehr van 13 Mei 1932.

P.

GEBRUIK VAN GROOTE EENHEDEN VAN LICHT TROEPEN.

Geheel in de geest van Generaal BRANDT, zooals wij die vinden in zijn boek „Moderne Kavallerie”, komen meerdere artikelen in de buitenlandsche pers, waarvan er een zelfs veel verder nog gaat dan Generaal BRANDT n.l. KONRAD LEPPA in diens artikel „Der Aufmarsch der Reiterei”. Deze schrijver heeft zich als doel gesteld aan te toonen dat alle mislukkingen op strategisch gebied in 1914 alleen te wijten zijn aan de versnippering der eenheden lichte troepen. Uitvoerig wordt betoogd dat alle Europeesche

legers die in 1914 de oorlog begonnen, zich aan dezelfde grondfouten schuldig maakten, t.w. het — althans naar het oordeel van den schrijver — onjuiste gebruik der cavalerie c.a. De bedoeling van den schrijver laat zich het beste weergeven door het volgende citaat: „Nirgends — weder in Belgien und Frankreich noch in Galizien und Polen ritt ein Reiterarmee auf die Schlachtenentscheidunglos. Statt Reiterarmeen bewegten sich einzelne Divisionen und schwache Korps gegen den Feind”.

Ten slotte toch daalt de schrijver na zijn lang betoog meer in details af. Om zijn strategisch gebruik van de lichte troepen — op de vleugel(s) — vooruit omvattend — tot haar recht te kunnen doen komen moet naast de beoefening van het gevecht en de rijkunst vooral het beoefenen van *lange* marschen als grootste en voornaamste eisch gesteld worden. Met voorbijgaan van vele andere factoren, legt de schrijver bijzondere nadruk op de eischen voor den ruiteraanvoerder i.c. den Cn. der groote eenheden — zich beroepende op de uitspraak van VON SCHLIEFFEN, dat men tot ruiteraanvoerder geboren moet zijn. Wij betwijfelen of er wel ooit iemand geboren zal worden die aan alle in dit artikel opgesomde eigenschappen voor ruiteraanvoerder voldoet. Trouwens hier laat de schrijver zich wel geheel meeslepen door zijn herinneringen aan den tijd voor 1914. Hooge wetenschappelijke waarde kunnen wij aan deze fantastische, enthousiaste artikelen niet toekennen, ook al verschijnen zij in Wissen und Wehr.

Wissen und Wehr, April 1932.

P.

Een ander, vooral vroeger veel besproken gebruik van groote cavalerie-eenheden, is de z.g. *raid*, een verleidelijk waagstuk waarvan de geslaagde voorbeelden even talrijk zijn als de mislukte. Maar al zou b.v. een Cavalerie-Divisie door een z.g. *raid* succes hebben, n.l. het moreel van de vijand schokken, diens aanvoer verstoren, zijn reserves aantrekken enz., met nagenoeg volledige zekerheid is vast te stellen dat zulk een Divisie bij de „Schlachten entscheidung” waar men nooit sterk genoeg kan zijn, mankeert. Daarom alleen reeds zijn raids in de moderne oorlog te veroordeelen.

Met voorbeelden uit de Russisch-Poolsche Oorlog en uit den strijd tusschen de Roode en Witte Russische legers (1919—1920), is dit voldoende aan te toonen. Maar ook de steeds voortgaande technische volmaking van de draadlooze verbinding brengt het succes van een *raid* reeds in 't beginstadium aan 't wankelen. De reserves kunnen in de kortst denkbaren tijd — per auto — om de doorbrekende cavalerie samengetrokken worden, afgesneden stafkwartieren onderhouden door radioposten de verbinding met hunne troepen — de *raid* is bedoemd een luchtstoot te worden. Het succes is niet grooter dan dat van een stoutmoedige patrouille met springstoffen of van een vliegtuigafdeeling. Ritmeester BALCK — de schrijver van dit artikel in de Deutsche Wehr geeft ten slotte nog eens nadrukkelijk aan dat in de moderne oorlogvoering groote Cavalerie-eenheden niet in onmiddellijke voeling met de infanterie-divisies kunnen optreden — dat hun arbeidsveld ver weg op de vleugel(s) en zoo mogelijk ook in den rug van den vijand ligt, maar dat raids afgedaan hebben.

Deutsche Wehr, Mei 1932.

P.

DE ORGANISATIE VAN DE SECTIE.

De Kapitein DE SENNEVILLE bespreekt de nieuwe organisatie van de Duitsche Sectie. Deze bestond vroeger uit 2 mitrailleurgroepen en 2 à 3 tirailleurgroepen. De groepen vormden dus of een deel van de vuurkracht of een deel van de stootkracht. Beide elementen werden eerst in de sectie verenigd, waardoor den S.C. de taak ten deel viel beide elementen te vereenigen.

Volgens de nieuwe organisatie bestaat de sectie uit 3 gelijke groepen, ieder bestaande uit een mitrailleuréquipe en een tirailleuréquipe. Hierdoor wordt dus de vuur- en stootkracht — evenals bij de Franschen — in de groep verenigd.

De schrijver vestigt er hierbij — terecht — de aandacht op, hoe hierdoor de taak van den Gr.C. wordt verzaamd aangezien de manoeuvre — de vereeniging van de vuur- en stootkracht — thans aan den Gr.C. toevalt.

Een van de oorzaken, welke volgens den schrijver tot deze organisatiewijziging hebben geleid, is de vervanging van den lichten mitrailleur (17 kg) door een nieuw automatisch wapen, hetwelk meer het karakter van den geweer-mitrailleur nadert.

La Revue d'Infanterie, Mei 1932.

B.

DE GEVOELIGHEID VAN SPOORWEGEN TEN AANZIEN VAN LUCHT-AANVALLEN.

De heer THELEN wijst er in dit korte, belangwekkende artikel op, dat vóór en zelfs gedurende den wereldoorlog het instandhouden van het uitermate belangrijke spoorwegverkeer, een zaak van organisatorischen arbeid was. Het vliegtuig als aanvalswapen, vormt *thans* echter een gevaar, dat zoowel uit militaire, als uit zuiver economische overwegingen, onze volle aandacht vraagt, omdat storingen van grooten omvang tot de mogelijkheden zijn gaan behooren.

De afhankelijkheid van het economische leven van het spoorwegnet, is in 1914 gedurende de periode van mobilisatie en concentratie in Duitschland gebleken. Het burgerverkeer was toen vrijwel stopgezet en leidde tot een merkbaar voedseltekort in de groote steden.

Schrijver wijst er op, dat belangrijke storingen in het net hun invloed over een groote uitgestrektheid doen gelden en haalt als typeerend voorbeeld aan, het spoorwegongeluk bij Konitz in Februari 1915 gedurende den opmarsch voor den Winterslag in Masoeren, dat zij remmende werking zelfs tot aan het Westfront deed gevoelen.

Welken invloed vernieling van kunstwerken in de baan heeft, blijkt uit de volgende tijden, die benoodigd waren voor de herstelling van de in 1914 door de Franschen vernielde kunstwerken:

10	dagen	voor de brug bij	Bazeilles,	lang	92 m
11	"	"	"	"	Donchery, " 109 m
8	"	"	"	"	Mohon, " 90 m
11	"	"	"	"	Blangis (Hirson-Anor), lang 130 m
45	"	"	"	"	Origny (Hirson-Laon), lang 90 m
35	"	"	"	"	Ohis (Hirson-Busigny), lang 182 m
223	"	"	"	"	den tunnel bij Montmedy.

Na de herstelling, deels slechts van één spoor, bleven de kunstwerken, waarop slechts langzaam gereden mocht worden, „trechters” in het verkeersnet vormen.

Schr. wijst er op, dat luchtaanvallen zich niet alleen tegen de spoorwegen, doch tegen een bepaald gebied richten, zoodat men, bij de beoordeeling van het vraagstuk der gevoeligheid van het spoorwegnet niet alleen militair-technische, doch ook economische overwegingen moet doen gelden. Hij gaat daartoe na, in welke mate in verschillende landen het goederen- en personenverkeer afhankelijk is van het spoorwegnet en van autovervoer. (Scheepvaart en luchtverkeer laat schr. buiten beschouwing).

In een tabellarisch overzicht geeft hij voor 10 landen (waarbij Nederland ontbreekt), eenige gegevens, die ik hier voor Duitschland noem:

- a. Spoorwegverkeer per dag in millioenen personenkilometers 115.
- b. " " " " " " tonnen-kilometers 166.
- c. *Mogelijk* autovervoer per dag in millioenen personenkilometers 312.
- d. " " " " " " tonnen-kilometers 38,6

Verhouding d : b = 23,2 %.

Voor de berekening van de getallen onder c en d geeft de schrijver nader de aangenomen uitgangspunten aan.

Schrijver's conclusie is, dat bij een doelmatige organisatie der aanwezige personenauto's deze — in de genoemde 10 landen — het *personen*vervoer op de spoorwegen zouden kunnen overnemen, doch dat dit voor het *goederen*vervoer ten eenenmale uitgesloten is, althans in de meeste landen en zeker in Duitschland.

Schrijver's volgende beschouwingen betreffen de gevoeligheid tegen aanvallen uit de lucht van de spoorwegstelsels en wel:

- a. naar de dichtheid van het net per 100 km²;
- b. naar de mogelijkheid om uitvallend spoorwegvervoer te doen vervangen door goederenvervoer per auto (bovenstaand getal d : b).

Ad a. Hoe dichter spoorwegnet, hoe gemakkelijker het verkeer kan worden omgelegd en hoe minder gevoelig het dus is. Het dichtste net bezit België, daarna volgen Engeland, Duitschland, Tsjecho-Slowakije, Frankrijk, Italië, Polen, Finland (Nederland ontbreekt).

Ad b. De capaciteit van het vrachtautovervoer ten aanzien van die van het goederenvervoer is het grootst in Engeland (101 %), daarna volgen Frankrijk, Finland, België, Italië, Duitschland, Tsjecho-Slowakije-Polen.

Tenslotte wijst de schrijver op de bijzondere gevoeligheid der verkeersstelsels in die landen, waar de industrie in bepaalde gebieden is opgehoopt en waar dus „Nervenmittelpunkte” van het verkeer zijn gelegen.

Het artikel eindigt met eenige maatregelen, die de schrijver ter vermindering van het luchtgevaar zou willen nemen, zooals de actieve afweer, het bouwen van gebetonneerde autowegen boven de spoorwegen (duur, doch uitvoerbaar), het opvoeren van de capaciteit van het vrachtautovervoer tot 75 % van het goederenvervoer per trein (d : b) en het aanleggen van luchtversperringen bij belangrijke spoorwegknooppunten en kunstwerken, teneinde de vliegers te dwingen hoog te vliegen.

Deutsche Wehr No. 5 (20 Mei 1932).

W.

GOODYEAR

AUTOBANDEN
MOTORBANDEN
VLIEGTUIGBANDEN

RUBBER VLOEREN
RUBBER HAKKEN
RUBBER ZOLEN

VAN ROSSUM & Co. 's-Gravenhage

"DRÄGER"

GASMASKERS, ZUURSTOF-GASBESCHERMERS
ZUURSTOF-KOFFERS - DUIKERTOESTELLEN

N. V. TECHNISCH HANDELSBUREAU
v/h W. E. MINGRAMM

'S-GRAVENHAGE - CONRADKADE 66 - TEL. 337165

HET ANSCHÜTZ TOLKOMPAS

WERD GEPLAATST OP BIJNA ALLE SCHEPEN
DER NEDERLANDSCHE ZEEMACHT

Verkoopkantoor voor de geheele
wereld:

Ned. Techn. Handel Mij. „GIRO”
's-GRAVENHAGE

Vertegenwoordigers voor Nederland
en Koloniën:

Technisch Bureau
SANDERS-BIRNIE
'S-GRAVENHAGE